

**T.C.**  
**A D A L E T B A K A N L I Ğ I**  
**E Ğ İ T İ M D A İ R E S İ B A Ş K A N L I Ğ I**

**Y A R G I M E V Z U A T I B Ü L T E N İ**

Bültenin Kapsadığı Tarihler <b>15 – 21 Ocak 2008</b>	Yayımlandığı Tarih <b>22 Ocak 2008</b>	Sayı <b>360</b>
---	---	--------------------

**İÇİNDEKİLER**

- [3/1/2008 Tarih ve 5727 Sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun](#)  
(R.G. 19 Ocak 2008 – 26761)
- [Danıştay Üyeliğine Seçme Kararı](#)  
(R.G. 18 Ocak 2008 – 26760)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2006/35, K: 2007/48 Sayılı Kararı](#)  
(R.G. 16 Ocak 2008 – 26758)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2004/79, K: 2007/6 Sayılı Karar Özeti](#)  
(R.G. 17 Ocak 2008 – 26759)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2004/67, K: 2007/83 Sayılı Karar Özeti](#)  
(R.G. 19 Ocak 2008 – 26761)
- [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 2 Adet Karar](#)  
(R.G. 18 Ocak 2008 – 26760)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 17 Sayılı Kararı](#)  
(R.G. 20 Ocak 2008 – 26762)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 18 Sayılı Kararı](#)  
(R.G. 20 Ocak 2008 – 26762)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 19 Sayılı Kararı](#)  
(R.G. 20 Ocak 2008 – 26762)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Huylu/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kömürcü/Türkiye Davası\)](#)
- [Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğünden 5627 Sayılı Enerji Verimliliği Kanunu'nun 10 uncu Maddesine ve 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü ve 17/7 nci Maddelerine Göre 2008 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ Sıra Numarası: 2008/1](#)  
(R.G. 16 Ocak 2008 – 26758)
- [Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden İhalelere Katılmaktan Yasaklama Kararı](#)  
(R.G. 18 Ocak 2008 – 26760)
- [Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün 10.01.2008 tarih ve 718 Sayılı “Haciz İhbarnameleri” Konulu Yazısı](#)
- [Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün 21.01.2008 Tarih ve 1742 Sayılı “Adres ve Kimlik Bilgileri” Konulu Yazısı](#)
- [Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün “Yardım Kampanyası” Konulu Duyurusu](#)

- [Adalet Bakanlığından Üç Adet İlan](#)  
(R.G. 20 Ocak 2008 – 26762)

 [İçindekilere dön](#)

## Kanun

### TÜTÜN MAMULLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİNE DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

**Kanun No. 5727**

**Kabul Tarihi: 3/1/2008**

**MADDE 1** – 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunun adı "Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun" şeklinde değiştirilmiştir.

**MADDE 2** – 4207 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı; kişileri ve gelecek nesilleri tütün ürünlerinin zararlarından, bunların alışkanlıklarını özendirici reklam, tanıtım ve teşvik kampanyalarından koruyucu tertip ve tedbirleri almak ve herkesin temiz hava soluyabilmesinin sağlanması yönünde düzenlemeler yapmaktır."

**MADDE 3** – 4207 sayılı Kanunun 2 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Tütün ürünlerinin yasaklanması

MADDE 2 – (1) Tütün ürünleri;

a) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında,

b) Koridorları dahil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında,

c) Taksi hizmeti verenler dahil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında,

ç) Okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, özel eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında,

d) Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde,

tüketilemez.

(2) Ancak;

a) Yaşlı bakım evlerinde, ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinde, cezaevlerinde,

b) Şehirlerarası veya uluslararası güzergâhlarda yolcu taşıyan denizyolu araçlarının güvertelerinde,

tütün ürünleri tüketilmesine mahsus alanlar oluşturulabilir. Bu alanlara onsekiz yaşını doldurmamış kişiler giremez.

(3) Otelcilik hizmeti verilen işletmelerde, tütün ürünleri tüketen müşterilerin konaklamasına tahsis edilmiş odalar oluşturulabilir.

(4) Açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerler ile bunların seyir yerlerinde tütün ürünleri kullanılamaz. Ancak bu tesislerde, tütün ürünlerinin tüketilmesine mahsus alanlar oluşturulabilir.

(5) Bu Kanunun tütün ürünleri tüketilmesine tahsis edilen kapalı alanlarının koku ve duman geçişini önleyecek şekilde tecrit edilmesi ve havalandırma tertibatı ile donatılması gerekir.

(6) Bu Kanunun uygulanmasında "tütün ürünü" ibaresi tüttürme, emme, çiğneme ya da buruna çekerek kullanılmak üzere üretilmiş, hammadde olarak tamamen veya kısmen tütün yaprağından imal edilmiş maddeyi ifade eder."

**MADDE 4 – 4207 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**

"Diğer koruyucu önlemler

MADDE 3 – (1) Tütün ürünlerinin ve üretici firmaların isim, marka veya alâmetleri kullanılarak her ne suretle olursa olsun reklam ve tanıtımı yapılamaz. Bu ürünlerin kullanılmasını özendiren veya teşvik eden kampanyalar düzenlenemez. Tütün ürünleri üreten ve pazarlamasını yapan firmalar, her ne surette olursa olsun hiçbir etkinliğe isimlerini, amblemlerini veya ürünlerinin marka ya da işaretlerini kullanarak destek olamazlar.

(2) Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmaların isimleri, amblemleri veya ürünlerinin marka ya da işaretleri veya bunları çağrıştıracak alâmetleri kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşınmaz.

(3) Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmalara ait araçlarda bu ürünlere ilişkin markaların tanınmasını sağlayacak bir uygulamaya gidilemez.

(4) Firmalar her ne amaçla olursa olsun üretilen ve pazarlaması yapılan tütün ürünlerini bayilere veya tüketicilere, teşvik, hediye, eşantıyon, promosyon, bedelsiz veya yardım olarak dağıtamazlar.

(5) Her ne amaçla olursa olsun, tütün ürünlerinin isim, logo veya amblemleri kullanılarak bildirim yapılamaz, basın-yayın organlarına ilân verilemez.

(6) Televizyonda yayınlanan programlarda, filmlerde, dizilerde, müzik kliplerinde, reklam ve tanıtım filmlerinde tütün ürünleri kullanılamaz, görüntülerine yer verilemez.

(7) Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünlerinin satışı yapılamaz.

(8) Tütün ürünleri onsekiz yaşını doldurmamış kişilere satılamaz ve tüketimlerine sunulamaz.

(9) Onsekiz yaşını doldurmamış kişiler, tütün ürünü işletmelerinde, pazarlanmasında ve satışında istihdam edilemez.

(10) Tütün ürünleri, paket açılarak adet şeklinde veya daha küçük paketlere bölünerek satılamaz.

(11) Tütün ürünleri, yetkili satıcı olan yerlerin dışında; otomatik makinelerle, telefon, televizyon ve internet gibi elektronik ortamlarla satılamaz ve satış amacıyla kargo yoluyla taşınamaz.

(12) Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt ve benzeri atıklar çevreye atılamaz.

(13) Tütün ürünleri, onsekiz yaşını doldurmamış kişilerin doğrudan ulaşacağı ve işletme dışından görülecek şekilde satışa arz edilemez. Tütün ürünleri satış belgesi olmaksızın ve satış belgesinde belirtilen yerin dışında satışa sunulamaz.

(14) Her türlü sakız, şeker, çerez, oyuncak, kıyafet, takı, aksesuar ve benzeri ürünler tütün ürünlerine benzeyecek veya markasını çağrıştıracak şekilde üretilemez, dağıtılamaz ve satılamaz."

**MADDE 5** – 4207 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kontrolün sağlanması

**MADDE 4** – (1) Tütün ürünlerinin içilmesinin yasaklandığı yerlerde, yasal düzenleme ve buna uymamanın cezai sonuçlarını belirten uyarılar; salonlarda asgari on santimetrelik puntolarla, toplu taşıma araçlarında üç santimetrelik puntolarla herkes tarafından görülebilir yerlere asılır. Ayrıca, tütün ürünlerinin tüketilmesine tahsis edilen alanlarda tütün ürünleri kullanımının tehlikelerini anlatan sağlık uyarıları herkes tarafından görülebilir yerlere asılır.

(2) Tütün ürünlerinin satışının serbest olduğu yerlere en az beş santimetrelik puntolarla, beyaz zemin üzerine büyük harfler ve siyah yazı rengi ile, "Yasal Uyarı: 18 yaşını doldurmayanlara sigara ve diğer tütün ürünleri satılamaz; satanlar hakkında yasal işlem yapılır." ibaresi yazılarak, rahatlıkla görülebilen ve okunabilen yerlere asılır.

(3) Türkiye'de üretilen veya ithal edilen tütün ürünleri paketlerinin üzerine, en geniş iki yüzünden, bir yüzüne toplam alanın yüzde kırkıdan, diğer yüzüne yüzde otuzundan az olmamak üzere özel çerçeve içinde tütün ürünlerinin zararlarını belirten Türkçe yazılı uyarılar veya mesajlar konulur. Bu uyarı yazılarının aynı şekilde, birden fazla paketi bir arada bulunduran tütün ürünleri kutuları üzerine de yazılması zorunludur. Uyarı mesajları resim, şekil veya grafik biçimlerinde de olabilir. Uyarı mesajlarını taşımayan tütün ürünleri ithal edilemez veya satışa çıkarılamaz.

(4) Tütün ürünlerinin paketlerinde ve etiketlerinde, bu ürünlerin özellikleri, sağlığa etkileri, tehlikeleri veya emisyonları ile ilgili yanlış ve eksik bilgi verilemez, aldatıcı tanımlama, marka, renk, figür veya işaret kullanılamaz.

(5) Bu Kanunda sözü edilen yasal uyarı yazıları, resim, şekil veya grafik mesajlarıyla ilgili hususlar yönetmelikle düzenlenir. Bu yönetmelik Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından çıkarılır.

(6) Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmalar, ürün, üretim, pazarlama ve diğer aktiviteleri ile ilgili her türlü bilgiyi istenildiği takdirde onbeş gün içerisinde Sağlık Bakanlığına ve Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumuna vermek zorundadır.

(7) Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ile ulusal, bölgesel ve yerel yayın yapan özel televizyon kuruluşları ve radyolar, ayda en az doksan dakika tütün ürünleri ve sağlığa zararlı diğer alışkanlıkların zararları konusunda uyarıcı, eğitici mahiyette yayınlar yapmak zorundadır. Bu yayınlar, asgari otuz dakikası 17:00-22:00 saatleri arasında olmak üzere 08:00-22:00 saatleri arasında yapılır ve yayınların kopyaları her ay düzenli olarak Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna teslim edilir. Bu saatler dışında yapılan yayınlar, aylık doksan dakikalık süreye dahil edilmez. Bu süreler, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından

denetlenir. Bu programlar, Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu, bilimsel kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri tarafından hazırlanır veya hazırlattırılır. Hazırlanan programlar, Sağlık Bakanlığının olumlu görüşü alındıktan sonra Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından yayınlanması sağlanır.

(8) Tütün ürünleri tüketiminin ve tütün dumanına maruz kalmanın oluşturduğu sağlık riskleri konusunda çocukları ve gençleri bilinçlendirmek üzere ilgili kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak Millî Eğitim Bakanlığı tarafından bir müfredat hazırlanır.

(9) Tütün ürünleri alışkanlığının bırakılmasını özendirici programlar ve tütün bağımlılığının ilaç ile tedavisinin ulaşılabilir olması için gerekli çalışmalar Sağlık Bakanlığı tarafından yapılır.

(10) Bu maddenin yedinci, sekizinci ve dokuzuncu fıkralarında yer alan programların finansmanına yönelik olarak her yıl Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konulur.

(11) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendinde belirtilen ilan ve reklam giderleri gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak gösterilemez."

**MADDE 6 – 4207 sayılı Kanunun 5 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**

"Ceza hükümleri

**MADDE 5 – (1)** Bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında belirtilen alanlarda tütün ürünleri tüketenler ile 3 üncü maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenler, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 39 uncu maddesi hükümlerine göre; 3 üncü maddenin onikinci fıkrasına aykırı hareket edenler Kabahatler Kanununun 41 inci maddesi hükümlerine göre cezalandırılır.

(2) 2 nci maddenin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, işletme iznini veren kurum yetkilileri tarafından önce yazılı olarak uyarılır. Bu uyarı yazısı, ilgili işletme sorumlusuna tebliğ edilir. Bu uyarıya rağmen, verilen sürede yükümlülüklerini yerine getirmeyenler, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında mahalli mülki amir tarafından beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.

(3) 3 üncü maddenin birinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve onbirinci fıkralarındaki yasakların her birine aykırı hareket edenler, ellibin Türk Lirasından ikiyüzellibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır. Bu cezaya karar vermeye Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu yetkilidir.

(4) 3 üncü maddenin altıncı fıkrasındaki yasağın görsel yayın yoluyla ihlal edilmesi halinde; yerel yayın yapan kuruluşlar, bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar, bölgesel yayın yapan kuruluşlar, beşbin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar, ulusal yayın yapan kuruluşlar, ellibin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır. Bu cezaya karar vermeye Radyo ve Televizyon Üst Kurulu yetkilidir.

(5) 3 üncü maddenin yedinci fıkrasındaki yasağa aykırı hareket edenler, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında genel kolluk tarafından bin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır.

(6) 3 üncü maddenin sekizinci fıkrasındaki yasaklara aykırı hareket edenler, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "Sağlık için tehlikeli madde temini" başlıklı 194 üncü maddesi hükmüne göre cezalandırılır.

(7) 3 üncü maddenin dokuzuncu fıkrasındaki yasağa aykırı hareket edenler, mahalli mülki amir tarafından her bir kişiyle ilgili olarak bin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır.

(8) 3 üncü maddenin onuncu fıkrasındaki yasağa aykırı hareket edenler, belediye zabıtası tarafından ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır. Belediye sınırları dışında bu yetki genel kolluk tarafından kullanılır.

(9) 3 üncü maddenin onüçüncü fıkrasındaki yasaklara aykırı hareket edenler, mahalli mülki amir tarafından bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır. Tütün ürünlerinin satış belgesiz olarak satışının yapıldığı veya satışa hazır tutulduğu yerlerdeki tütün ürünlerine el konulur ve nereden temin edildiğine dair belge ibraz edilememesi halinde, mahallî mülkî amir tarafından bunların mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(10) 3 üncü maddenin ondördüncü fıkrasındaki ürünleri üretenler, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında mahalli mülki amir tarafından yirmibin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.

(11) 4 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkrasındaki yükümlülüklerin her birine aykırı hareket edenler, mahallî mülkî amir tarafından bin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır.

(12) 4 üncü maddenin üçüncü ve dördüncü fıkrasındaki yükümlülüklerin her birine aykırı hareket eden üretici firmalar, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından bu yükümlülüklerle aykırı olarak piyasaya sürülen malların piyasa değeri kadar idarî para cezası ile cezalandırılır. Ancak, verilecek idarî para cezasının miktarı ikiyüzellibin Türk Lirasından az olamaz.

(13) 4 üncü maddenin altıncı fıkrasındaki yükümlülüğe aykırı hareket eden firmalar Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından ellibin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.

(14) 4 üncü maddenin yedinci fıkrasındaki yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi halinde; yerel yayın yapan televizyon kuruluşları bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar, bölgesel yayın yapan televizyon kuruluşları beşbin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar, ulusal yayın yapan televizyon kuruluşları ellibin Türk Lirasından ikiyüzellibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır. Bu cezalar, radyo yayını yapan kuruluşlar hakkında ondabir oranında uygulanır. Bu cezaya karar vermeye Radyo ve Televizyon Üst Kurulu yetkilidir.

(15) Bu Kanunla kendilerine yüklenen görevleri yerine getirmeyen memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, ceza hukuku sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, tâbi oldukları mevzuatta yer alan disiplin hükümleri uygulanır."

**MADDE 7 – 4207 sayılı Kanunun 7 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**

"Mülkiyetin kamuya geçirilmesi

**MADDE 7 – (1)** Bu Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci, dördüncü ve ondördüncü fıkrasındaki yasakların konusunu oluşturan her türlü eşya ile 4 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarının konusunu oluşturan tütün ürünlerinin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine mahallî mülkî amir tarafından karar verilir."

**MADDE 8 – 4207 sayılı Kanunun 8 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.**

**MADDE 9 – 4207 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.**

"**GEÇİCİ MADDE 3 – (1)** Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde çıkarılır."

**MADDE 10 –** Bu Kanunun; 3 üncü maddesi ile değiştirilen 4207 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi hükmü yayımı tarihinden 18 ay, diğer hükümleri ise yayımı tarihinden 4 ay sonra yürürlüğe girer.

**MADDE 11 –** Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

18/1/2008

[R.G. 19 Ocak 2008 – 26761]

— • —

## Danıştay Üyeliğine Seçme Kararı

Cumhurbaşkanlığından:

**Karar Sayısı : 2008/1**

Danıştay Üyeliğine, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 155 inci ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 8 ve 9 uncu maddeleri gereğince, Merkez Valisi Mevlüt ÇETİNKAYA seçilmiştir.

[R.G. 18 Ocak 2008 – 26760]

— • —

## Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**Esas Sayısı : 2006/35**

**Karar Sayısı : 2007/48**

**Karar Günü : 11.4.2007**

**İPTAL DAVASINI AÇAN:** Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Kemal ANADOL, Haluk KOÇ ile birlikte 127 milletvekili

**İPTAL DAVASININ KONUSU:** 29.12.2005 günlü ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

1- 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 22.12.1934 günlü ve 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci ve onuncu fıkralarının,

2- 2. maddesiyle 2644 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 2'nin ikinci fıkrasının,

3- 3. maddesinin,

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 16., 35. ve 123. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulması istemidir.

**I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ**

Yürürlüğün durdurulması istemini de içeren dava dilekçesinin gerekçesi şöyledir:

"III. GEREKÇE

1) 29.12.2005 Tarih ve 5444 Sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Birinci Maddesinin Yeniden Düzenlediği 22.12.1934 Tarih ve 2644 Sayılı Tapu Kanununun 35 inci Maddesinin;

a) Birinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin iptali istenen birinci fıkrasının birinci cümlesinde, yabancı uyruklu gerçek kişilere, karşılıklı olmak ve kanunî sınırlamalara uyulmak kaydıyla, Türkiye'de işyeri veya mesken olarak kullanmak üzere, uygulama imar planı veya mevzii imar planı içinde bu amaçlarla ayrılıp tescil edilen taşınmazları edinebilmek olanağı getirilmiş; ikinci cümlesinde sınırlı aynî hak tesisi de aynı koşullara bağlanmıştır. Anayasanın 35 inci maddesi mülkiyet hakkına ilişkin sınırlamaların kanunla yapılacağını bildirmektedir.

Birinci cümlede sözü geçen "kanunî sınırlamalar" m ne olduğu ise, söz konusu kanunda açık ve seçik bir biçimde ortaya konulmamıştır. Kuşkusuz bu kavram bugün yürürlükte olan birtakım kanunları ifade ettiği gibi ileride yürürlüğe konulabilecek olan ve bugünden ne

getireceğini bilmediğimiz kanunları da kapsamına almakta ve bu nedenle de neyin sınır olup neyin olmadığı hususunu açıklıktan uzaklaştırmaktadır. Halbuki bir kanunun neye imkan tanıyıp neye imkan tanımadığının, hükümlerinden açıkça anlaşılması gerekir. Böylesi açıklıktan yoksun bir düzenleme, öngörülemezlik ve belirsizlik yaratır; bu da hukuk kurallarının karşılaması gereken hukuki güvenlik beklentisinin karşılanamamasına yol açar. Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devletinin temel unsurlarından birisi de, hukuk güvenliği sağlamasıdır. Hukuk güvenliği, kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir. Hukuk devletinde yargı denetiminin sağlanabilmesi için yönetimin görev ve yetkilerinin sınırının yasalarda açıkça gösterilmesi bir zorunluluktur. Belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşımayan ve dolayısı ile hukuki güvenlik sağlamayan kurallar ise "hukuk devleti" ilkesi ve dolayısıyla Anayasanın Türkiye Cumhuriyetinin bir hukuk devleti olduğunu ifade eden 2 nci maddesi ile bağdaşmaz.

Yabancılara tanınan hak ve özgürlüklerin yasal sınırlarının açık ve seçik bir biçimde gösterilmesi, ülke güvenliği ve bağımsızlığı bakımından da şarttır. Çünkü ancak bu şekilde ülkenin tam anlamıyla yabancıların nüfuzuna açılması ve yabancılara taşınmaz mal satışının yabancılaştırmaya dönüşmesi önlenir.

Anayasanın 16 nci maddesinde, temel hak ve özgürlüklerin yabancılar için uluslararası hukuka uygun olarak yasayla sınırlandırılabilmesi kuralı yer almaktadır. Ancak bu hüküm, yasa ile getirilecek bu kuralların Anayasanın diğer hükümlerine uygun olması gerekliliğini de ortadan kaldırmaz. Bu nedenle, yapılacak düzenlemelerde "karşılıklık" gibi uluslararası hukukun temel ilkeleri göz önünde tutulurken, Anayasanın Başlangıç kısmının, 2 nci ve 5 inci maddelerinin yanı sıra tüm hükümlerine de uygun kurallar oluşturulmalıdır.

Bu gereğe uyulmaması, yapılan düzenleme için bir Anayasaya aykırılık gerekçesi oluşturur.

İçerdiği temel görüş ve ilkeler, öbür hükümlerle eşdeğer olan Anayasanın başlangıç kısmının beşinci paragrafında, "Hiçbir faaliyetin Türk millî menfaatleri ... nin karşısında koruma göremeyeceği ...." ilkesi ile Anayasanın öngördüğü hukuk düzeni içinde ulusal çıkarların herşeyin üzerinde tutulması gerektiği belirtilmiştir.

Öte yandan, Anayasanın 2 nci maddesinde, "... toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı ... içinde insan haklarına saygılı ..." olunacağına yer verilerek devlet ve toplumun çıkarlarına öncelik tanınmıştır.

Anayasanın 5 inci maddesinde de, bir yandan "... Türk Milletinin bağımsızlığı" nı, öte yandan da "... kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak" Devlet'in temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Anayasa Mahkemesinin 2983 sayılı Yasa ile ilgili kararında, 5 inci maddede yer alan "Türk milletinin bağımsızlığı" ilkesinin siyasal ve ekonomik bağımsızlığı birlikte içerdiği, bu kavramların yalnız başına bir anlam taşımadıkları, birbirlerini tamamlayan kavramlar oldukları vurgulanmıştır.

İptali istenen birinci cümlede yasal sınırlar konusunda görülen belirsizlik ise, söz konusu Anayasa hükümlerinin ifade ettiği ilke ve kavramların gereğinin karşılanmasını olanaksızlaştırmakta; bu nedenle de; toplumun yararları, bağımsızlık ve ülke güvenliği açısından sakıncalar taşımaktadır.

Açıklanan nedenlerle 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin iptali istenen birinci fıkrasının birinci cümlesi, Anayasanın başlangıç kısmına, 2 nci, 5 inci ve 35 inci maddelerine aykırı düşmektedir. Diğer yandan yabancıların taşınmaz mal edinmelerine ilişkin sınırların açık ve seçik biçimde yasalarda gösterilmemesi, Anayasanın 35 inci maddesi ile de çelişmektedir.

35 inci maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesi, sınırlı aynı hak tesisini birinci cümledeki koşullara bağladığı için, bu cümle de yukarıda açıklanan gerekçelerle Anayasanın Başlangıç kısmı ile 2 nci, 5 inci ve 35 inci maddelerine aykırıdır ve iptal edilmesi gerekmektedir.



35 inci maddenin birinci fıkrasının üçüncü cümlesine gelince, burada yabancı gerçek kişilerin edinebilecekleri taşınmaz ve sınırlı aynı hakların alan olarak sınırın gösterilmeye çalışılmakla birlikte, "toplam" teriminin sınırlı aynı haklar ile taşınmazların birlikte toplamını mı, yoksa kategori olarak kendi içlerinde ayrı ayrı alınacak toplamları mı ifade ettiği, madde metninden açıkça anlaşılamamaktadır.

Bu belirsizlik yukarıda açıklanan gerekçelerle, üçüncü cümleyi de Anayasanın Başlangıç kısmına, 2 nci ve 5 inci maddelerine aykırı bir görünüme sokmakta, hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmamakta ve bu nedenle de söz konusu cümlenin iptali gerekmektedir.

35 inci maddenin birinci fıkrasının son cümlesinde ise, bu fıkranın üçüncü cümlesinde belirtilen 2,5 hektarlık sınırın, 30 hektara kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Bu hükmün, Bakanlar Kuruluna ölçüt sınır olan 2,5 hektar miktarını 12 kat artırma imkanı tanıdığı görülmektedir. Böyle bir yetkilendirmenin ise, yetkiyi belirsiz ve adeta sınırsız hale getireceği; Anayasanın 123 üncü ve 8 inci maddelerinde ifade edilen yürütmenin - idarenin kanuniliği ilkesi ile bağdaşmayacağı; belirsizlik yaratması ve keyfiliğe imkan hazırlaması nedeniyle "hukuk devleti" ilkesi ile de çelişeceği ortadadır. Böyle belirsiz, ilkeleri ve genel esasları kanunda gösterilmemiş, dolayısı ile sınırsız bir yetkilendirmenin bir asli düzenleme yetkisi devri niteliği taşıyacağı ve bu nedenle de Anayasanın 7 nci ve 8 inci maddelerine; kökenini Anayasadan almadığı için Anayasanın 6 nci maddesine aykırı düşeceği de gözden uzak tutulmamalıdır.

Öte yandan, 35 inci maddenin iptali istenen tüm cümleleri ile yapılan düzenlemelerde taşınmazın arazi, arsa veya bina olması açısından, yabancıların mülk edinme koşullarının ayrı ayrı belirtilmediği de görülmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 4916 sayılı Kanun ile ilgili 14.03.2005 gün ve 2003/70 E, 2005/14 sayılı kararında,

"... hukuk devletinin yukarıda belirtilen işlevlerinin yaşama geçirilebilmesi için, ülkenin bütünlüğü, güvenliği, coğrafi özellikleri, stratejik konumu ve öncelikleri gözetilerek yabancıların alacağı taşınmazın yeri, arazi, arsa veya bina olmasının getireceği farklılıklar ile satın almanın amacı, koşulları ve devirde uyulacak usul ve esaslar gibi hususların yasada belirtilmesi gerekir. Bunların yasada düzenlenmemiş olması, ülke bütünlüğü ve egemenliği ile doğrudan ilgili olduğunda duraksama bulunmayan yabancıların

taşınmaz edinimi konusunda, yetki devrine yol açacağı gibi yasaların açık, anlaşılabilir ve sınırları belirli kuralları içermesi gereğinin hukuk güvenliğinin gerçekleşmesi için ön koşul kabul edildiği hukuk devleti anlayışına da aykırı düşer."

denilmiştir. Görüldüğü üzere Anayasa Mahkemesinin bu kararda göre;

a) Yabancıların alacağı taşınmazın arazi, arsa veya bina olmasının getireceği farklılıkların ve,

b) Devirde uyulacak usul ve esasların,

yasada belirtilmesi zorunludur. Bu aynı zamanda yukarıda belirtildiği gibi Anayasanın 35 inci maddesinin de gerekli kıldığı bir husustur. Yasada belirtilmesi gereken bu hususlara söz konusu yasada yer verilmediğinden, yapılan bu düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararı ile ve Anayasanın 35 inci maddesi ile bağdaşmadığı; yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırı olarak yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir yetki devri yaptığı kuşkusuzdur.

Anayasa Mahkemesinin anılan kararında belirtildiği üzere, yasada belirtilmesi gereken söz konusu hususlara yasada yer verilmemesi, yasaların açık, anlaşılabilir ve sınırlı belirli kuralları içermesi gereğinin hukuk güvenliğinin gerçekleşmesi için ön koşul kabul edildiği hukuk devleti anlayışına ve dolayısıyla Anayasanın 2 nci maddesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 22.12.1934 tarih ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin birinci fıkrasının, iptali gerekmektedir.

b) İkinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 22.12.1934 tarih ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrasında, yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzelkişiliğe sahip ticaret şirketlerinin ancak özel kanun hükümleri çerçevesinde taşınmaz mülkiyeti ve taşınmazlar üzerinde sınırlı aynı hak edebilecekleri bildirilmiştir.

Bu düzenlemeye göre, yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzelkişiliğe sahip ticaret şirketleri; 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu, 6326 sayılı Petrol Kanunu ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu gibi yürürlükteki özel kanun hükümleri ve bunların dışında çıkartılabilecek başka özel kanun hükümleri çerçevesinde taşınmaz mülkiyeti ve taşınmazlar üzerinde sınırlı aynı hak edebileceklerdir.

12.03.1982 tarih ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, ülkenin doğal, tarihi, arkeolojik ve sosyokültürel değerleri v.s. dikkate alarak Bakanlar Kurulunca tespit ve ilan edilecek turizm bölge, alan ve merkezlerinde bulunan, imar planlan yapılmış ve turizme ayrılmış taşınmaz mallardan ormanlar ile Hazine'ye ait taşınmaz malların talep üzerine Turizm Bakanlığına tahsis edileceğini hükme bağlamıştır. 01.08.2003 tarih ve 4957 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile değişik 2634 sayılı Kanunun 8/D maddesine göre; bu taşınmaz malları (C) fıkrası uyarınca tespit edilmiş olan şartlarla Türk ve yabancı uyruklu, gerçek ve tüzelkişilere tahsis etmeye Bakanlık yetkilidir.

Bakanlar Kurulu'nun 26.04.1983 tarih ve 83/6433 sayılı Kararı (R.G. T.03.05.1983, Sa. 18046) ile Yabancı Uyruklu kişilerin turizm bölge alan ve merkezlerinde taşınmaz mal iktisaplarında uygulanacak esaslar belirlenmiştir. Buna göre; Yabancı uyruklu kişilerin turizm bölge alan ve merkezlerinde 12.03.1982 tarih ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 8 inci maddesinin E fıkrası gereğince turizm bölgelerinde ve turizm merkezlerindeki taşınmaz malların iktisabı, 2644 sayılı Tapu Kanununda yer alan yabancı uyruklularla ilgili tahditlerden Bakanlar Kurulu kararı ile istisna edilebilmektedir.

4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununun 3/d maddesine göre Yabancı yatırımcıların Türkiye'de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzelkişiliğe sahip şirketlerin, Türk vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı aynı hak edinmeleri serbesttir.

07.03.1954 tarih ve 6326 sayılı Petrol Kanuna göre, bu Kanundaki esaslara uygun olmak şartıyla, sermayelerinde kamu payı bulunanlar da dahil, sermaye şirketlerine veya yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzelkişilerine petrol ile ilgili müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi verilebilir.

6326 sayılı Petrol Kanununun, 1702 sayılı Kanunla değişik 87 nci maddesi petrol hakkı sahibine (dolayısıyla yabancı özel hukuk tüzel kişilerine) arama, işletme veya belge sahasında veya civarında petrol ameliyatı için gerekli arazinin kullanma hakkını, arazi özel mülkiyet konusu ise arama ruhsatnamesine, işletme ruhsatnamesine veya belgeye kaydedilmek suretiyle edinme hakkını tanımıştır. Kanun petrol hakkı sahibine petrol ameliyatı için gerekli arazinin kullanma hakkının edinmesine imkan verdiği gibi diğer kanunlarda aksine bir hüküm olmaması halinde özel mülkiyet konusu arazinin sahibi ile anlaşmak suretiyle mülkiyetinin de edinmesine imkan tanımıştır.

4737 Endüstri Bölgeleri Kanununda da, endüstri bölgelerinde yatırım yapmak isteyen yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerin Bakanlığa başvurusu üzerine, ön yer tahsisi yapılacağı, ÇED (Çevresel Etki Değerlendirilmesi) olumlu karar veya ÇED gerekli değildir karar verilen faaliyetler hakkında, ilgili kurumlarca başkaca hiçbir işleme gerek kalmaksızın onbeş gün içinde irtifak hakkı dahil, gerekli tüm izin, onay ve ruhsatlar verileceği ve bütün bu işlemlerin üç ay içerisinde tamamlanacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda değinilen özel kanunların hükümleri açısından, 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesi değiştirilen 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin iptali istenen ikinci fıkrasına bakıldığında, bu hükümlerde

yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzelkişiliğe sahip ticaret şirketlerinin taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı ayni hak edinimi bakımından karşılıklılık şartının yer almadığı; miktar ve yer bakımından herhangi bir sınırlandırma yapılmadığı görülmektedir. Konuyla ilgili olarak çıkarılacak diğer kanunlarda "karşılıklılık" ilkesine uyulacağına ilişkin bir ilke de söz konusu 5444 sayılı Kanunda yer almamaktadır. Halbuki Anayasa Mahkemesinin 14.03.2005 gün ve 2003/70 E,2005/14 sayılı kararında belirtildiği gibi, edinimin usul ve esaslarının, taşınmazın yeri, arazi veya bina olmasının getireceği farklılıkların, stratejik konumunun, satın almanın amacının, koşullarının açık ve seçik olarak ortaya konmak suretiyle ve özellikle karşılıklılık şartı göz önünde tutularak belirlenmesi gerekir.

Anayasa Mahkemesi karşılıklılık şartının önemini 13.06.1985 günlü, E. 1984/14, K. 1985/7 sayılı kararında da şu şekilde belirtmiştir:

"Ülke devletin asli ve maddi unsurlarından biridir. Ülke olmadan devlet olmaz... Toprak edinme konusundaki mütekabiliyet esasının başka konulardaki mütekabiliyet esasından farklı yönü, Devletin, ülke denilen asli - maddi unsuruyla olan ilişkisidir. Söz konusu ilişki, bu noktada farklı bir düşünce ve hassasiyeti zorunlu kılar. Bu koşullardan herhangi bir nedenle tek taraflı vazgeçmek, Devletler Hususi Hukukunun Yabancılar Hukuku alanında etkili, zaruri eşitlik prensibini benimsememek anlamını taşır."

Belirtilen nitelikteki tüzel kişilere "karşılıklılık" şartı belirtilmeden Türkiye'de taşınmaz ve sınırlı ayni hak edinmek imkanını getiren iptalini istediğimiz düzenleme, Anayasanın, Türkiye Cumhuriyetinin "Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi" olduğunu ifade eden Başlangıç kısmına ve yabancıların temel hak ve özgürlüklerinin milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabileceğini ifade eden 16 ncı maddesine aykırıdır. Çünkü "karşılıklılık" unsurunu gözetmeyen düzenlemeler "eşit haklara sahip" kılmamak anlamına gelmekte; dolayısı ile milletlerarası hukukun dayandığı temel ilkelerden birisini oluşturan "karşılıklılık" ilkesi ile çelişmektedir.

Diğer yandan, gerçek veya tüzel, yabancı kişilere taşınmaz satışı ve ayni hak tesisinin sınırlarının açıkça yasada gösterilmesi, yabancıların alacağı taşınmazın yeri, arazi, arsa veya bina olmasının getireceği farklılıklar ile satın almanın amacı, koşulları ve devirde uyulacak usul ve esasların yasada belirtilmesi toplum huzuru ve çıkarımın, bağımsızlığın ve ülke güvenliğinin gerektirdiği bir husustur.

Bu, aynı zamanda Anayasanın 35 inci maddesinden de doğan bir zorunluluktur. Çünkü mülkiyet hakkı ancak kanunla sınırlanabilir.

İptali istenen söz konusu düzenleme ise, sınırlarını yasada açıkça belirtmeden ve Anayasa Mahkemesinin 14.03.2005 gün ve 2003/70, E.2005/14 sayılı kararında belirtilen hususlarda gerekli belirlemeleri yapmadan belirtilen nitelikteki yabancı tüzel kişilere Türkiye'de taşınmaz ve sınırlı ayni hak edinmek imkanını verdiği için, yukarıda birinci fıkranın Anayasaya aykırılık gerekçesinde de belirtilen nedenlerle, toplum çıkarlarını ve huzurunu, bağımsızlık ve güvenliği tehlikeye düşürmekte; bu nedenle de Anayasanın Başlangıç Kısmı ile 2, 5 ve 35 inci maddelerine aykırı düşmektedir.

Diğer yandan söz konusu düzenlemede, belirtilen nitelikteki yabancı tüzelkişilere "özel kanun hükümleri çerçevesinde" taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı ayni hak edinme imkanı tanınması, konuyla ilgili sınır, koşul ve esasların ne olduğuna ilişkin belirsizlik yaratmaktadır.

Çünkü "özel kanun hükümleri" kavramının yürürlükte bulunan ve konuya ilişkin özel kanunların yanı sıra ileride çıkarabilecek ve hangi sınır, esas ve koşulları getireceğini bugünden bilemeyeceğimiz kanunları da kapsadığı görülmektedir.

Böylesi bir belirsizliğin öngörülebilirliği ve hukuk güvenliğini tehlikeye düşüreceği, hukuk devleti ilkesi ve dolayısı ile Anayasanın 2 nci maddesi ile bağdaşmayacağı açıktır.

Öte yandan, bütün bu yasalarla yapılan düzenlemelerin gerekçesinin, doğrudan yabancı yatırımların özendirilmesi ve yabancı sermaye girişinin artırılmasını sağlaması diğer bir anlatımla Türkiye'nin "kaynak gereksinimi" olduğu ifade edilmektedir..

Anayasa Mahkemesinin 13.06.1985 günlü E:1984/14, K:1985/7 sayılı kararıyla iptal edilen yasanın gerekçeleri arasında da, satıştan elde edilecek gelirin Türkiye'nin konut gereksiniminin karşılanması, dolayısıyla kaynak yaratma" vardır ve Anayasa Mahkemesi konuyu şöyle sonuca ve karara bağlamıştır:

"Yukarıda açıklanan nedenlerle, değişik iktisadi politikalar ve kendi olanaklarımızla gerçekleştirebileceğimiz konut sorununda önemsiz bir kaynak yaratmak maksadıyla ülke topraklarının yabancı unsurlar eline geçmesine imkan sağlayan 3029 sayılı Kanun'un ... Anayasanın 2 nci maddesi karşısında Başlangıç'ın 4 üncü ve 7 nci paragraflarında yer alan Anayasanın yorumu ve uygulamasında siyasal kadroların öznel değerlendirmelerini etkisiz bırakmak amacıyla getirildiği kuşkusuz bulunan temel ilkelere aykırı bulunmuştur."

Anayasa Mahkemesinin 3987 sayılı Özelleştirme Yetkisi Yasası'nın iptal gerekçesinde vurguladığı gibi, "Türkiye'de kamu işletmelerinin bir çoğunun taşınmaz mal varlıkları çok değerlidir. Bu nedenle yerli ve yabancı özel sektöre çoğu kuruluş çekici gelmektedir. Önemli olan KİT'lere ilişkin araç ve gereçlerle birlikte taşınmaz malların da satılmasıdır. Bu yolla, Anayasa Mahkemesinin Anayasaya aykırı bularak kapatmış olduğu yabancılara taşınmaz mal satışı yolu, bu konuda dolaylı olarak yeniden açılmış olacaktır ki, bu Anayasa Mahkemesi kararlarını etkisiz kılma anlamına gelir."

Yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzelkişiliğe sahip ticaret şirketlerinin taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı aynı hak edinimi bakımından sadece Türkiye'nin "kaynak gereksinimini" esas alan söz konusu düzenleme, yöneldiği amaç kamu yaran bakımından bir değer taşımadığı için de, Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Çünkü bir hukuk devletinde tüm devlet işlemlerinin nihai amacı kamu yaran olmalıdır.

Söz konusu ikinci fıkrada, belirtilen nitelikteki yabancı tüzelkişilerin Türkiye'de taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı aynı hak ediniminde toplam alan olarak herhangi bir sınır getirilmemesi, birinci fıkrada ise yabancı gerçek kişiler için böyle bir toplam alan (2.5 hektar) sınır konulmuş olması, ikinci fıkrada, belirtilen nitelikteki tüzelkişiler için bir ayrıcalık getirildiği anlamına gelmektedir.

Yabancı tüzelkişilerin alım gücünün yabancı gerçek kişilerin çok üstünde olacağı gerçeği gözönünde tutulduğunda, bunların ülkemizde taşınmaz edinmesinin getirebileceği sakıncaların yabancı gerçek kişilerinin ülkemizde taşınmaz edinmesinden doğabilecek sakıncalardan çok daha fazla olabileceği yadsınamaz. Durum böyle olunca, iptali istenen fıkrada belirtilen nitelikteki yabancı tüzelkişilere ülkemizde taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı aynı hak edinme konusunda toplam alan miktarı bakımından sınır getirilmemesi ve sınırların gerçek kişiler için birinci fıkrada öngörülmüş olanlardan farklı tutulması yoluyla tanınmış olan ayrıcalığın makul olduğu da öne sürülemez, iptali istenen fıkrada bu şekilde, belirtilen nitelikteki yabancı tüzelkişiler lehine ve yabancı gerçek kişiler aleyhine yapılmış olan ve makul nitelik taşımayan ayırımın Anayasanın 10 uncu maddesinde belirtilen eşitlik ilkesine de aykırı düşeceğinden kuşku yoktur.

Böyle bir ayırım ulusal çıkarlar ve ülke güvenliği bakımından Anayasanın Başlangıç hükümleri ve 5 inci maddesi ile de bağdaşmaz.

Açıklanan nedenlerle, 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 22.12.1934 tarih ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası, belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşımadığı ve dolayısıyla hukuki güvenilirlik sağlamadığı için Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine; ulusal güvenlik, bağımsızlık, toplum ve ülke çıkarlarını koruyamadığı için Anayasanın Başlangıç kısmı ile 5 inci maddesine, yaptığı ayırım makul nedenlere ve ölçülere dayanmadığı için Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine, yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için 11 inci maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine; Türk milletinin bağımsızlığı" ilkesi, toplum yararı ve ülke güvenliği ile bağdaşmadığı için Anayasanın Başlangıç kısmına ve Anayasanın 5 inci maddesine mülkiyet hakkına ilişkin sınırlan açıkça yasada göstermediği için Anayasanın 35

inci maddesine, karşılıklılık ilkesini gözetmediği için Anayasanın 16 ncı maddesine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

c) Üçüncü Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

35 inci maddenin üçüncü fıkrasında, yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzelkişiliğe sahip ticaret şirketlerine Türkiye'de taşınmaz rehni tesisinde birinci ve ikinci fıkralarda yer alan kayıt ve sınırlamaların aranmayacağı öngörülmüştür.

Taşınmaz rehni hakkı tesisi konusunda yabancılar için söz konusu birinci ve ikinci fıkrada geçerli olan kayıt ve sınırlamaların aranmaması, taşınmaz rehni tesisini tamamen sınırsız bir duruma getirmektedir.

Bu düzenlemeye bakıldığında, öncelikle "karşılıklılık" ilkesinin taşınmaz rehni bakımından etkisizleştirildiği görülmektedir. Halbuki Anayasanın Başlangıç kısmının ikinci paragrafındaki 'dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak Türkiye ...' ibaresi, yabancılar için tanınacak haklarda karşılıklılık ilkesine uyulmasını gerekli ve zorunlu kılmaktadır.

Anayasanın 16 ncı maddesinde belirtilen, yabancıların temel hak ve özgürlüklerinin sınırlandırılmasında uyulacak uluslararası hukukun temel ilkelerinden birisini ise 'karşılıklılık' oluşturmaktadır.

Karşılıklılık ilkesine uymayan bir düzenlemenin ise Anayasanın Başlangıç kısmına ve 16 ncı maddesine aykırı düşeceği açıktır.

Böylesi bir düzenlemenin Anayasanın başlangıç kısmının 5 inci paragrafında belirtilen 'ulusal çıkarların üstünlüğü', 'bağımsızlık ve ülke güvenliği' kavramları ve 5 inci maddesinde belirtilen 'toplumun huzuru' kavramı ile yukarıda birinci ve ikinci fıkraların Anayasaya aykırılık gerekçelerinde belirtilen nedenlerle bağdaşmayacağı da açıktır. Çünkü taşınmaz rehni tesisi de kimi zaman mülkiyet hakkı ediniminin doğuracağı sonuçlara benzer sonuçlar doğurur.

Bu nedenle mülkiyet hakkı için söz konusu sınırların taşınmaz rehni tesisinde de geçerli olması, bağımsızlık, güvenlik, ülke ve toplum çıkarları bakımından gereklidir.

Birinci ve ikinci fıkralarda geçerli olan kayıt ve sınırlamaların taşınmaz rehni tesisinde aranmaması, taşınmaz rehni tesisini tamamen sınırsız bir duruma da getirmektedir. Bu da, yapılan bu düzenlemeyi, bağımsızlık, güvenlik, ülke ve toplum çıkarları bakımından daha da sakıncalı kılmakta ve Anayasanın Başlangıç kısmı ile 5 inci maddesine aykırılığı daha belirginleştirmektedir.

Diğer yandan birinci ve ikinci fıkrada yabancı uyruklu gerçek ve tüzelkişilerin taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinimi bir takım koşullara bağlanmış iken üçüncü fıkrada yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulmuş tüzelkişiliğe sahip ticaret şirketlerine bu koşullardan farklı koşullarda taşınmaz rehni tesisi imkanı tanınması ve birinci ve ikinci fıkralardaki bir takım sınırlamaların bunlar için söz konusu olmaması, Anayasanın 10 uncu maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı bir ayrıcalık yaratmaktadır. Çünkü rehin hakkı tesisi de, mülkiyet hakkı ediniminden doğacak sonuçlara benzer sonuçlar yol açabilmektedir. Bu nedenle aynı durumda bulunanlara aynı kuralların uygulanması gerekmektedir.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenlemenin ise Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddelerinde belirtilen "hukuk devleti", Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleri ile çelişeceği ortadadır.

Açıklanan nedenlerle, 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 22.12.1934 tarih ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrası, Hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı için Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddelerine; karşılıklılık, Türk milletinin bağımsızlığı, ülke güvenliği ve "toplum huzuru" ilkeleri ile bağdaşmadığı için Anayasanın Başlangıç kısmına ve 5 inci maddesine, kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı olarak yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına uygun

olarak kurulan tüzelkişiliğe sahip ticaret şirketleri ve yabancı uyruklu gerçek kişiler lehine taşınmaz rehni tesisini farklı hükümlere tabi tuttuğu için Anayasanın 10 uncu maddesine; "karşılıklılık" ilkesini gözardı ettiği için Anayasanın 16 ncı maddesine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

d) Dördüncü Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

35 inci maddesinin dördüncü fıkrasında, yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri dışındakilerin Türkiye'de taşınmaz edinmeyeceği ve lehlerine sınırlı aynî hak tesis edilemeyeceği öngörülmüştür.

Söz konusu fıkra da yer alan bu hükümden, belirtilen yabancılar dışındaki yabancıların, Türkiye'de mülk edinmeyeceği anlaşılmaktadır. Ancak, bu hükmün belirtilen yabancılar dışında kimsenin, (dolayısı ile Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının da) Türkiye'de taşınmaz edinmeyeceği şeklinde anlaşılması da mümkündür. Bu durum, belirsizliğe yol açmaktadır. Bir hukuk devletinde, hukuk düzeninin belirliliği sağlaması esastır. İptali istenen kural ise neyin kapsanıp neyin dışlandığı konusunda yeterince açıklıktan, dolayısıyla belirlilik ve öngörülebilirlikten yoksundur ve bu durum Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Çünkü hukuk devleti belirliliği ve öngörülebilirliği dolayısıyla hukuk güvenliğini gerçekleştirme amaçları.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenleme hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkelerine de aykırı düşer.

Açıklanan nedenlerle, 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 22.12.1934 tarih ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin dördüncü fıkrası, belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşımadığı ve dolayısıyla hukuki güvenilirlik sağlamadığı için Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için 11 inci maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

e) Beşinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasanın öngördüğü eşitlik çiğnenmiş olmaz. Başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz. Durumlardaki değişikliğin doğurduğu zorunluluklar, kamu yaran ya da başka haklı nedenlere dayanılarak yasalarla farklı uygulamalar getirilmesi durumunda Anayasanın eşitlik ilkesinin çiğnendiği sonucu çıkarılamaz. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarına göre, eşitliği bozduğu iddia edilen kural haklı bir nedene dayanmakta veya kamu yaran amacıyla yürürlüğe konulmuş ise bu kuralın eşitlik ilkesini zedelediğinden söz edilemez (Any. Mah. 27.06.1995 gün ve E. 1994/90, K. 1995/22)

Kanunî miras ve ölüme bağlı tasarruflar hak edinimi bakımından aynı hukuki sonucu doğuran durumlar olmasına rağmen, iptali istenen 35 inci maddenin beşinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerinde haklı bir nedene dayanmaksızın birbirinden farklı hükümlere tabi tutulmuşlardır.

Birinci cümlede Türkiye Cumhuriyeti ile arasında karşılıklılık olan devlet ve vatandaşlarının kanuni miras yoluyla intikal eden taşınmazları için birinci fıkra da belirtilen kayıt ve sınırlamaların uygulanmayacağı belirtilerek, karşılıklılık ilkesi dışlanmış ve kanuni miras yoluyla yabancıların taşınmaz edinimi kayıtsız, sınırsız ve koşulsuz hale getirilmiştir. Böyle bir durumun yukarıda birinci, ikinci ve üçüncü fıkraların Anayasaya aykırılık gerekçelerinde açıklanan nedenlerle Anayasanın Başlangıç kısmına, 5 inci ve 16 ncı maddelerine aykırı düşeceği açıktır. Çünkü kanuni miras yoluyla taşınmaz edinimi de, hak bakımından satınalma yoluyla edinimin doğuracağı sonuçları doğurmaktadır.

İkinci cümlede ise ölüme bağlı tasarruflarda 35 inci maddenin 1 inci, 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde belirtilen sınırların geçerli olacağı ifade edilmiştir. Halbuki ölüme bağlı tasarruflarla taşınmaz edinimi ile kanuni miras yoluyla edinim aynı hukuki sonuçları

doğurmaktadır. Benzer hukuki durumlara benzer kuralların uygulanması kanun önünde eşitlik anlayışının gereğidir. Farklı uygulamanın ise makul ve hukuken geçerli bir nedeninin olması gerekir. Burada farklı uygulamanın makul ve geçerli bir dayanağı olmadığı için, bu düzenleme Anayasanın 10 uncu maddesine aykırıdır.

Üçüncü cümlede ise Türkiye Cumhuriyeti ile arasında karşılıklılık bağı olmayan devlet vatandaşlarının kanuni miras yoluyla edindikleri taşınmaz ve sınırlı aynı hakların intikal işlemlerinin yapılarak tasfiye edileceği belirtilmiştir. Beşinci fıkranın birinci cümlesinde kanuni miras yoluyla intikal eden taşınmazlar için birinci fıkrada belirtilen kayıt ve sınırlamaların uygulanmayacağı ifade edildikten sonra ikinci cümlede ölüme bağlı tasarruflarda 35 inci maddenin diğer fıkralarında belirtilen kayıt ve sınırlamaların uygulanacağı kuralının getirilmesi, maddenin kanuni miras ve ölüme bağlı tasarrufları birbirinden ayrı türde rejimlere tabi tutma anlayışı ile düzenlendiğini göstermektedir. Bu nedenle söz konusu beşinci fıkranın üçüncü cümlesinde yalnız "kanuni miras" kavramının yer alması, bu kavramın ölüme bağlı tasarrufları da içerip içermediği konusunda kuşku yaratmaktadır. Halbuki bir hukuk devletinde, hukuk kurallarının bu tür kuşkulara yer bırakmayacak biçimde düzenlenmesi gerekir. Belirsizlik gösteren düzenlemeler hukuk güvenliğini ve öngörülebilirliği gerçekleştirmezler.

Hukuk güvenliği ise bir hukuk devletinin temel öğelerinden birisidir. Bu nedenle, hukuk güvenliği beklentisini yanıtlamayan düzenlemeler hukuk devleti ilkesine ve dolayısı ile hukuk devleti kavramını ifade eden Anayasanın 2 nci maddesine aykırı düşer.

Bu açıklamalar, söz konusu üçüncü cümlelerin Anayasanın 2 nci maddesinde ifadesini bulan "hukuk devleti" kavramına aykırı düştüğünü ve iptal edilmesi gerektiğini göstermektedir.

Açıklanan nedenlerle, 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 22.12.1934 tarih ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin beşinci fıkrası, karşılıklılık, bağımsızlık, ulusal güvenlik ve toplum huzuru kavramlarını gözetmediği için Anayasanın Başlangıç kısmına, 5 inci ve 16 nci maddelerine; belirsizlik yarattığı ve hukuki güven ve toplum huzuru kavramlarına uymadığı için Anayasanın Başlangıç kısmına, 5 inci ve 16 nci maddelerine; haklı bir nedene dayanmadan eşitlik ilkesini zedelediği için Anayasanın 10 uncu maddesine; Anayasa hükümlerine aykırı bir düzenleme Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ve 11 inci maddesindeki Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle bağdaşmayacağı için Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

#### f) Altıncı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

İptali istenen 35 inci maddenin altıncı fıkrasında, karşılıklılığın tespitinde hukukî ve fiilî durum esas alınacağı belirtilmiş ve bu ilkenin kişilere toprak mülkiyeti hakkının tanınmadığı ülke uyruklarına uygulanmasında, yabancı devletin taşınmaz ediniminde kendi vatandaşlarına tanıdığı hakların, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına da tanınmasının esas olacağı ifade edilmiştir.

Bu düzenleme ile, "karşılıklıktan" ne anlaşılması gerektiği anlatılmaya çalışılmıştır. Ancak birinci cümledeki hukuki ve fiili durumun neyi ifade ettiği açık değildir. Ülkenin kendi vatandaşlarına tanıdığı hakların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına tanınıp tanınmadığı mı, yoksa yabancılara hangi hakların tanındığı mı esas alınacaktır, ikinci cümlede ise, kendi vatandaşlarına toprak mülkiyeti tanımayan ülkelerde, bu ülkenin kendi vatandaşlarına tanıdığı hangi hakların esas alınacağı, bunların rehin ve miras haklarını da içerip içermediği, anlaşılabilir ve farklı algılamalara yol açmayacak bir biçimde gösterilmemiştir.

Hukuk kurallarının belirsizliği hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmaz. Çünkü hukuki belirlilik ve hukuki güven sağlanamaz. Halbuki hukuk devleti, hukuk güvenliği sağlamayı amaç edinmiştir.

Bu nedenle, 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 22.12.1934 tarih ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin altıncı fıkrası, belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri

taşımadığı ve dolayısıyla hukuki güvenilirlik sağlamadığı için Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11 inci maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine; aykırı olup, iptali gerekmektedir.

g) Yedinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

35 inci maddenin yedinci fıkrasının birinci cümlesinde belirtilen yabancıların mülk ve sınırlı aynı hak edinmeyeceği alanları belirleme ve il yüzölçümüne göre oranını tespiti Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Ancak, bu düzenlemede sıralanan alanların içeriğinin belirsiz, takdire dayalı ve dolayısıyla keyfiliğe kaçabilecek değerlendirmelere imkan tanıyacak, esnek kavramlarla ifade edilmesi, Bakanlar Kuruluna verilen bu yetkinin yeterli bir asli düzenlemeye dayanmadığını; bu nedenle bir asli düzenleme yetkisi niteliğini taşıdığını, böylesi bir yetkinin yürütmeye devrinin ise Anayasanın 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerine aykırı olduğunu göstermektedir.

Diğer yandan, yedinci fıkrada Bakanlar Kuruluna teklifte bulunacak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının gösterilmemiş olması da; Anayasanın 8 inci ve 123 üncü maddelerinde ifade edilen idarenin kanuniliği ilkesine, ayrıca belirlilik ve öngörülebilirlik özelliklerini taşıyamaması nedeniyle hukuki güvenliği zedeleyeceğinden "hukuk devleti" ilkesine ve dolayısıyla Anayasanın 2 nci maddesine de aykırı bir durumdur.

35 inci maddenin yedinci fıkrasının son cümlesinde de, "ilgili idare temsilcilerinden oluşan komisyon" dan söz edilmiştir; ancak ilgili idarelerin hangileri olduğu yasa da gösterilmemiş olduğundan ilgilileri belirleme yetkisinin yürütmeye bırakıldığı açıktır. Bu da, asli bir düzenleme yetkisi niteliğini taşıdığı için devri, Anayasanın 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerine aykırıdır ve Anayasanın 8 inci ve 123 üncü maddelerinde ifade edilmiş olan idarenin kanuniliği ilkesi ile de çelişmektedir. Ayrıca ilgili idarelerin hangilerinin olduğunun bildirilmemesi, belirsizlik ve öngörülebilirlik özelliklerini taşıyamaması nedeniyle "hukuk devleti" ilkesi ile de bağdaşmaz.

29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 22.12.1934 tarih ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin yedinci fıkrası, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırı olarak yürütme organına genel, sınırsız, esaslan ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verdiğinden Anayasanın 7 nci, 8 inci ve 123 üncü maddelerine; bu yetki kökenini Anayasadan almayacağı için Anayasanın 6 ncı maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için 11 inci maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine; belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşımadığı ve dolayısıyla hukuki güvenilirlik sağlamadığı için 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

h) Sekizinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

35 inci maddenin sekizinci fıkrasının birinci cümlesinde belirtilen işlerin gecikmeksizin yapılacağı ifade edilmiş ancak herhangi bir süreden söz edilmemiştir. Bu durumda, kuralda belirsizlik yaratıldığı açıktır.

Bu nedenle, 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 22.12.1934 tarih ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin sekizinci fıkrası, belirlilik ve öngörülebilirlik özellikler taşımadığı ve dolayısıyla hukuki güvenilirlik sağlamadığı için Anayasanın 2 ncı maddesindeki hukuk devleti ilkesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11 inci maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine; aykırı olup, iptali gerekmektedir.

1) Son Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

35 inci maddenin son fıkrasında, bu madde hükümlerine aykırı edinilen veya kanunî zorunluluk dışında edinim amacına aykırı kullanıldığı tespit edilen taşınmazlar ile sınırlı aynı hakların Maliye Bakanlığınca verilecek süre içerisinde maliki tarafından tasfiye edilmemesi halinde tasfiye edilerek bedele çevrileceği ve bu bedelin hak sahibine ödeneceği hükme bağlanmıştır.



Yapılan bu düzenlemede, taşınmazların Tapu Kanununun 35 inci maddesine aykırı edildiğinin veya bu taşınmazlar ile sınırlı aynı hakların kanunî zorunluluk dışında edinim amacına aykırı kullanıldığı kim tarafından belirleneceği ve amacına aykırı kullanımdan neyin anlaşılması gerektiği gösterilmemiş olduğundan, belirleme yetkisinin bu konuda yürütmeye bırakıldığı açıktır. İlke ve esasları gösterilmeden yürütmeye bırakılan böyle bir yetki, asli bir düzenleme yetkisi devri niteliğinde olduğundan Anayasanın 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerine aykırı olup, Anayasanın 8 inci ve 123 üncü maddelerinde ifade edilmiş olan idarenin kanuniliği ilkesi ile de çelişmektedir. Ayrıca ilgili idarelerin hangilerinin olduğunun yasada bildirilmemesi, belirlilik ve öngörülebilirlik özelliklerini taşımaması nedeniyle "hukuk devleti" ilkesi ile de bağdaşmaz.

Ayrıca bu fıkrafta Maliye Bakanlığına verilen "süre tanıma" yetkisi de, verilecek sürenin esas ve usulleriyle ilgili bir düzenleme yapılmadığı için asli düzenleme yetkisi niteliği taşır ve devri, Anayasanın 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerine aykırı düşer.

Açıklanan nedenle, 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 22.12.1934 tarih ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin son fıkrası, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırı olarak yürütme organına düzenleme yetkisi verdiği için Anayasanın 7 nci, 8 inci ve 123 üncü maddelerine; bu yetki kökenini Anayasadan almayacağı için Anayasanın 6 ncı maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11 inci maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine; belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşımadığı ve dolayısıyla hukuki güvenliği sağlamadığı için Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

2) 29.12.2005 Tarih ve 5444 Sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci Maddesinin 2644 Sayılı Kanuna Eklediği Geçici Madde 2'nin İkinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

Söz konusu ikinci fıkra sadece askeri yasak bölge, askeri ve özel güvenlik bölgeleri ve stratejik bölgelerle ilgili taşınmaz ve sınırlı aynı hak ediniminde, birinci fıkrafta belirtilen işlemlerin tamamlanmasından önce yapılacak satışlarda uygulanacak yöntemler belirlenmiş; ancak bu belirlemede 35 inci maddenin yedinci fıkrasında gösterilen işlemlerle yapılacak belirlemeye uygunluğun nasıl sağlanacağı göz ardı edilmiştir.

35 inci maddenin yedinci fıkrasında Bakanlar Kuruluna verilen belirleme yetkisi, geçici 2 nci maddede adeta tapu görevlilerince kullanılacak bir yetki durumuna getirilmekte veya söz konusu dönemde sınırlı aynı hak ve taşınmaz ediniminde, 35 inci maddenin yedinci fıkrasındaki sınırlar tamamen dışlanmaktadır. Bunun ise, yedinci fıkrafta belirtilen işlemlerin tamamlandığı tarihin öncesindeki ve sonrasındaki edinimlerin uygulamada birbirine farklı koşullara bağlanması sonucunu doğuracağı ve kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı düşeceği açıktır.

Böyle bir durumun hukuk düzeninde bir karmaşaya neden olacağından ve hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayacağından da kuşku duyulamaz.

Bunun yanı sıra tapu görevlilerinin kullanacağı yetkinin de, 7 nci fıkrafta Bakanlar Kuruluna verilen yetki gibi, bir asli düzenleme yetkisi niteliğini taşıyacağı ve böyle bir yetkilendirmenin aynı gerekçelerle Anayasanın 6 ncı, 7 nci, 8 inci ve 123 üncü maddelerine aykırı düşeceği açıktır.

Diğer taraftan, bir yasa kuralının Anayasanın herhangi bir kuralına aykırılığının tespiti onun kendiliğinden Anayasanın 11 inci maddesine de aykırılığı sonucunu doğuracaktır (Anayasa Mahkemesinin 03.06.1988 tarih ve E. 1987/28, K. 1988/16 sayılı karar, AMKD., sa.24, shf. 225).

29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 2644 sayılı Kanuna eklediği Geçici madde 2'nin ikinci fıkrası, yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasanın 10 uncu maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesine; 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine; Anayasanın 11 inci maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine, Anayasanın 8 ve 123 üncü maddelerinde belirtilen yürütmenin kanuniliği ilkesine,

Anayasanın 7 nci maddesindeki yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine ve 6 ncı maddesindeki Anayasadan kökenlenmeyen yetki kullanılamayacağı ilkesine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

3) 29.12.2005 Tarih ve 5444 Sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 3 üncü Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde, bu Kanunun 26.07.2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği öngörülmüştür.

Bir hukuk devletinde hukuk kurallarından beklenen, bu kuralların belirlilik ve öngörülebilirlik özelliklerini taşıyarak hukuki güvenliği sağlamalarıdır.

Kişiler haklarının ve yükümlülüklerinin ne olduğunu bilmek durumundadırlar. Bu da kuralı, hukukun ne olduğunu kişilerin öğrenmesi ile mümkündür. Hukuk kuralının ne olduğu da, usulü dairesinde yayımlandığı anda öğrenilebilir.

Bir hukuk kuralının geçerliğini yayım tarihinden çok öncesinden başlatmak ise kişilerin kuralın ne olduğunu bilmedikleri bir dönemde, kuralın getirdiği hak ve yükümlülüklerin sahibi ve sorumlusu olmalarına yol açar.

Böyle bir durum kişi lehine sonuçlar doğurduğu hallerde kabul görebilir ama kişinin geriye dönük olarak bir takım yükümlülükler altına sokulması, haklarının sınırlandırılabilmesi hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz. Bu nedenle 5444 sayılı Kanunun iptali istenen 3 üncü maddesi Anayasanın hukuk devleti ilkesini ifade eden 2 nci maddesine aykırıdır.

5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin yedinci ve sekizinci fıkralarının ve 2644 sayılı Tapu Kanuna eklediği Geçici 2 nci maddenin gerektirdiği işlemlerin yapılması bir zaman alacağından, bu işlemlerin tamamlanacağı tarihten önceki bir tarihin kanunun geçerliği bakımından kabulü, hukuk sisteminde bir karmaşa da yaratacak ve getirilen yeni düzenlemedeki sınırların uygulanabilmesine fiilen imkan bırakmayacaktır. Böyle bir durumun da hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayacağı kuşkusuzdur.

Diğer yandan söz konusu Geçici 2 nci maddenin ve 35 inci maddenin yedinci ve sekizinci fıkralarının gerektirdiği işlemlerin tamamlanmasından önce bu Kanunun geçerlilik kazanması halinde, geçerlilik tarihi ile işlemlerin tamamlandığı tarih arasındaki taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinimleri ile, işlemlerin tamamlandığı tarihten sonraki taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinimleri arasında yöntem ve koşullar bakımından ister istemez bir farklılık ortaya çıkacaktır. Hukuki bakımdan geçerli bir dayanağı bulunamayacak olan bu farklılığın Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesi ile bağdaştırılması mümkün değildir.

Böyle bir eşitsizlik sadece, Anayasa Mahkemesinin iptal karar için belirlediği yürürlük tarihine kadar, iptal nedeniyle doğan hukuki boşluğu giderecek bir yasa çıkartılmadığı için Anayasal dayanaktan yoksun bulunan birtakım işlemlere hukuki geçerlik sağlamak amacına hizmet edebilir. Böyle bir amacın da hukuk devleti adı verilen yönetim biçiminde, bir eşitsizliği makul gösterecek bir neden olarak kabulü olanaksızdır.

29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi, belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşımadığı ve dolayısıyla hukuki güvenilirlik sağlamadığı için 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine; uygulamada eşitsizliğe yol açtığı için 10 uncu maddesindeki kanun önünde eşitlik ilkesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için 11 inci maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

#### **IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ**

Anayasamızda mülkiyet ve kişi hakları Anayasanın teminatı altına alınmış, Medeni Kanunun 8 inci maddesi ile de, her kişi medeni hakları kullanmada eşit kılınmış ise de yabancıların durumunu düzenleyen Anayasanın 16 ncı maddesindeki; "temel hak hürriyetler yabancılar için milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlandırılabilir" hükmüyle yabancılar karşı bir farklılığın söz konusu olabileceği vurgulanmaktadır. Bu farklılığın uluslararası hukukta, "karşılıklılık" ilkesine dayanılarak somutlaştırıldığı görülmektedir.

Kuşkusuz hukuk düzenimizde, yabancıların hak ve özgürlüklerinin düzenlenmesinde Anayasamızın diğer hükümlerine de öncelikle uyulması gerekmektedir.

Avrupa İnsan Hakları ve Ana Hükümleri Sözleşmesine bağlı Protokolün 1 inci maddesi de söz konusu hakları teminat altına almakla beraber, Devletler Hukukunun genel prensipleri içinde şahısların mülkiyetlerinden mahrum edilebileceğini kabul etmiştir.

Bir ülkedeki gayrimenkul sahibi kişiler, o ülkenin ekonomik ve sosyal sistemine büyük ölçüde etkide bulunabilecekleri ve yabancıların çok miktarda gayrimenkula sahip olmaları buldukları devletin egemenliği üzerinde olumsuz etki yaratabileceği düşüncesi, yabancıların gayrimenkul edinmelerine sınırlama getirilmesinin ana sebeplerinden birisidir.

Bütün bu olgular, Anayasa hükümleri ve Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin kararları dikkate alınmadan 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun ile yapılan ve iptali istenilen kuralların uygulanması halinde, ülkemiz topraklarının Anayasaya aykırı olarak ve geriye dönüşü imkansız biçimde yabancıların eline geçeceği ve bundan giderilmesi olanaksız hukuki zarar ve durumların doğacağı açıktır. Özellikle, ticari şirketlerin gerçek kişilere oranla daha büyük maddi olanaklara sahip olması, taşınmaz mal edinimi bakımından bu zararların daha tehlikeli boyutlara ulaşmasına yol açacaktır.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kuralların yürürlüklerinin durdurulmasını istenilmiştir.

## **VI. SONUÇ VE İSTEM**

1) 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin yeniden düzenlediği 22.12.1934 tarih ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesinin;

a) Birinci fıkrasının, Anayasanın Başlangıç kısmına, 2 nci, 5 inci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 35 inci, 123 üncü maddelerine aykırı olduğundan,

b) İkinci fıkrasının, Anayasanın Başlangıç kısmına ve 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 11 inci, 16 ncı ve 35 inci maddelerine aykırı olduğundan,

c) Üçüncü fıkrasının, Anayasanın Başlangıç kısmına, 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 11 inci ve 16 ncı maddelerine aykırı olduğundan,

d) Dördüncü fıkrasının, Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddelerine aykırı olduğundan,

e) Beşinci fıkrasının Anayasanın Başlangıç kısmına, 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 11 inci ve 16 ncı maddelerine aykırı olduğundan,

f) Altıncı fıkrasının, Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddelerine aykırı olduğundan,

g) Yedinci fıkrasının, Anayasanın 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 123 üncü maddelerine aykırı olduğundan,

h) Sekizinci fıkrasının, Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddelerine aykırı olduğundan,

i) Son fıkrasının, Anayasanın 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 123 üncü maddelerine aykırı olduğundan,

2) 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin 2644 sayılı Kanuna eklediği Geçici madde 2'nin ikinci fıkrasının Anayasanın 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 10 uncu, 11 inci ve 123 üncü maddelerine aykırı olduğundan,

2) 29.12.2005 tarih ve 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin, Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 11 inci maddelerine aykırı olduğundan,

iptallerine ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."

## **II- YASA METİNLERİ**

### **A- İptali İstenilen Yasa Kuralları**

5444 sayılı Yasa'nın iptali istenilen kuralları şöyledir:

"**Madde 1.-** 22.12.1934 tarihli ve 2644 sayılı Tapu Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 35.- Yabancı uyruklu gerçek kişiler, karşılıklı olmak ve kanuni sınırlamalara uyulmak kaydıyla, Türkiye'de işyeri veya mesken olarak kullanmak üzere, uygulama imar planı veya mevzii imar planı içinde bu amaçlarla ayrılıp tescil edilen taşınmazları edinebilirler. Sınırlı ayni hak tesis edilmesinde de aynı koşullar aranır. Yabancı uyruklu bir gerçek kişinin ülke genelinde edinebileceği taşınmazlar ile bağımsız ve sürekli nitelikte sınırlı ayni hakların toplam yüzölçümü iki buçuk hektarı geçemez. Bu fıkrada belirtilen koşullarla, yüzölçümü miktarını otuz hektara kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri, ancak özel kanun hükümleri çerçevesinde taşınmaz mülkiyeti ve taşınmazlar üzerinde sınırlı ayni hak edinebilirler.

Yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri lehine Türkiye'de taşınmaz rehni tesisinde birinci ve ikinci fıkralarda yer alan kayıt ve sınırlamalar aranmaz.

Yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri dışındakiler Türkiye'de taşınmaz edinemez ve lehlerine sınırlı ayni hak tesis edilemez.

Türkiye Cumhuriyeti ile arasında karşılıklılık olan devlet vatandaşlarının kanuni miras yoluyla intikal eden taşınmazları için birinci fıkrada belirtilen kayıt ve sınırlamalar uygulanmaz. Ölüme bağlı tasarruflarda yukarıdaki fıkralarda belirtilen kayıt ve sınırlamalar uygulanır. Türkiye Cumhuriyeti ile arasında karşılıklılık olmayan devlet vatandaşlarının kanuni miras yoluyla edindikleri taşınmaz ve sınırlı ayni hakların intikal işlemleri yapılarak tasfiye edilir.

Karşılıklılığın tespitinde hukuki ve fiili durum esas alınır. Bu ilkenin kişilere toprak mülkiyeti hakkının tanınmadığı, ülke uyruklarına uygulanmasında, yabancı devletin taşınmaz ediniminde kendi vatandaşlarına tanıdığı hakların, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına da tanınması esastır.

Yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketlerinin; sulama, enerji, tarım, maden, sit, inanca ve kültürel özellikleri nedeniyle korunması gereken alanlar, özel koruma alanları ile flora ve fauna özelliği nedeniyle korunması gereken hassas alanlarda ve stratejik yerlerde kamu yararı ve ülke güvenliği bakımından taşınmaz ve sınırlı ayni hak edinemeyecekleri alanları, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının tescile esas koordinatlı harita ve planları içeren teklifi üzerine belirlemeye ve yabancı uyruklu gerçek kişilerin il bazında edinebilecekleri taşınmazların, illere ve il yüzölçümüne göre binde beşi geçmemek üzere oranım tespiti Bakanlar Kurulu yetkilidir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakanlık bünyesinde ilgili idare temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından, bu madde uyarınca Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler dahilinde çalışmalar yapılmak suretiyle kamu kurum ve kuruluşlarının bu kapsamdaki teklifleri incelenip değerlendirilerek Bakanlar Kuruluna sunulur.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra belirlenecek askeri yasak bölgeler, askeri ve özel güvenlik bölgeleri ile stratejik bölgelere ve değişiklik kararlarına ait harita ve koordinat değerleri Milli Savunma Bakanlığınca geciktirilmeksizin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakanlığa verilir.

Bu madde hükümlerine aykırı edinilen veya kanuni zorunluluk dışında edinim amacına aykırı kullanıldığı tespit edilen taşınmazlar ile sınırlı ayni haklar, Maliye Bakanlığınca verilecek süre içerisinde maliki tarafından tasfiye edilmediği takdirde tasfiye edilerek bedele çevrilir ve bedeli hak sahibine ödenir."

**"Madde 2.-** 2644 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 2.- ...

Yukarıda belirtilen bölgelere ilişkin kararlara ait harita ve koordinat değerlerinin, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne gönderilmesi ve sayısal ortama aktarılarak taşra birimlerine intikal ettirilmesine kadar geçecek sürede yetkili askeri makamlardan sorulmak suretiyle,

belirtilen işlemler tamamlandıktan sonra gönderilen belge ve bilgilere göre tapu işlemleri yürütülür."

**"Madde 3.-** Bu Kanun 26.7.2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 16., 35. ve 123. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılmalarıyla 9.3.2006 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına, oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 30. maddesinin birinci fıkrası gereğince Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, Tapu ve Kadastro Genel Müdürü Necdet Poyraz ve Milli Emlak Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Murat Demirören'in 25.7.2006 günlü sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Yasa'nın 1. Maddesi ile Yeniden Düzenlenen 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. Maddesinin Birinci Fıkrasının İncelenmesi

1- Fıkranın Birinci ve İkinci Tümcelerinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Yasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasının birinci tümcesindeki "kanuni sınırlamalar" ibaresinin kapsamının açıkça ortaya konulmaması öngörülemezlik ve belirsizlik yarattığından hukuk güvenliğinin sağlanamadığı, ikinci tümcesinin sınırlı aynı hak tesisini birinci tümcedeki koşullara bağlamasının da aynı sakıncaları yarattığı belirtilerek, kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 5. ve 35. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Tapu Kanunu'nun 35. maddesinin birinci fıkrasının birinci ve ikinci tümcelerinde *"Yabancı uyruklu gerçek kişiler, karşılıklı olmak ve kanuni sınırlamalara uyulmak kaydıyla, Türkiye 'de işyeri veya mesken olarak kullanmak üzere, uygulama imar planı veya mevzii imar planı içinde bu amaçlarla ayrılıp tescil edilen taşınmazları edinebilirler. Sınırlı aynı hak tesis edilmesinde de aynı koşullar aranır. "* denilmektedir.

Anayasa'nın Başlangıç kısmında *"hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, ... karşısında koruma göremeyeceği"*, 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu belirtilmiş, 5. maddesinde de kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak Devletin amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Anayasa'nın 35. maddesinde de, herkesin mülkiyet ve miras haklarına sahip olduğu ve bu hakların ancak kamu yaran amacıyla kanunla sınırlanabileceği öngörülmüştür.

Hukuk devleti, tüm işlem ve eylemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdürmeyi amaçlayan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, yargı denetimine açık devlettir.

Devletin en önemli unsurlarından biri ülkedir ve ülkede yabancıların arazi ve emlak edinmesi salt bir mülkiyet sorunu gibi değerlendirilemez. Toprak, devletin vazgeçilmesi olanaksız temel unsuru, egemenlik ve bağımsızlığının simgesidir. Bu nedenle yabancıların taşınmaz ediniminin, Avrupa Birliği ülkelerinin birçoğunda olduğu gibi dünya genelinde de

ülkeden ülkeye farklılık gösteren yasal düzenlemelerle sınırlandırıldığı görülmektedir. Yabancıların taşınmaz ediniminin önemi ülkemiz açısından da yadsınamaz.

Dava konusu birinci fıkranın ilk tümcesinde geçen "kanuni sınırlamalar" ibaresine, yabancı gerçek kişilerin taşınmaz ediniminin düzenlendiği 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1934 tarihinden bu güne kadar yasalarımızda yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin 14.3.2005 günlü, E:2003/70, K:2005/14 sayılı iptal kararına üzerine yeniden düzenlenen Tapu Kanunu'nun 35. maddesinin dava konusu birinci fıkrasının birinci tümcesinde kanuni sınırlamalara uyulması öngörülmektedir. Buna göre, Tapu Kanunu ve bunun dışında 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu, 1062 sayılı Hudutları Dahilinde Tebaamızın Emlakine Vaziyet Eden Devletlerin Türkiyedeki Tebaaları Emlakine Karşı Mukabele-i Bilmisil Tedabiri İttihazı Hakkında Kanun, 431 sayılı Hilafetin İlgasına ve Hanedanı Osmaninin Türkiye Cumhuriyeti Memaliki Haricine Çıkarılmasına Dair Kanun, 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu, 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu gibi kanunlarla getirilen konu ile ilgili sınırlamalara uyulacağı açıktır.

Bu nedenle belirtilen yasalardaki sınırlamalar gözetildiğinde belirsizlikten söz edilemeyeceğinden, birinci fıkranın birinci ve ikinci tümceleri Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 5. ve 35. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT birinci ve ikinci tümcelerin "tümünün", Mehmet ERTEN ile Şevket APALAK birinci tümcedeki "...ve kanuni sınırlamalara uyulmak..." ibaresinin ve bu ibare yönünden ikinci tümcenin iptaline karar verilmesi gerektiği nedenleriyle bu görüşe katılmamışlardır.

## **2- Fıkranın Üçüncü Tümcesinin İncelenmesi**

Dava dilekçesinde, birinci fıkranın üçüncü tümcesinde belirtilen "toplam" sözcüğünün sınırlı aynı haklar ile taşınmazların birlikte mi, yoksa ayrı ayrı mı toplamlarını ifade ettiğinin açıkça anlaşılmadığı, bu nedenle de belirsizlik içerdiğinden üçüncü tümcenin Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2. ve 5. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Birinci fıkranın üçüncü tümcesinde "*Yabancı uyruklu bir gerçek kişinin ülke genelinde edinebileceği taşınmazlar ile bağımsız ve sürekli nitelikte sınırlı aynı hakların toplam yüzölçümü iki buçuk hektarı geçemez.*" denilmektedir.

Hukuk düzeninde şahıslara tanınan yetkiler hak olarak nitelenirken, maddi mallar üzerinde sahibine geniş yetkiler veren ve herkese karşı ileri sürülebilen haklar aynı haklar olarak nitelendirilmektedir. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun dördüncü kitabı eşya hukukunu düzenleyerek, birinci kısmı "mülkiyef'e, ikinci kısmı "sınırlı aynı haklara" yer vermiştir. Türk Medeni Kanunu'nun 998. maddesi süreklilik koşulunun gerçekleşmesi için hakkın süresiz veya en az otuz yıl süreli olması gerektiğini belirterek, tapu siciline taşınmaz olarak arazilerin, kat mülkiyetine konu olan bağımsız bölümlerin ve taşınmazlar üzerindeki bağımsız ve sürekli hakların kaydedilebileceğini düzenlemiştir.

Dava konusu üçüncü tümcede, yabancı uyruklu bir gerçek kişinin ülke genelinde edinebileceği taşınmazlar ile bağımsız ve sürekli nitelikte sınırlı aynı hakların toplam yüzölçümünün iki buçuk hektarı geçemeyeceği öngörülmüştür. Buna göre tümcede yer verilen "ile" ve "toplam" sözcüklerinden, 2,5 hektarlık sınırın hem taşınmazlar, hem de sınırlı aynı hakların birlikte toplamını kastettiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle bu yönde bir belirsizlik olmadığından birinci fıkranın üçüncü tümcesi Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2. ve 5. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşlere katılmamışlardır.

## **3- Fıkranın Dördüncü Tümcesinin İncelenmesi**

Dava dilekçesinde, üçüncü tümcede belirtilen 2,5 hektarlık sınırın, dördüncü tümcede 30 hektara kadar arttırılması konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesinin, asli düzenleme yetkisinin devri niteliğini taşıdığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2, 6., 7., 8. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Birinci fıkranın dördüncü tuncesinde *"Bu fıkrada belirtilen koşullarla, yüzölçümü miktarını otuz hektara kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir."* denilmektedir.

Kuralla, birinci fıkrada belirtilen koşullarla yabancı uyruklu gerçek kişilere tanınan haklar miktar yönünden belirlenmiş 2,5 hektarlık sınırın Bakanlar Kurulu'nca 30 hektara kadar arttırılabilmesi öngörülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu vurgulanmıştır. Hukuk devleti, tüm işlem ve eylemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdürmeyi amaçlayan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçman, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Anayasa'nın 7. maddesinde *"Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez."* denilmektedir. Buna göre, yasakoyucunun temel ilkeleri koymadan, çerçeveyi çizmeden yürütmeye yetki vermemesi, sınırsız, belirsiz bir alanı, yönetimin düzenlemesine bırakmaması gerekir.

Dava konusu kural ile Bakanlar Kurulu'na tanınan yetkinin sınırı, esasları ve çerçevesi fıkrada belirlenmiş olmakla beraber, verilen yetki 2,5 hektarlık yasal sınırın oniki katma kadar arttırılabilmeyi olanaklı kıldığından düzenleme, sınırlamanın işlevselliğini etkisiz bırakacak derecede ölçüsüzdür.

Buna göre Bakanlar Kurulu'na tanınan oniki katma kadar arttırma yetkisinin ölçüsüz olması yasama yetkisinin yürütme organına devri sonucunu doğuracağından kabul edilemez.

Bu nedenle kural, Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı görülerek iptal edilmiş olduğundan, ayrıca Anayasa'nın 6., 8. ve 123. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

### **B- Yasa'nın 1. Maddesi ile Yeniden Düzenlenen 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. Maddesinin İkinci Fıkrasının İncelenmesi**

Dava dilekçesinde, yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri hakkında yabancı gerçek kişiler için aranan sınırlama ve karşılıklılık koşulu aranmadan taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinme imkanı verilmesinin, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 5., 10., 11., 16. ve 35. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

35. maddenin ikinci fıkrasında *"Yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri, ancak özel kanun hükümleri çerçevesinde taşınmaz mülkiyeti ve taşınmazlar üzerinde sınırlı aynı hak edinebilirler."* denilmektedir.

Anayasa'nın Başlangıç kısmında Türkiye Cumhuriyeti'nin "Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi" olduğu, 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu belirtilmiş, 5. maddesinde de kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak Devletin amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Anayasa'nın 10. maddesinde herkesin kanun önünde eşit olduğu, 16. maddesinde de temel hak ve hürriyetlerin yabancılar için milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabileceği belirtilmiş, 35. maddesinde ise, herkesin mülkiyet ve miras haklarına sahip olduğu ve bu hakların ancak kamu yaran amacıyla kanunla sınırlanabileceği öngörülmüştür.

Dava konusu fıkra ile yedinci fıkra birlikte gözetildiğinde yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketlerinin *"Özel kanun hükümleri çerçevesinde olmak"* ve *"Bakanlar Kurulu'nca sulama, enerji, tarım, maden, sit, inanç ve kültürel özellikleri nedeniyle korunması gereken alanlar, özel koruma alanları ile flora ve fauna özelliği nedeniyle korunması gereken hassas alanlar ve stratejik yerler olarak kararlaştırılmış alanlardan olmamak"* kaydıyla taşınmaz mülkiyeti ve taşınmazlar üzerinde sınırlı aynı hak edinebilecekleri anlaşılmaktadır. Buna göre belirtilen alanlarda yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri

taşınmaz mülkiyeti ve taşınmazlar üzerinde sınırlı aynî hak edinemeyeceklerdir. Dolayısıyla yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketlerinin taşınmaz mülkiyeti ve taşınmazlar üzerinde sınırlı aynî hak edinebilmeleri, bunların dışında kalan alanlarda ve özel kanun hükümleri çerçevesinde sınırlanmış olarak mümkün olabilecektir.

7.3.1954 günlü, 6326 sayılı Petrol Kanunu, 12.3.1982 günlü, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ve 9.1.2002 günlü, 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu'nda, Yasaların amacı ile ilgili faaliyetler için yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketlerinin taşınmaz mülkiyeti ve taşınmazlar üzerinde sınırlı aynî hak edinebilmelerine olanak tanınmıştır. Buna göre, Petrol Kanunu, Turizmi Teşvik Kanunu ve Endüstri Bölgeleri Kanunu'nda öngörülen koşullarla yatırım ve işletme faaliyetleri için, dolayısıyla belli bir faaliyet amacına bağlı olarak yabancı yatırım, teknoloji ve sermaye girişini teşvik amacıyla çıkarılan özel yasalar çerçevesinde, yabancı ticaret şirketleri taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı aynî hak edinebileceklerdir.

Taşınmaz mülkiyeti ve taşınmazlar üzerinde sınırlı aynî hak edinen yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticari şirketlerinin aynı konumda olmadıkları ve sözkonusu edinimlerinin nedenlerinin de farklı olduğu gözetildiğinde aralarında eşitlik karşılaştırması yapılamayacağı ve bu konuda farklı sınırlamalar getirilmesinin yasakoyucunun takdir alanı içinde olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, fıkra, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 10. ve 35. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşlere katılmamışlardır.

Kuralın, Anayasa'nın 5., 11. ve 16. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

### **C- Yasa'nın 1. Maddesi ile Yeniden Düzenlenen 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. Maddesinin Üçüncü Fıkrasının İncelenmesi**

Dava dilekçesinde, yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri lehine Türkiye'de taşınmaz rehni tesisinde birinci ve ikinci fıkralarda yer alan kayıt ve sınırlamaların aranmamasının, taşınmaz rehni tesisini sınırsız hale getirdiği, böylece karşılıklılık ilkesinin taşınmaz rehni bakımından etkisizleştirildiği, bunun ise, Türk milletinin bağımsızlığı, ülke güvenliği ve toplum huzuru ilkeleri ile bağdaşmadığı belirtilerek, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 5., 10., 11. ve 16. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

35. maddenin üçüncü fıkrasında "*Yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri lehine Türkiye 'de taşınmaz rehni tesisinde birinci ve ikinci fıkralarda yer alan kayıt ve sınırlamalar aranmaz.* " denilmektedir.

Genel olarak rehin hakkı, rehne konu hakkı paraya çevirmek ve elde edilen paradan öncelikle alacağını alma yetkisi veren bir aynî haktır.

Rehin hakkı ile hak sahibine eşyanın değeri tahsis edilmiştir. Bu hak da diğer sınırlı aynî haklar gibi mülkiyetin muhtevasından oluşmuştur. Malik paraya çevirme yetkisini rehinli alacaklıya tahsis etmektedir; alacaklı alacak ifa edilmezse eşyayı paraya çevirerek öncelikle alacağını elde edebilecektir. Rehin hakkının bir türü olan taşınmaz rehni de, hak sahibine bir taşınmaz malın değerinden alacağını elde etme yetkisini veren sınırlı bir aynî haktır. Taşınmaz rehni, hem kişisel alacağı teminat altına almakta, hem de arazi değerinin tedavül ettirilmesini sağlamaktadır. Türk Medenî Kanunu'na göre taşınmaz rehni, ancak ipotek, ipotekli borç senedi veya irat senedi şeklinde kurulabilir.

Alacaklı sıfatıyla bir rehin hakkının iktisabı, rehine konu teşkil eden taşınmaz malın iktisabı anlamına gelmez. Alacak ödenmediği takdirde, taşınmaz mal paraya çevrilirse, rehinli alacaklı olan ve Türkiye'de taşınmaz mal edinme imkânı bulunmayan yabancı kişi, bu taşınmaz malı elde edemeyecek ve ancak alacağını satış bedelinden temin edebilecektir. Bu



nedenle karşılıklılık ilkesi gereği Türkiye'de taşınmaz mal edinme hakkı bulunmayan bir yabancıya, alacağına karşılık olmak amacıyla, Türkiye'de bulunan bir taşınmaz mal üzerinde ipotek, ipotekli borç senedi ve irat senedi biçiminde rehin hakkı elde edebilmesi mülkiyetin, yasalarda öngörülen ayırık durumlar dışında devrine yol açmayacağından taşınmaz rehininde sınırlama aranmamasında Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, taşınmaz rehni mülkiyete geçen işlem olmadığından, kural, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 5., 10., 11. ve 16. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

#### **Ç- Yasa'nın 1. Maddesi ile Yeniden Düzenlenen 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. Maddesinin Dördüncü Fıkrasının İncelenmesi**

Dava dilekçesinde, dördüncü fıkrada yer alan hükümden yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri dışındaki yabancıların Türkiye'de taşınmaz edinmeyeceği anlaşılmakla beraber, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının da taşınmaz edinmeyeceği şeklinde anlaşılabilirliği, bunun ise belirsizliğe yol açacağı, oysa hukuk devletinde hukuk düzeninin belirliliği sağlaması gerektiği, bu nedenle dava konusu kuralın Anayasa'nın 2. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

35. maddenin dördüncü fıkrasında "*Yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri dışındakiler Türkiye'de taşınmaz edinemez ve lehlerine sınırlı aynı hak tesis edilemez.*" denilmektedir.

Maddenin gerekçesinde de yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri dışındakilerin (tüzel kişiliği olan veya olmayan vakıf, dernek, kooperatif, cemiyet, topluluk, cemaat vb.) Türkiye'de taşınmaz edinmeyecekleri ve bunlar lehine sınırlı aynı hak tesis edilemeyeceği belirtilmiştir.

Madde gerekçesi ile birlikte değerlendirildiğinde, yasakoyucunun yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketleri dışında kalan tüzel kişilerin taşınmaz edinmelerini engellediği açıktır.

Bu nedenle kural, Anayasa'nın 2. ve 11. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

#### **D- Yasa'nın 1. Maddesi ile Yeniden Düzenlenen 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. Maddesinin Beşinci Fıkrasının İncelenmesi**

Dava dilekçesinde, Türkiye Cumhuriyeti ile arasında karşılıklılık bulunan devlet vatandaşlarının kanuni miras yoluyla intikal eden taşınmazları için birinci fıkrada belirtilen kayıt ve sınırlamaların aranmamasının karşılıklılık ilkesinin dışlanmasına yol açarak kanuni miras yoluyla yabancıların edinimini kayıtsız, sınırsız ve koşulsuz hale getireceği, ölüme bağlı tasarruflarda kanuni miras yoluyla edinimden farklı kuralların uygulanmasının makul ve geçerli dayanağının olmayacağı ve üçüncü tümcede aranan koşulun ölüme bağlı tasarrufları içerip içermediği konusu kuşku yarattığından hukuk güvenliğinin zedelendiği, bu nedenlerle kuralın Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 5., 10., 11. ve 16. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

35. maddenin dava konusu beşinci fıkrasında "*Türkiye Cumhuriyeti ile arasında karşılıklılık olan devlet vatandaşlarının kanuni miras yoluyla intikal eden taşınmazları için birinci fıkrada belirtilen kayıt ve sınırlamalar uygulanmaz. Ölüme bağlı tasarruflarda yukarıdaki fıkralarda belirtilen kayıt ve sınırlamalar uygulanır. Türkiye Cumhuriyeti ile arasında karşılıklılık olmayan devlet vatandaşlarının kanuni miras yoluyla edindikleri taşınmaz ve sınırlı aynı hakların intikal işlemleri yapılarak tasfiye edilir.*" denilmektedir.

Fıkranın birinci tümcesinde, kanuni miras yoluyla yabancılar intikal edecek taşınmazlar için de "karşılıklılık" ilkesinin aranması gerektiği belirtilmiştir. Devletlerarası ilişkilerde geçerli ilkelerden biri de karşılıklılık koşuludur. Karşılıklılık, andlaşma ile ya da kanunla olabilir. Hukukumuzda, kanunî karşılıklı muamele, yabancı gerçek kişilerin ülkemizde taşınmaz mal edinme ve miras hakları konusunda da aranmaktadır.

Miras, kanuna veya miras bırakanın iradesine dayanır. Medeni Kanunda kanuna dayanan mirasa "Kanunî Mirasçılık", miras bırakanın iradesine dayanan mirasçılığa ise "Mansup" yani "Atanmış Mirasçılık" denilmektedir.

Özel mülkiyet ilkesinin bir sonucu olan "miras" ile bireysel özgürlüğün bir sonucu olan "vasiyet" konuları, eski çağlardan itibaren önemini korumuş tasarruflardan olmuştur. Özel mülkiyet ilkesi kabul edilmiş olan her yerde, kişinin ölümünden sonra mallarının ne olacağı sorunu, büyük önem taşımıştır.

Türk Medeni Kanunu, miras bırakanın ölümünden sonra mal ilişkilerinin ne yolda düzenleneceği konusunda bir yandan onun iradesine geniş yer vererek bireyi korurken, öte yandan dokunulmaz paylı olarak tanıdığı hısımların bir kısım miras paylarını saklı tutmak suretiyle aileyi ve dolayısıyla toplumu korumaktadır.

Ölüme bağlı tasarruf, miras bırakan tarafından yapılan ve onun ölümünden sonra sonuç doğuran bir hukuki işlem olup, Türk Medeni Kanunu'na göre ancak "vasiyet" ve "miras sözleşmesi" olmak üzere iki yoldan mümkündür.

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun miras hukukunu düzenleyen üçüncü kitap başlıklı bölümünün mirasçılar başlıklı birinci kısmında yasal mirasçılar ve ölüme bağlı tasarruflar ayrı bölümler halinde ve ayrı kurallarla düzenlenmiştir.

Türk Medenî Kanunu'nda kanunî mirasçılar 495-501. maddelerde düzenlenmiş ve Kanun, kanunî mirasçıları kan hısımları olan altsoy, ana ve baba, büyük ana ve büyükbaba, evlilik dışı hısımlar ve sağ kalan eş ile evlatlık ve devlet şeklinde saymıştır.

Türk Medenî Kanunu'nun 505. maddesinde de *"Mirasçı olarak altsoyu, ana ve babası veya eşi bulunan mirasbırakan, mirasının saklı paylar dışında kalan kısmında ölüme bağlı tasarruflarda bulunabilir. Bu mirasçılardan hiçbiri yoksa, mirasbırakan mirasının tamamında tasarruf edebilir."* denilmiştir.

Yabancıların sahip oldukları taşınmazların karşılıklılık ilkesine uyularak kanuni miras yoluyla intikale izin verilmesi mülkiyet hakkının korunması bağlamında hukuk devleti ilkesinin doğal bir sonucudur.

Kanuni mirasçılarla ölüme bağlı tasarruflar sonucu hak sahibi olanlar yukarıda belirtilen nedenlerle farklı konumda bulduklarından, ölüme bağlı tasarruflar için yasada belirtilen kayıt ve sınırlamalar getirilmesinin Anayasa'ya aykırı olmadığı açıktır.

Türkiye Cumhuriyeti ile arasında karşılıklılık olmayan devlet vatandaşlarının kanuni miras yoluyla edindikleri taşınmaz ve sınırlı aynı hakların tasfiyesi konusunda getirilen kuralın bu konudaki belirsizliği ortadan kaldırmaya yönelik olması nedeniyle Anayasa'ya aykırılığın söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, fıkra, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 5., 11. ve 16. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

E- Yasa'nın 1. Maddesi ile Yeniden Düzenlenen 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. Maddesinin Altıncı Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, fıkranın, belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşımadığından hukuki güvenilirlik sağlamadığı belirtilerek, Anayasa'nın 2. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

35. maddenin dava konusu altıncı fıkrasında *"Karşılıklılığın tespitinde hukuki ve fiili durum esas alınır. Bu ilkenin kişilere toprak mülkiyeti hakkının tanınmadığı, ülke uyruklarına uygulanmasında, yabancı devletin taşınmaz ediniminde kendi vatandaşlarına tanıdığı hakların, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına da tanınması esastır."* denilmektedir.

Devletlerarası ilişkilerde geçerli olan vazgeçilmez ilkelerden biri de, Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği gibi karşılıklılık koşuludur.

Anayasa Mahkemesi Kararlarında da belirtildiği gibi, karşılıklılık esası, en az iki devlet arasında uygulanan ve her birinin ülkesinde diğerinin vatandaşlarına aynı mahiyetteki hakları karşılıklı tanımalarını ifade eden bir ilke olarak tanımlanmaktadır. Buna göre, bir yabancı Türkiye'de bir haktan yararlanabilmesi, Türk vatandaşlarının da o yabancı ülkesinde aynı

tür ve nitelikte olanaklardan yararlanmasına bağlıdır. Karşılıklılık esasını andlaşma ile ya da kanunla olabilir.

Dava konusu altıncı fıkranın birinci tñmcesinde, karşılıklılığın tespitinde fiili ve hukuki durumun esas alınacağı belirtilmiştir. İkinci tñmcede de bu ilkenin kişilere toprak mülkiyeti hakkının tanınmadığı ÷lke uyruklarına uygulanmasında, yabancı devletin taşınmaz ediniminde kendi vatandaşlarına tanıdığı hakların, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına da tanınmasının esas olduğu vurgulanmıştır. Böylece karşılıklılığın uygulanma esasları belirlenmiştir.

ikinci tñmce ile, Türkiye ile arasında karşılıklılık olmakla beraber, toprak satışının olmadığı kimi devletlerde "karşılıklılık" ilkesiyle, fiili ve hukuki durum esas alınarak yabancı devletin kendi vatandaşlarına tanıdığı hakların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına da tanınmasının sağlanmak istendiğı anlaşılmaktadır. Buna göre altıncı fıkranın ikinci tñmcesi, hukuki ve fiili karşılıklılığın sağlanmasına yöneliktir.

Bu durumda fıkrada herhangi bir belirsizlik ve öngörülemezlik bulunmadığından kural, Anayasa'nın 2. ve 11. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

F- Yasa'nın 1. Maddesi ile Yeniden Düzenlenen 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. Maddesinin Yedinci Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, fıkranın birinci tñmcesinde yabancıların taşınmaz edinemeyecekleri alanları belirlemede ve il yüzölçümüne göre oranını tespitinde Bakanlar Kurulu yetkili kılınmakla beraber belirtilen alanların içeriğinin belirsiz ve takdire dayalı olduğu, Bakanlar Kurulu'na verilen bu yetkinin asli düzenleme yetkisi niteliğini taşıdığı, Bakanlar Kurulu'na teklifte bulunacak ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile ikinci tñmcede belirtilen komisyonu oluşturan idarelerin gösterilmediğı, kuralın idarenin kanuniliğı ilkesi ile belirlilik ve öngörülebilirlik özelliklerini taşımadığı, bu nedenlerle de Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sür÷lmüştür.

35. maddenin dava konusu yedinci fıkrasında *"Yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ÷lkelerde kendi ÷lkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketlerinin; sulama, enerji, tarım, maden, sit, inanç ve kültürel özellikleri nedeniyle korunması gereken alanlar, özel koruma alanları ile flora ve fauna özelliğı nedeniyle korunması gereken hassas alanlarda ve stratejik yerlerde kamu yararı ve ÷lke güvenliğı bakımından taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinemeyecekleri alanları, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının tescile esas koordinattı harita ve planları içeren teklifi üzerine belirlemeye ve yabancı uyruklu gerçek kişilerin il bazında edinebilecekleri taşınmazların, illere ve il yüzölçümüne göre binde beşi geçmemek üzere oranını tespitte Bakanlar Kurulu yetkilidir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün bağı olduğu Bakanlık bünyesinde ilgili idare temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından, bu madde uyarınca Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler dahilinde çalışmalar yapılmak suretiyle kamu kurum ve kuruluşlarının bu kapsamdaki teklifleri incelenip değerlendirilerek Bakanlar Kuruluna sunulur."* denilmektedir.

**1- Fıkranın Birinci Tñmcesindeki "... ve yabancı uyruklu gerçek kişilerin il bazında edinebilecekleri taşınmazların, illere ve il yüzölçümüne göre binde beşi geçmemek üzere oranını tespitte ..." Bölümünün İncelenmesi**

Anayasa'nın 7. maddesinde *"Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez."* denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin önceki kararlarında vurgulandığı üzere, Anayasa'da yasa ile düzenlenmesi öngör÷len konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi yasa ile sınırlandırılmış, tamamlayıcı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasa'da öngör÷len ayrık durumlar dışında, yürütme organına yasalarla düzenlenmemiş bir alanda genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez. Ayrıca, yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasa'nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkelerin konulması, çerçevenin çizilmesi, düzenleme için sınırsız, belirsiz, geniş bir alanın bırakılmaması gerekir.

Dava konusu kuralla yabancı uyruklu gerçek kişilerin il bazında edinebilecekleri taşınmazların illere ve il yüzölçümüne göre binde beşi geçmemek üzere oranını tespitte

Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır. İller coğrafi ve stratejik olduğu kadar yerleşim alanları ve konumlan itibariyle de birbirinden farklılıklar göstermektedir. Kimi illerin yerleşim alanlarının tamamı veya birçok büyük ilçesinin tamamı binde beşlik sınırın altında kalabilmektedir. Buna karşılık il yüzölçümleri, ilin ormanları, dağlan ve meraları gibi yerleşim alanları dışındaki kısımlarını da kapsamaktadır. İller için geçerli koşulların ilçeler ve beldeler için de geçerli olmadığından söz edilemez. Bu durumda Bakanlar Kurulu'na bırakılan düzenleme yetkisinin Anayasal sınırlar da gözetilerek çerçevesinin belirlenmediği açıktır.

Ülke bütünlüğü ve egemenliği ile doğrudan ilgili olduğunda duraksama bulunmayan yabancıların taşınmaz edinimi konusunda, yasaların açık, anlaşılabilir ve sınırlan belirli kurallar içermesi gerekir. İptali istenilen kural ise yeterli açıklık ve belirlilikten uzak olduğundan Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Haşim KILIÇ, Sacit ADALI ve A.Necmi ÖZLER bu görüşe katılmamışlardır.

Dava konusu yasa kuralı, Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı görülerek iptal edilmiş olduğundan, ayrıca Anayasa'nın 6., 8., 11. ve 123. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

## 2- Fıkranın Kalan Bölümünün İncelenmesi

Yedinci fıkranın birinci tümcesinde yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketlerinin taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinemeyecekleri alanlar belirtilmiştir.

Bu belirlemede öncelikle yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticaret şirketlerinin kamu yaran ve ülke güvenliği bakımından taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinemeyecekleri alanlar "*sulama, enerji, tarım, maden, sit, inanca ve kültürel özellikleri nedeniyle korunması gereken alanlar, özel koruma alanları ile flora ve fauna özelliği nedeniyle korunması gereken hassas alanlar ve stratejik yerler*" şeklinde sayılmak suretiyle açıklanmıştır. Buna göre kamu yaran ve ülke güvenliği bakımından yabancıların taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinemeyecekleri yerler alan itibariyle belirlenmiş, ana çerçevesi çizilmiştir. Bakanlar Kurulu yetkisini kuşkusuz, bu amaç ve çerçevede kullanacaktır. Belirlenen çerçevede yabancıların taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinemeyecekleri alanlar çok sayıda kamu kurum ve kuruluşunun faaliyet alanına girdiğinden bunların ancak ilgili kurumların teknik çalışması ve bildirimini ile belirlenebileceği açıktır.

Yabancıların taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinemeyecekleri alanlarla ilgili teklifte bulunacak kamu kurum ve kuruluşlarının yasalarında görev alanları belli edilmiş olup, bu konuda belirsizlikten söz edilemez.

Yedinci fıkranın ikinci tümcesinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının tekliflerinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Bakanlık bünyesinde ilgili idare temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından incelenip değerlendirileceği belirtilmektedir. Buna göre, Komisyonu oluşturacak idarelerin, birinci tümcede belirtilen "*sulama, enerji, tarım, maden, sit, inanca ve kültürel özellikleri nedeniyle korunması gereken alanlar, özel koruma alanları ile flora ve fauna özelliği nedeniyle korunması gereken hassas alanlar ve stratejik yerler*" görev alanına giren idareler olduğu, bu konuda belirsizlik bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Belirtilen nedenlerle fıkranın kalan bölümü Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Tülay TUĞCU, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın, Anayasa'nın 6., 8., 11. ve 123. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

## **G- Yasa'nın 1. Maddesi ile Yeniden Düzenlenen 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. Maddesinin Sekizinci Fıkrasının İncelenmesi**

Dava dilekçesinde, fıkrada belirtilen işlerin "geciktirilmeksizin" yapılacağı ifade edilmekle beraber herhangi bir süreden söz edilmemesinin kuralda belirsizlik yarattığı, bu nedenle de Anayasa'nın 2. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

35. maddenin sekizinci fıkrasında *"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra belirlenecek askeri yasak bölgeler, askeri ve özel güvenlik bölgeleri ile stratejik bölgelere ve değişiklik kararlarına ait harita ve koordinat değerleri Milli Savunma Bakanlığınca geciktirilmeksizin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Bakanlığa verilir."* denilmektedir.

Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan askeri yasak bölgeler, askeri ve özel güvenlik bölgeleri ile stratejik bölgelere ilişkin kararlara ait harita ve koordinat değerlerinin tamamının Milli Savunma Bakanlığınca 3 ay içinde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Bakanlığa gönderilmesi gerektiği hususu, 5444 sayılı Yasa'nın 2. maddesi ile Tapu Kanunu'na "Geçici Madde 2" olarak eklenmiştir.

Dava konusu kural ise, yasanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra belirlenecek olan askeri yasak bölgeler, askeri ve özel güvenlik bölgeleri ve stratejik bölgelere ve değişiklik kararlarına ait harita ve koordinat değerlerinin verilmesine ilişkindir.

Yasakoyucu, kuralda bu görevin yerine getirilmesini Milli Savunma Bakanlığı 'nın isteğine bırakmayarak zorunlu kılmıştır. Burada yasakoyucunun bir süre öngörmemiş olmasının, sözkonusu bölgelere ait belirlemelerin, teknik içeriğinden ötürü ne kadar sürede gerçekleştirileceğinin önceden bilinmesinin güçlüğünden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. "Geciktirilmeksizin" ifadesi ile de, işin en kısa sürede sonuçlandırılmasının amaçlandığı açıktır.

Bu nedenlerle, belirsizlik içermeyen kural, Anayasa'nın 2. ve 11. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

H- Yasa'nın 1. Maddesi ile Yeniden Düzenlenen 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. Maddesinin Onuncu Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, taşınmazlar ile sınırlı aynı hakların, Tapu Kanunu'nun 35. maddesi kurallarına veya yasal zorunluluk dışında edinim amaçlarına aykırı olarak kullanıldığı kim tarafından belirleneceğinin ve amacına aykırı kullanımdan neyin anlaşılması gerektiğinin açıkça gösterilmediği, Maliye Bakanlığınca verilen süre tanıma yetkisinin esas ve usulleri ile ilgili düzenleme yapılmadığı, bu haliyle kuralın asli düzenleme yetkisinin devri niteliği taşıdığı ve kanunilik ilkesinin ihlaline yol açacağından, Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

35. maddenin onuncu fıkrasında *"Bu madde hükümlerine aykırı edinilen veya kanuni zorunluluk dışında edinim amacına aykırı kullanıldığı tespit edilen taşınmazlar ile sınırlı aynı haklar, Maliye Bakanlığınca verilecek süre içerisinde maliki tarafından tasfiye edilmediği takdirde tasfiye edilerek bedele çevrilir ve bedeli hak sahibine ödenir."* denilmektedir.

Kural ile, öncelikle yabancıların Türkiye'deki taşınmazlar üzerinde hak edinimlerinin, bunu düzenleyen kurallara uygun olması sağlanmak istenilmiştir. Ayrıca kuralda, yabancılar tarafından Tapu Kanunu'nun 35. maddesine uygun olarak edinilen taşınmazların, edinim amaçlarına uygun olarak kullanılması gerekliliği de vurgulanmaktadır. (Örneğin, mesken olarak kullanmak amacıyla edinilen taşınmazın işyeri olarak kullanılmayarak sadece mesken olarak kullanılması gerektiği gibi)

2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 26. maddesi ile mülkiyete, mülkiyetten ayrı ayrı haklara ilişkin sözleşmeleri düzenleme görev ve yetkisi Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Sicil Müdürlükleri'nde bulunmaktadır. Taşınmaz mal edinmek veya mülkiyetten ayrı ayrı haklardan yararlanmak isteyenler başvurularını, taşınmazın bulunduğu yerin Tapu Sicil Müdürlüğü'ne yapmaktadırlar. Buna göre yabancıların taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinimlerine ilişkin ayrıntılı bilgiler, Tapu Sicil Müdürlükleri'nin kayıtlarında bulunmaktadır.

Tapu Kanunu'nun 35. maddesine ve edinim amacına aykırı kullanılan taşınmazlar ile sınırlı aynı haklar ise, bunların özellikleri gözetilerek Maliye Bakanlığınca verilecek süre içerisinde maliki tarafından tasfiye edilmediği takdirde tasfiye edilerek bedele çevrilecek ve bedeli hak sahibine ödenecektir.

Kuralla, bu madde hükümlerine ve edinim amaçlarına aykırı kullanımın önlenmesi ve böyle durumlarda sözkonusu taşınmazlar ile sınırlı aynı hakların, bunların özelliklerine göre

değişebilecek sürelerde tasfiye edilmesi amaçlandığından, Maliye Bakanlığı'na yetki devrinden sözedilemez.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 6., 8., 11. ve 123. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

I- Yasa'nın 2. Maddesi ile 2644 sayılı Tapu Kanunu'na eklenen Geçici 2. Maddenin İkinci Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Tapu Kanunu'nun 35. maddesinin yedinci fıkrasında Bakanlar Kurulu'na verilen belirleme yetkisinin adeta tapu görevlilerince kullanılacak bir yetki durumuna getirildiği, sözkonusu dönemde yedinci fıkradaki sınırların dışlandığı bunun ise yedinci fıkrada belirtilen işlemlerin tamamlandığı tarihin öncesindeki ve sonrasındaki edimlerin uygulamada birbirine farklı koşullarla bağlanması sonucunu doğuracağı, hukuk düzeninde karmaşaya neden olacağı ve tapu görevlilerinin kullanacağı yetki asli düzenleme niteliği taşıyacağından Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 10., 11. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Geçici 2. maddenin dava konusu ikinci fıkrasında *"Yukarıda belirtilen bölgelere ilişkin kararlara ait harita ve koordinat değerlerinin, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne gönderilmesi ve sayısal ortama aktarılarak taşra birimlerine intikal ettirilmesine kadar geçecek sürede yetkili askeri makamlardan sorulmak suretiyle, belirtilen işlemler tamamlandıktan sonra gönderilen belge ve bilgilere göre tapu işlemleri yürütülür."* denilmektedir.

Kural uyarınca, tapu görevlisi sözkonusu "askeri yasak bölgeler, askeri ve özel güvenlik bölgeleri ile stratejik bölgelerin" tespitini yapmamaktadır. Sadece tapu işlemlerinin yürütülebilmesi ve hatalı işleme yol açılmaması için "askeri yasak bölgeler, askeri ve özel güvenlik bölgeleri ile stratejik bölgeler" bildirilinceye kadar bunların yetkili askeri makamlardan sorularak öğrenilmesi yoluna gidilmektedir.

Öte yandan Milli Savunma Bakanlığı'nca Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'ne harita ve koordinat değerleri gönderilmesinden sonra yapılan işlemler ile öncesinde sorularak yapılan işlemler aynı kaynağa dayandığından, bu işlemlere göre hak sahibi olanlar arasında eşitlik karşılaştırması yapılması olanaklı değildir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 6., 7., 8., 11. ve 123. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir. I- Yasa'nın 3. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 5444 sayılı Yasa'nın yürürlük tarihinin, resmi gazetede yayımlandığı tarihten önceki bir tarih olarak belirlenmesinin, belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşımadığı ve öncesi-sonrasıyla uygulamada eşitsizliğe yol açtığından Anayasa'nın 2., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5444 sayılı Tapu Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 3. maddesinde *"Bu Kanun 26.7.2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer."*, maddenin gerekçesinde de *"Yürürlük maddesi olup, Kanunun, hukuki boşluk doğmasını engellemek amacıyla Anayasa Mahkemesi iptal kararının yürürlüğe girdiği 26.7.2005 tarihinden itibaren geçerli olması hüküm altına alınmıştır."* denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin 14.3.2005 günlü, E:2003/70, K:2005/14 sayılı iptal kararı 26.7.2005 tarihinde yürürlüğe girmiş, dava konusu yasal düzenleme ise 29.12.2005 tarihinde kabul edilmiş ve 7.1.2006 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Dava konusu 3. madde ile Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının yürürlüğe girdiği tarih ile Yasa'nın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarih arasında doğan hukuksal boşluğun doldurulması suretiyle hukuk güvenliğinin sağlanmasının amaçlandığı ve bunun da hukuk devletinin gereği olduğu açıktır.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 10. ve 11. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

## **V- İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU**

Anayasa'nın 153. maddesi ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'nce, Anayasa'ya aykırı olduğundan iptaline karar verilen kanun, kanun hükmünde kararname veya TBMM İçtüzüğü ya da bunların belirli madde veya hükümleri iptal kararının Resmi Gazete'de yayımlandığı gün yürürlükten kalkar. Ancak, Anayasa Mahkemesi, iptal karar ile meydana gelecek olan hukuki boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararının ihlal edici nitelikte görürse, boşluğun doldurulması için iptal kararının yürürlüğe gireceği günü ayrıca kararlaştırabilir.

5444 sayılı Yasa'nın 1. maddesi ile yeniden düzenlenen Tapu Kanunu'nun 35. maddesinin birinci fıkrasının dördüncü tümcesi ile yedinci fıkrasının "... ve yabancı uyruklu gerçek kişilerin il bazında edinebilecekleri taşınmazların, illere ve il yüzölçümüne göre binde beşi geçmemek üzere oranını tespiti ..." bölümünün iptaline karar verilmesi ile meydana gelen hukuksal boşluk kamu yararının ihlal edici nitelikte görüldüğünden, yeni düzenleme yapılabilmesi için yasama organına süre tanımak amacıyla iptal kararının Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak üç ay sonra yürürlüğe girmesi uygun bulunmuştur.

## **VI- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ**

29.12.2005 günlü, 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un:

A- 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 22.12.1934 günlü, 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. maddesinin;

1 - a- Birinci fıkrasının dördüncü tümcesine,

b- Yedinci fıkrasının, "... ve yabancı uyruklu gerçek kişilerin il bazında edinebilecekleri taşınmazların, illere ve il yüzölçümüne göre binde beşi geçmemek üzere oranını tespiti ..." bölümüne,

ilişkin iptal hükümlerinin süre verilerek yürürlüğe girmelerinin ertelenmesi nedeniyle bu tümce ve bölüme yönelik YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

2- a- Birinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü tümcelerine,

b- İkinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı fıkralarına,

c- Yedinci fıkrasının, "... ve yabancı uyruklu gerçek kişilerin il bazında edinebilecekleri taşınmazların, illere ve il yüzölçümüne göre binde beşi geçmemek üzere oranını tespiti ..." dışında kalan bölümüne,

d- Sekizinci ve onuncu fıkralarına,

B- 2. maddesiyle 2644 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 2'nin ikinci fıkrasına,

C- 3. maddesine,

yönelik iptal istemleri, 11.4.2007 günlü, E. 2006/35, K. 2007/48 sayılı kararlar reddedildiğinden, bu madde, fıkra, tümce ve bölümlere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

11.4.2007 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi. VII- SONUÇ

29.12.2005 günlü, 5444 sayılı Tapu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un:

A- 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 22.12.1934 günlü, 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. maddesinin;

1- Birinci fıkrasının;

a- Birinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün "Tümcenin tümünün", Mehmet ERTEN ile Şevket APALAK'ın ise "Tümcedeki '... ve kanunî sınırlamalara uyulmak...' ibaresinin" iptaline karar verilmesi gerektiği yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- İkinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün "Tümcenin tümünün", Mehmet ERTEN ile Şevket APALAK'ın ise "Birinci tümcede yer alan '... ve kanunî sınırlamalara uyulmak...' ibaresi yönünden" iptaline karar verilmesi gerektiği yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

c- Üçüncü tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoılan ve OYÇOKLUĞUYLA,

d- Dördüncü tümcesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- İkinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoıları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- Üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

4- Yedinci fıkrasının;

a- "... ve yabancı uyruklu gerçek kişilerin il bazında edinebilecekleri taşınmazların, illere ve il yüzölçümüne göre binde beşi geçmemek üzere oranını tespিতে..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI ile A. Necmi ÖZLER'm karşıoıları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- Kalan bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Tülay TUĞCU, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoıları ve OYÇOKLUĞUYLA,

5- Sekizinci ve onuncu fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B-2. maddesiyle 2644 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 2'nin ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C- 3. maddesinin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin

D- 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 2644 sayılı Yasa'nın 35. maddesinin, birinci fıkrasının dördüncü tümcesi ile yedinci fıkrasının, "... ve yabancı uyruklu gerçek kişilerin il bazında edinebilecekleri taşınmazların, illere ve il yüzölçümüne göre binde beşi geçmemek üzere oranını tespিতে ..." bölümünün, doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince bu tümce ve bölüme ilişkin iptal hükümlerinin, KARARIN RESMÎ GAZETEDE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ÜÇ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

11.4.2007 gününde karar verildi.

Başkan  
Tülay TUĞCU

Başkanvekili  
Haşim KILIÇ

Üye  
Sacit ADALI

Üye  
Fulya  
KANTARCIOĞLU

Üye  
Ahmet  
AKYALÇIN

Üye  
Mehmet  
ERTEN

Üye  
A. Necmi  
ÖZLER

Üye  
Serdar  
ÖZGÜLDÜR

Üye  
Şevket  
APALAK

Üye  
Serruh KALELİ

Üye  
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

[R.G. 16 Ocak 2008 – 26758]

— • —



Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**Esas Sayısı : 2004/79**

**Karar Sayısı: 2007/6**

**Karar Günü: 25.1.2007**

**İPTAL DAVASINI AÇAN:** Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri Ali TOPUZ ve Haluk KOÇ ile birlikte 121 milletvekili

**İPTAL DAVASININ KONUSU:** 23.7.2004 günlü, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun;

**A-** 6. maddesinin,

1- Birinci fıkrasının ikinci tümcesinin

2- İkinci fıkrasının,

3- Üçüncü fıkrasının,

4- Dördüncü fıkrası,

**B-** 7. maddesinin,

1- Birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "...aynen veya değiştirerek..." ibaresinin,

2- Üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan "...ile birinci fıkrada sayılanlar..." ibaresi ile (b), (c), (d) ve (e) bentlerinin,

**C-** 8. maddesinin,

1- Üçüncü fıkrasının ikinci ve üçüncü tümcelerinin,

2- Beşinci fıkrasının,

3- Altıncı fıkrasının,

**D-** 9. maddesinin,

1- Dördüncü fıkrasında yer alan "...bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ..." ibaresinin,

2- Beşinci fıkrasının,

**E-** 14. maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "... olanlar dışındaki ..." ibaresinin,

**F-** 18. maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinin,

**G-** 22. maddesinin son fıkrasında yer alan "... toplam memur sayısının % 10'unu ve" ibaresiyle "... encümen kararıyla ..." ibaresinin,

**H-** 23. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci tümcesinin,

**I-** 24. maddesinin (n) bendinin,

**J-** 25. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...yatırım ve hizmetler arasında bütünlük sağlayacak biçimde ..." bölümünün,

**K-** 26. maddesinin birinci tümcesinin,

**L-** 27. maddesinin,

1- Birinci fıkrasının son tümcesinin,

2- Altıncı fıkrasının,

3- Yedinci fıkrasının,

**M-** 28. maddesinde yer alan "... bu kanuna aykırı olmayan ..." ibaresinin,

**N-** Geçici 2. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, altıncı ve yedinci fıkralarının,

**O-** Geçici 3. maddesinin üçüncü fıkrasının son tümcesinin,

Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 36., 47., 67., 87., 88., 123., 127., 162., 163., 169. ve 170. maddelerine aykırılığı savıyla iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

## **VI- SONUÇ**

10.7.2004 günlü, 5216 sayılı "Büyükşehir Belediyesi Kanunu"nun:

**A-** 6. maddesinin;

1- Birinci fıkrasının ikinci tümcesi ile ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- Üçüncü fıkrası, 2.7.2005 günlü, 5390 sayılı, Büyükşehir Belediyesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesiyle değiştirildiğinden, bu fıkraya ilişkin

KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

3- Dördüncü fıkrası, 21.4.2005 günlü, 5335 sayılı, Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 28. maddesinin (m) bendinin (1) numaralı alt bendiyle değiştirildiğinden, bu fıkra ile ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

B- 7. maddesinin;

1- Birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "... aynen veya değiştirerek ..." ibaresinin,

2- Üçüncü fıkrasının, (a) bendinde yer alan "... ile birinci fıkarda sayılanlar ..." ibaresi ile (b), (c), (d) ve (e) bentlerinin,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C- 8. maddesinin, üçüncü fıkrasının ikinci ve üçüncü tümceleri ile beşinci ve altıncı fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

D- 9. maddesinin, dördüncü fıkrasında yer alan "... bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ..." ibaresi ile beşinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

E- 14. maddesinin altıncı fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "... olanlar dışındaki ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

F- 18. maddesinin birinci fıkrasının (L) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

G- 22. maddesinin son fıkrasında yer alan "... toplam memur sayısının % 10'unu ve..." ibaresi ile "... encümen kararıyla ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

H- 23. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

I- 24. maddesinin (n) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

J- 25. maddesinin birinci fıkrasının "... yatırım ve hizmetler arasında bütünlük sağlayacak biçimde ..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

K- 26. maddesinin birinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Tülay TUĞCU, Fulya KANTARCIOĞLU ile Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

L- 27. maddesinin birinci fıkrasının son tümcesi ile altıncı ve yedinci fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

M- 28. maddesinde yer alan "... bu kanuna aykırı olmayan ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

N- Geçici 2. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, altıncı ve yedinci fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

O- Geçici 3. maddesinin üçüncü fıkrasının son tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

P- İptal edilen 24. maddesinin (n) bendinin doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMİ GAZETEDE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

25.1.2007 gününde karar verildi.

Başkan  
Tülay TUĞCU

Başkanvekili  
Haşim KILIÇ

Üye  
Sacit ADALI

Üye

Üye

Üye

Fulya  
KANTARCIOĞLU

Ahmet AKYALÇIN

Mehmet ERTEN

Üye  
A. Necmi ÖZLER


Üye  
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye  
Şevket APALAK

Üye  
Serruh KALELİ

Üye  
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

[R.G. 17 Ocak 2008 – 26759]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**Esas Sayısı : 2004/67**

**Karar Sayısı : 2007/83**

**Karar Günü : 22.11.2007**

**İPTAL DAVASINI AÇAN :** Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Haluk KOÇ, Oya ARASLI ile birlikte 115 milletvekili

**İPTAL DAVASININ KONUSU :** 31.8.1956 günlü, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 17. maddesinin 17.6.2004 günlü, 5192 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle yeniden düzenlenen üçüncü ve dördüncü fıkralarının, Anayasa'nın 2., 11. ve 169. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulması istemidir.

#### **IV- ESASIN İNCELENMESİ**

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava dilekçesinde, yapılan düzenlemenin Anayasa Mahkemesi'nin konuya ilişkin 2002/200 sayılı kararında belirtilen iptal gerekçesinin gereklerini karşılamadığı, söz konusu hükümde kastedilen koşulun, izin konularının sayılması olmayıp, orman ekosisteminde gerçekleştirilmek istenilen etkinliğin, orman ekosistemi dışında gerçekleştirilmesinin mümkün olamaması, bu etkinliğin daha büyük kamu yararı yaratması gibi koşulları tanımlayan ve ortaya koyan hükümleri içermesi gerektiği, iptali istenen hükümlerde ise bu hususa yer verilmediği belirtilmiş ve dava konusu yasa kurallarının Anayasa'nın 2., 11. ve 169. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Yasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında, savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, su, atık su, petrol, doğalgaz, altyapı ve katı atık bertaraf tesislerinin, sanatoryum, baraj, gölet ve mezarlıkların; Devlete ait sağlık, eğitim ve spor tesislerinin ve bunlarla ilgili her türlü yer ve binanın Devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasında kamu yararı ve zaruret olması halinde Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebileceği, dördüncü fıkrasında ise üçüncü fıkrada belirtilen bina ve tesislerin hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda veya hususi ormanlarda yapılmak istenmesi halinde de Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebileceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesinin, yasaların kamu yararı amacıyla çıkarılmasını içerdiği açıktır.

Anayasa'nın 169. maddesinde, ormanların ülke yönünden taşıdığı büyük önem gözetilerek, korunmaları ve geliştirilmeleri konusunda ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir. Bu özel ve ayrıntılı düzenlemelerin ülkemizde orman örtüsünün sürekli yok edilmesi gerçeğinden kaynaklandığı kuşkusuzdur. Belirtilen maddenin birinci fıkrası gereğince, Devlet, doğal kaynakların en önemlilerinden birisi olan ormanların korunması ve sahalılarının

genişletilmesi için gereken tedbirleri almak ve bütün ormanların korunması ödevini yerine getirmek zorundadır. İkinci fıkrada da, “Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz” hükmüne yer verilmiştir. Buna göre, kamu yararının zorunlu kıldığı durumlarda devlet ormanları irtifak hakkına konu olabilecektir.

Anayasa Mahkemesinin 17.12.2002 günlü, E.2000/75, K.2002/200 sayılı kararında da belirtildiği üzere, Devlet ormanlarının gerçek ve tüzel kişilere irtifak hakkı yoluyla tahsisi, karayolları, telefon, elektrik, su, gaz, petrol boru isale hatları, savunma tesisleri, sanatoryum gibi öncelikli kamu hizmetlerine ilişkin bina veya tesislerin orman arazileri üzerinde yapılması zorunluluğunun bulunduğu hallerle sınırlıdır. Önemli olan husus, bu hizmetlere ilişkin bina ve tesislerin Devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasındaki kamu yararının, orman arazisinin bu hizmetlere tahsisini zorunlu hale getirmesidir. Bu çerçevede, kamu yararının zorunlu kıldığı hallerin, talep edilen faaliyetin orman ekosistemi dışında gerçekleştirilmesi imkanı bulunup bulunmadığı hususu gözetilmek suretiyle belirlenmesi gerekir.

İptali istenen 6831 sayılı Yasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında, Devlet ormanları üzerinde yapılabilecek bina ve tesislerin hangi kamu hizmetlerine ilişkin olması gerektiği tek tek sayılmak suretiyle belirlenmiş, söz konusu bina ve tesislerin yapılabilmesi için kamu yararı ile zaruret halinin birlikte gerçekleşmesi gerektiği vurgulanmıştır. İptali istenen 17. maddenin dördüncü fıkrasında ise üçüncü fıkrada belirtilen bina ve tesislerin hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlar veya hususi ormanlarda yapılmak istenmesi halinde üçüncü fıkra ile bağlantılı izin halleri ve koşulları düzenlemiştir. İptali istenen hükümlerde belirtilen zaruret halini, talep edilen faaliyetin orman ekosistemi dışında gerçekleştirilmesi imkanı bulunmaması durumu olarak anlamak gerekir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, iptali istenen kurallarda Anayasa Mahkemesi'nin belirtilen kararı ile Anayasanın 169. maddesindeki ilkeler doğrultusunda kamu yararı, zorunluluk veya kaçınılmazlık ölçütlerine yer verilmiş olduğundan Anayasa'nın 2., 11. ve 169. maddelerine aykırılık görülmemiştir. İptal isteminin reddi gerekir.

Mehmet ERTEN, Şevket APALAK ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

#### **V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ**


31.8.1956 günlü, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 17. maddesinin 17.6.2004 günlü, 5192 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle yeniden düzenlenen üçüncü ve dördüncü fıkralarına yönelik iptal istemleri, 22.11.2007 günlü, E. 2004/67, K. 2007/83 sayılı kararla reddedildiğinden, bu fıkralara ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, 22.11.2007 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

#### **VI- SONUÇ**

31.8.1956 günlü, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 17. maddesinin 17.6.2004 günlü, 5192 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle yeniden düzenlenen üçüncü ve dördüncü fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Mehmet ERTEN, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 22.11.2007 gününde karar verildi.

[R.G. 19 Ocak 2008 – 26761]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

## **Yargıtay Kararları**

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

**Esas No : 2007/10839**

**Karar No : 2007/10466**

Davacı Zehra Totan ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Konya 3. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 29/6/2006 günlü ve 2006/189 E., 2006/137 K. sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 12/11/2007 gün ve Hukuk-2007/222806 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

#### YARGITAY KARARI

Bir kimsenin doğmadan önce nüfusa tescil edilemeyeceği dikkate alınmadan yaşını düzeltmek isteyen davacı Zehra Totan'ın dosyada bulunan doğum kağıdına göre 1/6/1974 tarihinde doğduğu ve bu belge ile nüfus kütüğüne 25/11/1975 günü tescil edildiği anlaşıldığından mahkemece davacının yaşının bu tescil tarihini de aşacak şekilde 1/6/1978 olarak düzeltilmesine karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 3/12/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

— • —

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

**Esas No : 2007/10840**

**Karar No : 2007/10935**

Davacı Meryem Angut ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Sakarya 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 29/3/2007 günlü ve 2007/7 E., 2007/99 K. sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 12/11/2007 gün ve Hukuk-2007/222809 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

#### YARGITAY KARARI

Davacı dava dilekçesinde boşanarak, kızlık soyadını aldığını ancak, boşandığı Mustafa Kazım Yavuz'un soyadını taşımak istediğini bildirerek "Yavuz" soyadını taşımasına izin verilmesini istemiş, mahkemece davanın kabulü yönünde hüküm kurularak davacının Türk Medeni Yasası'nın 173/2 maddesi gereğince boşandığı kocasının soyadını kullanmasına izin verilmesine buna göre nüfus kayıtlarında "Angut" olan soyadının "Yavuz" olarak değiştirilmesine karar verilmiştir.

4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanunun "Aile Mahkemelerinin Görevleri" kenar başlığını taşıyan 4. maddesinin birinci bendinde, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun Üçüncü Kısım Hariç olmak üzere ikinci Kitabı ile 4722 sayılı Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve uygulama Şekli Hakkında Kanuna göre Aile hukukundan doğan dava ve işlerde aile mahkemelerinin görevli olduğu düşünülmeyen esasa girilerek yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya uygun bulunmamıştır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 10/12/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 18 Ocak 2008 – 26760]

— • —

## Yüksek Seçim Kurulu Kararları

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

**Karar No : 17**

### - K A R A R -

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığının 26/12/2007 tarihli yazısında, aynen; “298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 15., 17. ve 18. maddeleri uyarınca, 2008 yılı Ocak ayının son haftasında iki yıl süre için yeniden kurulacak il ve ilçe seçim kurullarında temsilci bulundurabilecek ve ilçe seçim kurullarının kuruluşunda üye istenilecek,

Yine, söz konusu Kanunun 4609 sayılı Kanunla değişik 47. maddesine göre seçmen kütüğü verilebilecek,

olan ve seçimlere katılma yeterliliğini taşıyan siyasi partilerin, aynı Kanunun 14. maddesinin 4. ve 11. fıkraları gözetilerek gerektiğinde bir komisyon çalışmasından sonra tespit ve ilanına karar verilmesi hususunu takdirlerinize arz ederim.” denilmiş olmakla, konu ile ilgili belgeler ve 26/12/2007 tarihinde oluşturulan Komisyonca hazırlanan 16/01/2008 tarihli rapor birlikte incelenerek;

#### **GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:**

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin 4 üncü bendinde; Yüksek Seçim Kurulu, “Tüzüklerine göre ilk genel kongrelerini yapmış olup illerin en az yarısında ve en az altı ay evvel il ve ilçe teşkilatını kurmuş bulunan siyasi partilerin adlarını, ilçe seçim kurullarının yeniden kurulması için öngörülen ayların ikinci haftasında tespit ve ilan etmek” ile görevlendirilmiştir.

Yine, aynı Kanunun 14 üncü maddesinin 11 inci bendinde de; siyasi partilerin seçimlere katılabilmeleri için illerin en az yarısında, oy verme gününden en az altı ay evvel teşkilat kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olmalarının veya Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde gruplarının bulunması zorunlu olduğu vurgulandıktan sonra, bir ilde teşkilatlanmanın; merkez ilçesi dahil o ilin ilçelerinin en az üçte birinde teşkilat kurmayı gerektirdiği belirtilmiş, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 20 nci maddesinin 1 inci bendinde, bir ilçede teşkilatlanmanın ilçe sınırları içerisindeki beldelerin en az yarısında teşkilat kurmayı gerektirdiği, belde sayısı üç veya daha az ise beldenin sadece birinde teşkilat kurulmuş olmasının yeterli olduğu öngörülmüş, 36 ncı maddesinde de buna benzer düzenlemeye yer verilmiştir.

Bu esaslar çerçevesinde;

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 5435 sayılı Kanunla değişik 15 inci ve 18 inci maddeleri uyarınca, 2008 yılı Ocak ayının son haftasında iki yıl süre için yeniden kurulacak ilçe seçim kurullarının kuruluşunda üye istenilecek ve 17 nci maddesi gereğince de il ve ilçe seçim kurullarında temsilci bulundurabilecek,

Yine, söz konusu Kanunun 4609 sayılı Kanunla değişik 47 nci maddesine göre seçmen kütüğü verilebilecek,

olan ve seçimlere katılma yeterliliğini taşıyan siyasi partileri tespit ve ilan etme görev ve yetkisi 298 ve 2820 sayılı Kanunlara göre Yüksek Seçim Kuruluna ait bulunduğundan, sözü edilen 298 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin 4 üncü bendinde öngörülen koşullara sahip siyasi partilerin ve aynı Kanunun 4609 sayılı Kanunla değişik 47 nci maddesine göre seçmen kütüklerinin verilebileceği siyasi partilerin ayrı ayrı araştırılıp saptanması gerekmiş ve bu tespitlerde 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu gereği,

büyükşehir belediyesi sınırları içinde ilçe kurulmaksızın oluşturulan ilk kademe belediyeleri hesaba katılmamıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 09/01/2008 günlü, C.02.0.CBS.0.01.02.04/52 sayılı yazısı ekinde gönderilen siyasi partilerin teşkilat kurdukları il – ilçe ve beldeleri gösterir teşkilat kütüğüne ilişkin bilgisayar disketlerinin incelenmesi sonucunda;

**a)** 298 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin 4 üncü bendindeki koşullara uygun olarak kendi tüzüklerine göre ilk genel kongrelerini yapmış ve Ocak/2008 ayının ikinci haftasından altı (6) ay öncesi olan 15/07/2007 tarihi itibarıyla illerin en az yarısında teşkilatını kurmuş siyasi partilerle, yine aynı Kanununun 14 üncü maddesinin 11 inci bendindeki ve 2820 sayılı Kanununun 36. maddesindeki koşullara uygun olarak 01/01/2008 tarihinden altı (6) ay öncesi olan 01/07/2007 tarihi itibarıyla illerin en az yarısında teşkilatını kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olan ve 298 sayılı Kanununun 47 nci maddesine göre seçmen kütüklerinin verileceği siyasi partilerin; Adalet ve Kalkınma Partisi, Anavatan Partisi, Bağımsız Türkiye Partisi, Büyük Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Demokratik Sol Parti, Demokratik Toplum Partisi, Emek Partisi, Genç Parti, Hak ve Özgürlükler Partisi, Halkın Yükselişi Partisi, Hürriyet ve Değişim Partisi, İşçi Partisi, Liberal Demokrat Parti, Millet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Özgürlük ve Dayanışma Partisi, Saadet Partisi, Sosyaldemokrat Halk Partisi ve Türkiye Komünist Partisi olduğu belirlenmiştir.

O halde; adları geçen bu Yirmibir (21) siyasi partinin, 298 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin 4 üncü bendi uyarınca, 2008 yılı Ocak ayının son haftasında iki yıl süre için yeniden kurulacak olan ilçe seçim kurullarının kuruluşunda üye istenebilecek ve aynı Kanununun 4609 sayılı Kanunla değişik 47 maddesine göre seçmen kütüklerinin verilebileceği siyasi partiler olarak tespit ve ilanı gerekir.

**b)** Diğer partilerin ise genel kongre veya teşkilatlanma koşulunu yerine getiremedikleri, dolayısıyla 298 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin 4 üncü ve 11 inci bentleri ile 2820 sayılı Kanununun 36 ncı maddesinde öngörülen nitelikleri kazanamadıkları tespit edilmiştir.

**c)** Öte yandan, il ve ilçe seçim kurullarında birer temsilci bulundurabilecek siyasi partilerin hangileri olduğu 298 sayılı Kanununun 17 nci maddesinde belirtilmiştir. Bu maddeye göre; 14 üncü maddenin 4 üncü bendi gereğince Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilan edilen siyasi partiler, maddede öngörülen teşkilatlanma koşuluna uyulması suretiyle, il ve ilçe seçim kurullarında birer temsilci bulundurabilirler.

**ç)** Bundan ayrı olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde grupları bulunan siyasi partilerin de belirlenmesi gerekmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 28/12/2007 günlü, 2675/5972 sayılı yazılarında, sözü geçen koşulu taşıyan siyasi partilerin; Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ve Demokratik Toplum Partisi olduğu bildirilmiştir.

Bütün bu işlemlerden sonra, 298 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin 4 üncü ve 11 inci bentleri ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 36 ncı maddesinde öngörülen koşullara sahip siyasi partilerin hangileri olduğu yukarıda tespit edilmiş bulunmaktadır.

#### **S O N U Ç :**

Açıklanan durum karşısında;

**1- a)** 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun; 14 üncü maddesinin 4 üncü bendinde öngörülen koşulları 2008 yılı Ocak ayının ikinci haftasından altı (6) ay öncesi olan 15/07/2007 tarihi itibarıyla taşıyan,

**b)** Aynı Kanununun 4609 sayılı Kanunla değişik 47 nci maddesine göre seçmen kütüğü verilebilecek olan ve 14 üncü maddenin 11 inci bendi ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 36 ncı maddesinde öngörülen koşulları 01/01/2008 tarihinden altı (6) ay öncesi olan 01/07/2007 tarihi itibarıyla taşıyan,

siyasi partilerin, Kurulumuzca oluşturulan Komisyonun 16/01/2008 tarihinde belirlediği; Adalet ve Kalkınma Partisi, Anavatan Partisi, Bağımsız Türkiye Partisi, Büyük

Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Demokratik Sol Parti, Demokratik Toplum Partisi, Emek Partisi, Genç Parti, Hak ve Özgürlükler Partisi, Halkın Yükselişi Partisi, Hürriyet ve Değişim Partisi, İşçi Partisi, Liberal Demokrat Parti, Millet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Özgürlük ve Dayanışma Partisi, Saadet Partisi, Sosyaldemokrat Halk Partisi ve Türkiye Komünist Partisi olduğunun tespit ve ilanına,

2- Karar örneğinin Resmi Gazete’de yayımlanmasına,

3- Karar örneğinin siyasi partiler genel başkanlıklarına gönderilmesine,  
19/01/2008 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

<b>Başkan</b> Muammer AYDIN	<b>Başkanvekili</b> Ahmet BAŞPINAR	<b>Üye</b> Hasan ERBİL	<b>Üye</b> Necati SÖZ
<b>Üye</b> Hüseyin EKEN	<b>Üye</b> Bahadır DOĞUSOY	<b>Üye</b> Mehmet KILIÇ	<b>Üye</b> Ali EM
<b>Üye</b> Kırdar ÖZSOYLU		<b>Üye</b> Sadri BOZKURT	

[R.G. 20 Ocak 2008 – 26762]

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

**Karar No : 18**

**- K A R A R -**

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca Kurulumuza sunulan 26/12/2007 tarihli yazıda, aynen; “298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 4609 sayılı Kanunla değişik 47 nci maddesinin sondan bir önceki olan dördüncü fıkrasında; seçmen kütüklerinin seçimlere katılma yeterliliğini taşıyan siyasi partilerin genel merkezlerince veya yetkilendirilmiş il veya ilçe başkanlarınca istenildiğinde; Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen giderin maliye veznesine yatırılmak ve makbuzu ibraz edilmek koşuluyla, bir seçim döneminde iki defadan fazla olmamak üzere ilçe seçim kurulu başkanınca bilgisayar ortamında veya liste düzeyinde imza karşılığı yetkili kişiye verileceği öngörülmüştür.

Bu nedenle, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun’un 4609 sayılı Kanunla değişik 47 nci maddesine göre, siyasi partilerce istenen seçmen kütüklerinin verilmesinde yapılacak uygulamanın ana kurallarının belirlenmesine ilişkin Kurulumuzun aynı konuda daha önceden verilmiş olan kararların 2008 yılı için yeniden gözden geçirilerek gerektiğinde bir komisyon çalışmasından sonra karar verilmesini takdirlerinize arz ederim” denilmiş olmakla, konu ile ilgili belgeler ve 26/12/2007 tarihinde oluşturulan Komisyonca hazırlanan 19/01/2008 tarihli Rapor birlikte incelenerek;

**GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:**

Başkanlık teklifinde belirtildiği üzere; 298 sayılı Kanunun 47 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında 4609 sayılı Kanunun birinci maddesi ile anılan 47 nci maddenin kenar başlığı “seçmen kütüğünün saklanması ve ilgililere verilmesi” şeklinde değiştirilmiş ve bu maddeye son fıkrasından önce gelmek üzere “seçmen kütüklerinin seçimlere katılma yeterliliğini taşıyan siyasi partilerin genel merkezlerince veya yetkilendirilmiş il veya ilçe başkanlarınca istenildiğinde; Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen giderin maliye veznesine yatırılmak ve makbuzu ibraz edilmek koşuluyla, bir seçim



döneminde iki defadan fazla olmamak üzere ilçe seçim kurulu başkanınca bilgisayar ortamında veya liste düzeyinde imza karşılığı yetkili kişiye verileceği” belirtilmiştir.

Bu yasa maddesinde belirlenen kuralların açıklığa kavuşturulması ve Kanun hükümlerinin Yurt düzeyinde aynı biçimde uygulanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

En son olarak Yüksek Seçim Kurulunun 07/01/2006 gün ve 14 sayılı kararıyla, 298 sayılı Kanunun 4609 sayılı Kanunla değişik 47 nci maddesine istinaden seçmen kütüğü örneklerinin siyasi partilere verilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Seçmen kütüğü veya seçmen listesi verilebilecek olan siyasi partilerin, seçimlere katılabilme yeterliliğine sahip olmaları gerekir. Yüksek Seçim Kurulunun 19/01/2008 günlü, 2008/17 sayılı kararı ile; seçime katılabilecek siyasi partiler belirlenmiştir. Bu belirlemeye göre, 298 sayılı Kanunun 47 nci maddesine göre seçmen kütüklerinin verileceği siyasi partilerin; Adalet ve Kalkınma Partisi, Anavatan Partisi, Bağımsız Türkiye Partisi, Büyük Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Demokratik Sol Parti, Demokratik Toplum Partisi, Emek Partisi, Genç Parti, Hak ve Özgürlükler Partisi, Halkın Yükselişi Partisi, Hürriyet ve Değişim Partisi, İşçi Partisi, Liberal Demokrat Parti, Millet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Özgürlük ve Dayanışma Partisi, Saadet Partisi, Sosyaldemokrat Halk Partisi ve Türkiye Komünist Partisi olduğu saptanmış bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen 298 sayılı Kanunun 4609 sayılı Kanunla değişik 47 nci maddesinde nitelendirilen seçim dönemi kavramının ise; 5678 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile değişik 2709 sayılı T.C. Anayasasının 77 nci maddesinde yer alan dört ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun aynı konuya ilişkin 8 inci maddesinde yer alan beş yıllık dönemler olarak anlaşılması gerekmektedir.

Yüksek Seçim Kurulu veya ilçe seçim kurullarından seçmen kütüğü isteyebilecek siyasi parti temsilcilerinin ise, asıl olarak genel merkez yetkilileri olduğuna, ancak siyasi parti il başkanları ile ilçe başkanlarının genel merkezce yetkilendirilmeleri halinde istemde bulunabilecekleri ve bu istemlerin bir seçim döneminde ikiden fazla olamayacağı anlaşılmaktadır.

Yasada yer alan diğer bir husus ise, verilecek olan seçmen kütüğü örneğine ilişkin bedelin saptanması ve ödeme şekli ile ödeme yerinin belirlenmesidir.

Seçmen kütüğü örnekleri için yapılacak gideri karşılamak üzere ödenecek bedelin Maliye veznesi çeşitli gelirler hesabına ödenmesi ve alındı makbuzunun aslının istem dilekçesine eklenmesi ve bu giderin her seçmen için saptanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

### **S O N U Ç :**

Yukarıda açıklanan nedenlerle;

**1-** 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 4609 sayılı Kanunla değişik 47 nci maddesi ve aynı Kanunun 14 üncü maddesinin 11 inci bendi ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 36 ncı maddesine göre, seçmen kütüklerinin verileceği siyasi partilerin, Yüksek Seçim Kurulunun 19/01/2008 günlü, 2008/17 sayılı kararı ile belirlenen; Adalet ve Kalkınma Partisi, Anavatan Partisi, Bağımsız Türkiye Partisi, Büyük Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Demokratik Sol Parti, Demokratik Toplum Partisi, Emek Partisi, Genç Parti, Hak ve Özgürlükler Partisi, Halkın Yükselişi Partisi, Hürriyet ve Değişim Partisi, İşçi Partisi, Liberal Demokrat Parti, Millet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Özgürlük ve Dayanışma Partisi, Saadet Partisi, Sosyaldemokrat Halk Partisi ve Türkiye Komünist Partisi olduğuna,

**2-** Her yıl Ocak ayında siyasi partilerin seçime katılabilme yeterliliklerinin Yüksek Seçim Kurulunca yeniden saptanarak ilanına,

**3-** Seçim dönemi kavramının 5678 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile değişik 2709 sayılı T.C. Anayasasının 77 nci maddesinde yer alan dört ve 2972 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen beş yıllık dönemler olarak anlaşılması gerektiğine,

4- Seçmen kütüğü örneği istemeye asıl olarak siyasi partilerin genel merkezlerinin yetkili olduğu, ancak yetki verilmesi koşuluyla il ve ilçe başkanlarının da istemde bulunabileceklerine,

5- Seçmen kütüğü örneği istemlerinin bir seçim döneminde ikiden fazla olamayacağına,

6- Seçmen kütüğü örneği verilmesi istemlerinin SEÇSİS kapsamında elektronik ortamda karşılanması gerektiğine,

7- Verilecek seçmen kütüğü örneklerinin gideri karşılığı ödenecek bedelin, 2008 yılı için her seçmen başına 5 YKr olarak tespitine ve bu bedelin Maliye veznesine yatırılmasına ve verilecek seçmen kütüğü örneklerinin liste düzeyinde verilmesi durumunda, bunlara ait fotokopi masrafının seçim ödeneğinden karşılanmasına,

8- Seçmen kütüğü örnekleri giderinin ödendiğine ilişkin belge, ilgili kurulca alındıktan sonra, imza karşılığında bu örneklerin siyasi parti yetkililerine verilmesine,

9- Siyasi partilerin seçmen kütüklerine ilişkin istemlerinin karşılandığında gider makbuzu fotokopilerinin de eklenmek suretiyle Kurulumuz Başkanlığına bildirilmesi gerektiğine,

10- Karar örneğinin Resmi Gazetede yayımlanmasına,

11- Karar örneğinin tüm il ve ilçe seçim kurulu başkanlıkları ile siyasi parti genel başkanlıklarına gönderilmesine,

19/01/2008 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

<b>Başkan</b> Muammer AYDIN	<b>Başkanvekili</b> Ahmet BAŞPINAR	<b>Üye</b> Hasan ERBİL	<b>Üye</b> Necati SÖZ
<b>Üye</b> Hüseyin EKEN	<b>Üye</b> Bahadır DOĞUSOY	<b>Üye</b> Mehmet KILIÇ	<b>Üye</b> Ali EM
<b>Üye</b> Kırdar ÖZSOYLU		<b>Üye</b> Sadri BOZKURT	

[R.G. 20 Ocak 2008 – 26762]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

**Karar No : 19**

**- K A R A R -**

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığının 26/12/2007 tarihli yazısında, aynen; “2006 yılı Ocak ayında kurulan il ve ilçe seçim kurullarının iki yıllık görev süreleri 2008 yılı Ocak ayında dolacağından, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 15 ve 18 inci maddeleri uyarınca bu kurulların 2008 yılı Ocak ayının son haftası içinde iki yıl süre için yeniden kurulması gerekmektedir.

Bu nedenle, il ve ilçe seçim kurullarının yeniden kurulmaları ve kuruluşlarla ilgili esas ve ilkelerinin saptanmasını takdirlerinize arz ederim.” denilmiş olmakla, konu ile ilgili belgeler ve 26/12/2007 tarihinde oluşturulan Komisyonca hazırlanan 19/01/2008 tarihli Rapor birlikte incelenerek;

**GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:**

**I- 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 15 ve 18 inci maddelerinde, il ve ilçe seçim kurullarının iki yılda bir Ocak ayının son haftasında kurulması öngörülmüştür.**

Kanunun bu hükümlerine göre, Kurulumuzun 07/01/2006 gün ve 13 sayılı kararı ile 2006 yılının Ocak ayında kurulmuş tüm il ve ilçe seçim kurullarının görev süreleri 2008 yılı Ocak ayının son haftasında sona ereceğinden, bu kurulların 25 Ocak 2008 gününden itibaren bir hafta içinde ve iki yıllık süre için yeniden kurulmaları gerekmektedir.

İl ve ilçe seçim kurullarının kuruluş biçimleri 298 sayılı Kanunun 15, 18 ve 19 uncu maddelerinde gösterilmiştir. O nedenle, bu kurullar oluşturulurken Kanunun sözü edilen maddelerine uyulması zorunluluğu ortadadır.

## **II- İl ve İlçe Seçim Kurullarında Görev Alacak Hakimler:**

Büyükşehir statüsüne bağlı il merkezleri ile diğer il merkezlerinde adli teşkilatlanmadaki farklılıklar il ve merkez ilçe seçim kurullarının oluşumunu da etkilediğinden, konunun iki bölümde incelenerek kurulların ona göre belirlenmesi gereklidir.

### **A) Büyükşehir Statüsüne Tabi Olmayan İl Merkezlerinde:**

298 sayılı Kanunun 15 inci maddesine göre; il seçim kurulu il merkezinde görev yapan (geçici yetkililer hariç) en kıdemli hakimin başkanlığında, merkez ilçe seçim kurulu başkanlarından sonra gelen en kıdemli iki üyeden oluşur. Kurulun, iki de yedek hakim üyesi vardır.

Kurul başkanı ile asıl ve yedek üyeler belirlenirken; 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 15. maddesi dikkate alınır. Aynı Kurulda eşlerin birlikte yer almamasına özen gösterilmelidir.

298 sayılı Kanunun 18. maddesinin ikinci fıkrasında ise; il merkezlerinde kurulacak merkez ilçe seçim kurullarına, il seçim kurulu başkanı hakimden sonra gelen en kıdemli hakimin başkanlık edeceği belirtilmiştir.

Kanunun bu iki hükmü birlikte mütalaa edildiğinde, il seçim kurulu başkanından sonra gelen en kıdemli hakimin merkez ilçe seçim kurulu başkanı olacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

İl merkezinde 298 sayılı Kanunun 10. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince birden fazla ilçe seçim kurulu kurulması durumunda, il seçim kurulu başkanından sonra gelen kıdemli hakimler kıdem sırasına göre ilçe seçim kurulu başkanlıkları görevini yürütürler.

**Örnek;** Bir ilde üç merkez ilçe seçim kurulu oluşturulması gerekiyorsa, il seçim kurulu başkanından sonra gelen en kıdemli hakim birinci merkez ilçe seçim kuruluna, ondan sonra gelen en kıdemli hakim ikinci merkez ilçe seçim kuruluna, ondan sonra gelen en kıdemli hakim de üçüncü merkez ilçe seçim kuruluna başkanlık edecektir.

Merkez ilçe seçim kurulları başkanları bu şekilde belirlendikten sonra bu hakimlerden sonra gelen en kıdemli hakimlerden, sırasıyla ilk ikisi il seçim kurulu asıl üyeliği, sonra gelen ikisi de il seçim kurulu yedek üyeliği görevini yürütecektir.

### **B) Büyükşehir Statüsüne Tabi İl Merkezlerinde:**

İl seçim kurulu başkanlığını yürütecek hakim, yukarıda (A) bendindeki esaslara göre belirlenir. Yani İl merkezinde ve o ilin adı ile anılan adli kuruluştaki görevli (geçici yetkililer hariç) hakimlerden en kıdemli olanı il seçim kurulu başkanlığı görevini yürütür.

**a)** İl merkezindeki ilçelerin hiç birinde bağımsız, başka bir anlatımla o ilçenin adı ile anılan adli kuruluş yok ise, bu durumda ilçeler alfabetik sıralamaya tabi tutularak alt alta yazılmak suretiyle bir liste düzenlenir. Her ilçenin karşısına o ilçedeki mevcut ilçe seçim kurullarının numarası yazılarak, il merkezinde bulunan merkez ilçe seçim kurullarının sayısı saptanır.

Bununla birlikte il seçim kurulu başkanı hakimden sonra gelen hakimlerden toplam ilçe seçim kurulu sayısı kadar isim belirlenir ve kıdemlerine göre sıralanır.

Bu listede yer alan hakimler, listedeki sıralarına göre alfabetik olarak sıralanmış ilçelerin seçim kurulu başkanlıklarını üstlenirler.

**Örnek;** Konya İl merkezinde, Karatay İlçesi'nde (1), Meram İlçesi'nde (2) ve Selçuklu İlçesi'nde (2) olmak üzere toplam (5) adet ilçe seçim kurulu bulunmaktadır.

Konya merkez adliyesinde görev yapan hakimlerden, il seçim kurulu başkanı olan hakimden sonra gelen en kıdemli hakim Karatay İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı, ondan sonra gelen en kıdemli hakim Meram Birinci İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı, ondan sonra gelen en

kıdemli hakim Meram İkinci İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı, ondan sonra gelen en kıdemli hakim Selçuklu Birinci İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı, ondan sonra gelen en kıdemli hakim Selçuklu İkinci İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı görevini yürütecektir.

b) İl merkezindeki ilçelerin bir ya da bir kaçında bağımsız adli kuruluş bulunduğu takdirde bu ilçelerdeki ilçe seçim kurulu başkanlıkları, o ilçenin hakimleri arasından bağımsız adli teşkilatı bulunmayan ilçelerdeki ilçe seçim kurulu başkanları ise yukarıda (a) bendindeki esaslara göre belirlenecektir.

**Örnek;** İstanbul'da bağımsız adli teşkilatı bulunan Bakırköy İlçesi'nde ilçe seçim kurulu başkanları bu ilçede görevli hakimler, bağımsız adli teşkilatı bulunmayan Eminönü ve Beşiktaş İlçeleri seçim kurulu başkanları da İstanbul Adliyesinde görevli hakimler arasından yukarıdaki esaslara göre saptanacaktır.

Ancak, bağımsız adli teşkilatı bulunmayan ilçedeki adli işler, bir başka ilçedeki adli teşkilat tarafından yürütülüyor ise, bu ilçedeki seçim işleri adli yönden bağlı buldukları ilçe hakimleri tarafından yürütülecektir.

**Örnek;** Adli teşkilatı bulunmayan Bahçelievler İlçesi'nde adli işler Bakırköy İlçesi adli teşkilatı tarafından yürütüldüğünden, Bahçelievler İlçesi'ndeki seçim işleri Bakırköy İlçesi'ndeki hakimler tarafından yerine getirilecektir.

c) Türkiye geneli itibariyle Büyükşehir statüsünde olan Adana, Adapazarı, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin ve Samsun İl'lerine ait ilçe ve ilk kademe belediyelerinin oluşum biçimleri 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda düzenlenmiştir.

İlçesi bulunmayan büyükşehir belediyelerinde, ilk kademe belediyelerine ait seçim işlerinin, bu illerdeki merkez ilçe seçim kurulları tarafından yürütüleceği tabiidir.

Bu büyükşehir belediyelerindeki ilk kademe belediyelerine ait seçim işlerinin ilçe seçim kurullarına eşit şekilde dağıtılması gerekecektir.

Ancak bir ilk kademe belediyesine ait seçim işlerinin, birden çok ilçe seçim kuruluna bırakılması mümkün değildir.

**Örnek;** Eskişehir İl'inde, beş (5) adet ilk kademe belediyesi ve üç adet de merkez ilçe seçim kurulu bulunmaktadır. Bu durumda il merkezine bağlı köyler ile ilk kademe belediyelerinin durumu nazara alınmak suretiyle ilçe seçim kurullarının görev alanları belirlenecek ve bir ilk kademe belediyesinin bütünlüğü bozulmayacak ve seçim işleri birden çok ilçe seçim kuruluna bırakılmayacaktır.

### **III- İl Seçim Kurulu Üyelerinin Belirlenmesi:**

İl ve ilçe seçim kurulu başkanlıkları görevini yürütecek hakimler belirlendikten sonra, o yerde görevli bulunan hakimler arasından kıdem sırasına göre ilk ikisi il seçim kurulu asıl üyesi, sonra gelen ikisi de il seçim kurulu yedek üyesi görevini yürütecektir.

### **IV- İlçe Seçim Kurulu Başkanının Belirlenmesi:**

298 sayılı Kanunun 18 inci maddesine göre; ilçedeki en kıdemli hakim kurulun başkanıdır.

Anılan Kanunun 10. maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uyarınca ilçede birden fazla ilçe seçim kurulunun kurulması halinde ise, ilçede görevli hakimler, birden fazla merkez ilçe seçim kurulu bulunan illerde olduğu gibi kıdem esasına göre ilçe seçim kurulu başkanlıkları görevini yürütürler.

### **V- İl ve İlçe Seçim Kurullarında Görev Alacak Hakimlerin Saptanmasına İlişkin Esaslar:**

a) 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 15 ve 18 inci maddelerinde; il ve ilçe seçim kurullarında görev alacak hakimlerin belirlenmesinde "**Kıdem**" esas alınmıştır.

Hakimlerin kıdemi ise, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 15 inci maddesinde yazılı esaslara göre belirlenir. Ancak bu kıdemin belirlenmesinde, kınama veya daha ağır disiplin cezası almış olanlar diğerlerinden kıdemsiz sayılırlar.

**b)** 298 sayılı Kanunda; 2234 ve en son 5435 sayılı Kanunlarla yapılan değişiklikle bu kurulların sürekliliği ve iki yılda bir yenilenmesi esası getirilmiştir. Başka bir anlatımla Ocak ayının son haftasında ve kıdem yönünden hakimlerin kuruluş anındaki statüleri esas alınarak kurulan il ve ilçe seçim kurulları iki yıl süre ile görev yapacaklardır.

Bu nedenle; il ve ilçe seçim kurulları oluştuktan sonra, terfi veya yer değiştirme kararları sonucunda o yer hakimleri arasında meydana gelecek kıdem değişiklikleri, seçim kurullarının yapısında bir değişiklik yapılmasını gerektirmez.

Naklen atama, istifa veya emeklilik gibi nedenlerle il ve ilçe seçim kurullarında meydana gelen boşalmalarda ise, kurullarda görev almamış en kıdemli hakim boşalan görevi üstlenir. Kesin kural budur.

Bu temel kuralın tek istisnası il seçim kurulu başkanlığıdır. Çünkü, il seçim kurulu başkanlığının il merkezinde görevli hakimlerden en kıdemli olan tarafından yürütülmesi hem yasal yönden zorunludur, hem de hizmetin bir gereğidir. O bakımdan herhangi bir nedenle il seçim kurulu başkanlığının sürekli olarak boşalması halinde, başka kurullarda görevli olup olmadığına bakılmaksızın il merkezindeki en kıdemli hakim bu görevi yürütür.

Eğer boşalma nedeniyle il seçim kurulu başkanlığı görevini üstlenen kıdemli hakim başka seçim kurullarından gelmiş ise, onun ayrılmasıyla boşalan göreve yukarıda belirtilen asıl kural uyarınca kurullarda görev almamış hakimlerden en kıdemlisi getirilir.

Kuruldaki her değişiklik tutanağa bağlanır ve Yüksek Seçim Kurulu'na bildirilir.

Konuya açıklık getiren örnekler aşağıdadır.

**Örnek (1)**

(A) İl'inde, il seçim kurulu ile il merkezinde mevcut (3) merkez ilçe seçim kurulu Ocak/2008 tarihinde oluşturulmuş ve kuruluşları kesinleşmiştir. Sonradan çıkan ve bu kurullarda görevli hakimlerin yer almadığı bir atama kararı ile o il merkezine, kurullarda görevli hakimlerden daha kıdemli iki hakim atanmıştır.

Bu durum, kurulların bünyesinde herhangi bir değişikliği gerektirmeyecektir.

**Örnek (2)**

(B) İl'inde, il ve merkez ilçe seçim kurulları kurulduktan bir süre sonra il seçim kurulu başkanı başka bir yere atanmış ya da emekli olmuştur.

İl merkezinde, ondan sonra gelen en kıdemli hakim (2) nolu merkez ilçe seçim kurulu başkanı olsun.

Bu halde, (B) İl'i il seçim kurulu başkanlığını aynı yer 2 nci merkez ilçe seçim kurulu başkanı üstlenecek, bu suretle boşalan 2 nci merkez ilçe seçim kurulu başkanlığını ise o anda kurullarda görev almamış en kıdemli hakim yürütecektir.

**Örnek (3)**

(6) adet ilçe seçim kurulu bulunan (A) ilçesinde, 1 inci ilçe seçim kurulu başkanı naklen başka bir yere atanması sonucu bu görevin boşalması durumunda boşalan bu görevi, ilçenin diğer seçim kurullarında görev almamış o yerde görevli en kıdemli hakimi üstlenecektir.

Öte yandan; bir hakimin, belli bir yer hakimi sıfatını kazanabilmesi için o yere atanması yeterli olmayıp görev yerine gelerek işe başlamış olması mevzuatımız gereğidir. Bu nedendir ki 2008 yılı Ocak ayının son haftası içinde yahut daha önce o il veya ilçeye atandığı halde henüz görevine başlamamış olan hakimlerin, kurullar yeniden oluşturulduktan sonra gelip göreve başlamaları kurullarda değişikliği gerektirmez.

**c)** İzinli, raporlu ya da geçici yetki ile başka yerde bulunan hakimlerin görevleri ile bağlılıkları devam ettiğinden, il ya da ilçe seçim kurulu başkanlığı yapacak veya il seçim kurulunda görev alacak hakimler, kurulların oluşumu sırasında belirtilen sebeplerle geçici olarak görevlerinden ayrı olsalar bile, kuruluşlara dahil edilecektir.

Geçici olarak görevi başında bulunamayacak bu hakim il seçim kurulu başkanı ise, il seçim kurulu başkanlığı görevi kurulun en kıdemli üyesi, ilçe seçim kurulu başkanı ise ilçe seçim kurulu başkanlığı görevi, kurullarda görev almamış hakimlerin en kıdemlisi tarafından geçici olarak yürütülecektir.

Asıl görevli hakimlerin izin, rapor ya da geçici yetki sürelerinin bitmesiyle görevlerine dönmeleri durumunda, kurullarda geçici olarak görev almış olanlar yerlerini bu hakimlere bırakırlar.

ç) Kurulların oluşumu sırasında o yerde geçici yetkili olarak görevli olan hakim il ve ilçe seçim kurullarında görev almaması asıldır. Ancak ilçede yetkili hakimden başka hakim yoksa yetkili hakim ilçe seçim kurulu başkanlığını üstlenir. İl seçim kurulu, yetkili hakim katılmadan oluşmıyorsa yetkili hakim il seçim kuruluna katılır. Bu görevler geçici durum sona erinceye kadar devam eder.

d) İl seçim kurulu başkanlığı ile asıl ve yedek üyeliklerini ve ilçe seçim kurulu başkanlığını yapacak olan hâkimlerden biri, herhangi bir sebeple bu görevi yapamaz ve o yerde bu görevi yapabilecek başka bir hâkim de bulunmazsa, o yerin bağlı olduğu ağır ceza mahkemesinin yargı çevresi içerisinde bulunan ve görevinden ayrılmasında sakınca görülmeyen bir hâkime, merciince bu yetki verilir.

Eksiklerin, ağır ceza çevresi içerisindeki hâkimlerden tamamlanmasına imkân bulunmayan hâllerde, bu ağır ceza merkezine en yakın ağır ceza mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki hâkimlerden biri, yukarıdaki usûle göre yetki verilerek gönderilir.

#### **VI- Adli Teşkilatı Kapatılan veya İlçe Statüsüne Getirilmiş Oldukları Halde Bugüne Kadar Adli Teşkilatı Hiç Kurulmamış Olan İlçelerde İlçe Seçim Kurulu Başkanının Belirlenmesi:**

a) Adli teşkilatı kapatılan ilçelerdeki ilçe seçim kurulu başkanlıklarına; adli yönden bağlanılan ve adli işlemlerin yürütüldüğü ilçedeki mevcut seçim kurulu başkanı dışında kalan en kıdemli hakim görevlendirilmesi,

b) İlçe statüsüne getirilmiş olduğu halde bugüne kadar adli teşkilatı kurulmamış ve bu nedenle de hakim ataması gerçekleştirilmemiş olan ilçelerde ise; adli teşkilatı kapatılan ilçelerde uygulanan usul çerçevesinde, ilçe seçim kurullarının kendi adları ile müstakil olarak oluşturulması ve bu ilçe seçim kurulu başkanlıklarına da; adli yönden bağlı ve adli işlemlerin yürütüldüğü ilçedeki mevcut seçim kurulu başkanları dışında kalan en kıdemli hakim görevlendirilmesi,

gerekmektedir.

Ancak, (a) ve (b) fıkraları kapsamında bulunan ilçeler birden fazla olduğu takdirde, bu ilçeler alfabetik olarak sıralamaya tabi tutularak alt alta yazılmak suretiyle bir liste düzenlenir. Her ilçenin karşısına numara yazılarak seçim kurullarının sayısı saptanır. Bununla birlikte mevcut ilçe seçim kurulu başkanından veya il seçim kurulu başkan ve üyeleri ile merkez ilçe seçim kurulu başkanından sonra gelen hakimlerden, toplam ilçe seçim kurulu sayısı kadar kıdem durumuna göre isimler belirlenir. Bu listede yer alan hakimler, listedeki sıralarına göre alfabetik olarak sıralanmış ilçelerin seçim kurulu başkanlıklarını üstlenirler.

298 sayılı Kanunun 15. maddesinin birinci fıkrasında, il seçim kurulunun il merkezinde görev yapan en kıdemli hakim başkanlığında merkez ilçe seçim kurulu başkanlarından sonra gelen en kıdemli iki üyeden oluşacağı, kurulun hakimlerden iki (2)'de yedek üyesi olacağı,

Aynı Kanunun 18. maddesinin ikinci fıkrasında da, il merkezlerinde kurulacak merkez ilçe seçim kurullarına, il seçim kurulu başkanı hakimden sonra gelen kıdemli hakim başkanlık edeceği,

hüküm altına alınmıştır.

Bu nedenle, adli teşkilatı kapatılan veya ilçe statüsüne getirilmiş oldukları halde bugüne kadar adli teşkilatı hiç kurulmamış olan ilçelerde ilçe seçim kurulu başkanları bu yasal düzenleme göz önünde bulundurulurken belirlenmelidir. Ayrıca bu uygulama yukarıda da yinelenmiştir.

***Konuya açıklık getirirsek;***

***Örnek (1)***

Çankırı İl Seçim Kuruluna, başkan dahil iki (2) asıl ve iki (2) yedek hakim, Merkez İlçe Seçim Kuruluna başkanlık etmesi için bir (1) hakim ve adli teşkilatı kapanan Eldivan, Kızılırmak ve Yapraklı İlçe Seçim Kurullarına başkanlık etmesi için üç (3) hakim görev

alması gerekmektedir. Ancak, Çankırı İl merkezinde hakim sayısının sekiz (8) olması ve kurullarının tamamının oluşması için Dokuz (9) hakime ihtiyaç duyulması durumunda, Çankırı'da görevli hakim sayısının ihtiyaca cevap vermeyeceği de aşikardır.

Bu nedenle, adli teşkilatı kapatılan Eldivan, Kızılırmak ve Yapraklı İlçe Seçim Kurulu Başkanlıklarından Merkez İlçeye en yakın olanının Çankırı Merkez İlçe Seçim Kurulu Başkanınca, diğer iki İlçe Seçim Kurulu Başkanlığının ise seçim görevi almamış iki kıdemli hakim tarafından ayrı ayrı yürütülmesi gerekmektedir.

### **Örnek (2)**

Adli teşkilatların kapatılarak yargı alanı itibariyle başka ilçelere bağlanması sonucu, adli yönden bağlanılan ilçede sadece bir hakimin bulunduğunu düşünelim. Bu halde, adli teşkilatı kapatılan ve başka ilçeye bağlanılan ilçenin seçim kurulu başkanlığı görevinin de, yine bağlanılan ilçenin ilçe seçim kurulu başkanı tarafından müştereken yürütülmesi gerekir. İlçe statüsüne getirilmiş olduğu halde adli teşkilatı hiç kurulmamış ve bu nedenle de hakim ataması hiç gerçekleştirilmemiş olan ilçelerde de aynı usul uygulanır.

### **Örnek (3)**

İlçe statüsüne getirilmiş olduğu halde adli teşkilatı hiç kurulmamış ve bu nedenle de hakim ataması hiç gerçekleştirilmemiş olan Çankırı İl'ine bağlı Korgun İlçesi'ne ait seçim iş ve işlemleri bugüne kadar Korgun İlçesi adına yeni bir ilçe seçim kurulu oluşturulmaksızın Çankırı Merkez İlçe Seçim Kurulu Başkanlığınca yerine getirildiğinden, yukarıda VI/b. maddede belirtildiği üzere Korgun İlçe Seçim Kurulunun kendi adı ile oluşturulması ve bu yer İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı görevinin ise, adli yönden bağlı olan Çankırı Merkez İlçede mevcut seçim kurulu başkanı dışındaki en kıdemli hakim tarafından yürütülmesi, yine bu görevlendirmede yukarıdaki VI. maddenin son fıkrasında öngörülen yasal kuralın göz önünde bulundurulması gerekir.

### **VII- İlçe Seçim Kurulu Üyelerinin Belirlenmesi:**

298 sayılı Kanununun 19. maddesinin birinci fıkrasında; "İlçe seçim kurulunun dört asıl ve dört yedek üyesi siyasi partilerden alınır... İlçe seçim kurulu başkanı bu kurulun yeniden kurulması için 18 inci maddede öngörülen sürenin başında ilçede teşkilatı bulunan ve son Milletvekili Genel Seçiminde o ilçede en çok oy almış olan dört siyasi partiye birer asıl ve birer yedek üye adını iki gün içinde bildirmelerini tebliğ eder" hükmü yer almıştır. Bilindiği gibi, 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan son Milletvekili Genel Seçimine katılan siyasi partiler; Adalet ve Kalkınma Partisi, Aydınlık Türkiye Partisi, Bağımsız Türkiye Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Emek Partisi, Genç Parti, Halkın Yükselişi Partisi, İşçi Partisi, Liberal Demokrat Parti, Milliyetçi Hareket Partisi, Özgürlük ve Dayanışma Partisi, Saadet Partisi, Türkiye Komünist Partisi'dir. Şu halde, ilçede teşkilatı bulunması koşulu ile, bu siyasi partilerden o ilçede en çok oyu almış olan dört siyasi partiye, iki gün içinde birer asıl ve birer yedek üye adının bildirilmesi için ilçe seçim kurulu başkanı tarafından tebligat yapılacak ve böylece ilçe seçim kurulunun siyasi partili dört asıl ve dört yedek üyesi belirlenmiş olacaktır.

Süresi içinde ad bildiren siyasi parti sayısı dörtten az olduğu takdirde, eksik kalan üyelikler aynı şartları taşıyan diğer siyasi partilerden ve o ilçede aldıkları oyların büyüklük sırasına göre aynı usulde tamamlanır.

Oylarda eşitlik halinde ad çekilir.

Mahalli İdareler seçimleri olan il genel meclisi üyeliği, belediye başkanlığı ve belediye meclisi üyeliği seçimlerinde alınan oylar ilçe seçim kurulu üyeliklerinin belirlenmesinde göz önüne alınmaz.

Bu hükümlerin uygulanmasına rağmen, dört asıl ve dört yedek üyenin tümü belirlenemediği takdirde; 298 sayılı Kanununun 14. maddesinin 4. bendi gereğince Yüksek Seçim Kurulunun 19/01/2008 günlü, 2008/17 sayılı kararı ile belirlenen siyasi partilerden (Adalet ve Kalkınma Partisi, Anavatan Partisi, Bağımsız Türkiye Partisi, Büyük Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Demokratik Sol Parti, Demokratik Toplum Partisi, Emek Partisi, Genç Parti, Hak ve Özgürlükler Partisi, Halkın Yükselişi Partisi, Hürriyet ve

Değişim Partisi, İşçi Partisi, Liberal Demokrat Parti, Millet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Özgürlük ve Dayanışma Partisi, Saadet Partisi, Sosyaldemokrat Halk Partisi ve Türkiye Komünist Partisi) o ilçede teşkilatı bulunanlar saptandıktan sonra ilgili partilere ad çekmenin yapılacağı gün ve saat tebliğ edilir ve bunlar arasında ad çekilir. Ad çekmedeki sıraya göre adı çıkan eksik üyelik sayısı kadar siyasi partinin, yukarıda belirtilen usulle bildireceği kimseler ilçe seçim kurulu üyesi olur. Kuşkusuz yukarıdaki fıkralarda yazılı usullerle kendilerinden ad istenmiş ve üye adı bildirmiş olan siyasi partiler bu ad çekmeye dahil edilmeyecektir. Çünkü ilçe seçim kurulunda bir siyasi partinin iki üye ile temsili mümkün değildir.

***Konunun bir örnekle açıklanmasında yarar vardır.***

Bir ilçede, Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilen ve ilçede kuruluşu bulunan A, B, C, D, E adlarında beş siyasi partiden sadece A ve B siyasi partileri 22 Temmuz 2007 günü yapılan son Milletvekili Genel Seçimine katılmış ve bu iki siyasi parti yapılan tebligat üzerine ilçe seçim kuruluna katılacak birer asıl ve birer yedek üyenin adını bildirmişlerdir.

Bu durumda, öncelikle kurulun eksik kalan diğer iki üyeliğinin hangi siyasi partilere ait olacağını saptanması gerekir. Bunun için de C, D, E adlı siyasi partilere tebligat yapılarak, saptanan gün ve saatte bu üç siyasi parti arasında ad çekme işlemi yapılır. Ad çekmede C ve E adlı siyasi partilerin adlarının çıktığını varsayalım. Bu durumda, bu iki siyasi partiye tebligat yapıp ilçe seçim kurulu asıl ve yedek üyeliği için birer isim bildirmeleri istenerek kurulun eksik kalan iki üyeliği tamamlanır. Ad çekmede adı çıkmayan (D) adlı siyasi partiden isim istenmesi söz konusu değildir. Bu bentte gösterilen bütün usullerin uygulanmasına karşın ilçe seçim kurulunun siyasi partili üyelerinden eksik kalanlar olursa, bu eksiklik aşağıdaki şekilde tamamlanır.

298 sayılı Kanunun 19. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilçe seçim kurulunun iki asıl ve iki yedek üyesinin ve siyasi partilerden eksik kalan asıl ve yedek üyelerinin, ilçe merkezinde görev yapan ve maddede nitelikleri yazılı Devlet memurları arasından aynı maddede gösterilen usulle saptanması gerekmektedir. Söz konusu maddede öngörülen on yıllık görev süresinin başlangıcı, memuriyete ilk giriş tarihidir. O ilçedeki hizmet süresi sadece ad çekmeye esas olacak listenin düzenlenmesinde dikkate alınır.

Bundan ayrı olarak; adli teşkilatı kapanan ilçelerin seçim iş ve işlemleri yargı alanı itibarıyla bağlandıkları ilçelerde kapanan ilçe seçmen kütük büroları tarafından yürütüldüğünden, adli teşkilatı kapatılan bu yerlerde ve ayrıca ilçe statüsüne getirilmiş olduğu halde bugüne kadar adli teşkilatı hiç kurulmamış olan ve bu nedenle de hakim ataması hiç gerçekleştirilmemiş bulunan ilçelerde ilçe seçim kurullarının kendi adlarıyla oluşturulması ve buralarda ilçe seçim kurullarına alınacak siyasi parti üyeleri ve temsilcileri ile memur üyelerinin, kapatılan veya bakmakla görevli olunan ilçeden istenerek oluşumunun tamamlanması gerekir.

**VIII-** İki yıl süre ile kurulacak il ve ilçe seçim kurulları, bu süre içinde yapılacak tüm seçimleri, halkoylamasını, seçmen kütüklerinin yazımı, denetlenmesi ve güncelleştirme işlemlerini yönetirler.

Ancak, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu ve ilgili diğer seçim Kanunları gereğince yapılacak önseçimleri yönetecek önseçim ilçe seçim kurulları, bu kararda yer alan ilçe seçim kurulları dışında olup, 2820 sayılı Kanunun 41. maddesi uyarınca gerektiğinde ayrıca kurulacaktır.

Gümrük kapılarında yurtdışında bulunan seçmenler için seçim zamanı kurulan seçim kurulları ile geçici ilçe seçim kurulları bu karar kapsamında değildir.

**SONUÇ:**

Açıklanan sebeplerle;

**1-** İl ve ilçe seçim kurullarının; 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 15, 18 ve 19 uncu maddelerinde yazılı usullere göre yukarıda açıklanan esaslar da gözetilerek, 25 Ocak 2008 gününden itibaren bir hafta içinde ve iki yıl süre için yeniden kurulmalarına,



2- İl ve ilçe seçim kurullarının kuruluşlarından itibaren iki yıllık görev süreleri içinde yasalarda belirlenen görevlerle birlikte yapılacak tüm seçimleri, halkoylaması, seçmen kütükleri yazımı, denetimi ve güncelleştirilmesi işlemlerini yöneteceklerine,

3- Kurulların oluşumu ile yapılabilecek her değişikliğin tutanağa bağlanarak yemin tutanağı ile birlikte Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına gönderilmesine,

4- Kararın bir örneğinin gereği için tüm il ve ilçe seçim kurulu başkanlıkları ile bilgi için siyasi partiler genel başkanlıklarına gönderilmesine,

5- Karar örneğinin Resmi Gazete’de yayımlanmasına,  
19/01/2008 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

**Başkan**  
Muammer AYDIN

**Başkanvekili**  
Ahmet BAŞPINAR

**Üye**  
Hasan ERBİL

**Üye**  
Necati SÖZ

**Üye**  
Hüseyin EKEN

**Üye**  
Bahadır DOĞUSOY

**Üye**  
Mehmet KILIÇ

**Üye**  
Ali EM

**Üye**  
Kırdar ÖZSOYLU

**Üye**  
Sadri BOZKURT

[R.G. 20 Ocak 2008 – 26762]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

## İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

**HUYLU/Türkiye Davası\***

**Başvuru No: 52955/99**  
**Strazburg**  
**16 Kasım 2006**

### OLAYLAR

### DAVA KOŞULLARI

Başvuran, 1943 doğumlu olup Ankara’da ikamet etmektedir.

Başvuranın oğlu Engin Huylu (bundan böyle ‘Engin’) 11 Nisan 1996 tarihinde yakalanmış ve 21 Mayıs 1996 tarihinde yasadışı silahlı bir örgüte üye olmakla itham edilmiştir.

Başvuranın temsilcisi, 25 Eylül 1996 tarihinde, müvekkilinin üç defa ameliyat geçirdiği konusunda mahkemeyi bilgilendirmiştir.

Ankara Üniversitesi Hastanesi Dermatoloji Bölümü sorumlusu, Engin’e 7 Mart 1997 tarihinde kist ameliyatı yapıldığı bilgisini vermiştir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, 27 Mayıs 1997 tarihinde, Engin'i yasadışı silahlı bir örgüte üye olmak suçundan on dokuz yıl iki ay hapis ve para cezasına çarptırmıştır.

Yargıtay, 16 Mart 1998 tarihinde bu kararı bozmuştur.

Mart 1998'den itibaren şiddetli başağrıları çekmeye başlayan Engin'e cezaevi doktoru migren teşhisi koymuştur.

Başvurana göre, bir çok defalar Çankırı Devlet Hastanesi'ne götürülen Engin'e eşlik eden jandarmalar fiziksel ve ruhsal şiddet uygulamışlar, doktor muayenesi sırasında elleri kelepçeli olduğu halde hazır bulunmuşlardır.

DGM, 4 Ağustos 1998 tarihinde, Engin'i 18 yıl 20 gün hapis ve para cezasına çarptırmıştır.

Başvurana göre, 1998 yılından itibaren Engin artık, beslenemez, okuyamaz, ellerini kullanamaz, spor yapamaz ve düzenli yürüyüşlere katılamaz hale gelmiştir.

26 Ocak 1999 tarihinde Engin Çankırı Hastanesi'ne nakledilmiş; ancak bir doktora muayene olamadan cezaevine geri gönderilmiş ve nakli sırasında kendisine eşlik eden jandarmaların şiddetine maruz kalmıştır.

---

\* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

27 Ocak 1999 tarihinde Engin, yeniden Çankırı Devlet Hastanesi Nöroloji Polikliniği'ne sevk edilmiş kendisine orada ağrı kesici ilaçlar verilmiştir. Ankara Hastanesi'ne sevk talebi reddedilmiştir.

Başvuranın iddialarına göre, oğlu Engin, Şubat 1999'dan itibaren, şiddetli başağrıları nedeniyle, diğer tutukluların yardımı olmadan yatağından çıkamıyor, ayakta duramıyor ve kendi başına yürüyemiyordu. İştahı yoktu, titriyor, istifra ediyor ve şuurunu kaybediyordu.

5 Şubat 1999 günü saat 23 sularında Engin, Çankırı Devlet Hastanesi'ne acil olarak nakledilmiştir. Doktor, şuru kapalı olan Engin'e ağrı kesici ilaçlar yazmıştır. Saat bire doğru yeniden cezaevine götürülmüştür.

6 Şubat 1999 saat 2:40'ta Çankırı Devlet Hastanesi'nden bir doktor Engin'in, Ankara Hastanesi Dermatoloji Bölümü'ne acil olarak sevkini istemiştir.

Engin, aynı gün saat dörtte bir ambulans yerine tutuklu sevkiyatında kullanılan zırlı bir araçla Ankara Devlet Hastanesi'ne sevk edilmiştir.

Ankara Hastanesi doktorlarınca hazırlanan 6 Şubat 1999 tarihli tıbbi rapora göre Engin, saat 6:50'de hayatını kaybetmiştir. Ankara Savcılığı ölüm sebebinin belirlenmesi amacıyla otopsi yapılmasını istemiştir. Ayrıca ek otopsi yapılmasını da emretmiştir.

Aynı gün, Ankara Savcılığı defin izni vermiştir. Savcılık açıklamasında, Engin'in solunum yetmezliği ve dolaşım bozukluğundan hayatını kaybettiği belirtilmiştir.

Kimyasal analiz raporunda, ölenin organlarında yapılan otopsi sonucu herhangi bir uyuşturucu madde, uyku ilacı ya da alkol izine rastlanılmadığı belirtilmiştir.

Olaya ilişkin soruşturma kapsamında, Engin ile aynı cezaevinde tutuklu bulunan M.E, H.Y, S.K, dinlenilmişlerdir. Adı geçenler, Engin'in sağlık sorunlarının 1998 yılı başında başladığını, cezaevi revirine götürüldüğünde ağrı kesici ilaçlar verildiğini ifade etmişlerdir. Kasım 1999'da ağrıları daha da şiddetli hale geldiğini ve migren tanısı konulduğunu, Engin'in Ocak 1999 tarihinde kusma, dengede durma ve beslenme güçlüğü sorunları yaşadığını belirtmişlerdir.

23 Mart 1999'da aynı cezaevinde tutuklu olan Ç.A., Engin'in Aralık 1998'de baş ağrılarından şikayet ettiğini, titreme ve kusma gibi sorunlar yaşadığını ifade etmiştir. Ocak 1999'da sağlık durumu iyice bozulmuştur.

Belirtilmeyen bir tarihte, aynı cezaevinde tutuklu bulunan Muh. K., Ç.A.'nın sözlerini doğrulamıştır.

Çankırı Savcılığı 11 Mayıs 1999 tarihinde aynı cezaevinde tutuklu olan M.K.'yi dinlemiştir. M.K., Engin'in başlangıçta ayda bir çok defa kriz geçirdiğini, son dönemde ise krizlerin sayısının haftada üçe, dörde çıktığını belirtmiştir. Çankırı Hastanesi'ne sevk edildiğinde doktorlar migren tanısı koymuşlardır. Doktorlar üç tane ilaç yazmışlardır. Engin bunlardan iki tanesini düzenli olarak, üçüncüsünü ise yalnızca baş ağrısı olduğunda kullanmaktadır. Bu ilaçlar baş ağrılarına karşı etkisiz olduğundan, diğer tutuklular ona bazı tıbbi ürünler enjekte etmişlerdir.

11 ve 25 Mayıs 1999 tarihlerinde Çankırı Savcılığı, aynı cezaevinde tutuklu bulunan, M.E., Mu.K. ve A.N.G.'yi dinlemiştir. Adı geçen tutuklular M.K.'nin ifadelerini teyit etmişlerdir.

Çankırı Savcılığı, 25 Mayıs 1999 tarihinde, aynı cezaevinde tutuklu bulunan S.K. ve Şa.K.'yi dinlemiştir. Şahıslar, Engin'in kriz şeklinde ortaya çıkan bazı ağrılar çektiğini; son dönemde iyice sıklaşan bu krizler esnasında Engin'in şuurunu kaybettiğini belirtmişlerdir.

Ölenin kardeşleri Ergün Huylu ve Şahnigar Huylu polis tarafından dinlenilmişlerdir. Polise ifade vermek istemediklerini ancak Ankara Savcılığına ifade vermek istediklerini beyan etmişlerdir.

Ankara Savcılığı tarafından talep edilen ek otopsi raporu ölüm nedenini ortaya koymuştur.

Çankırı Savcılığı'na bilgi veren cezaevi müdürü , şehir dışına hasta sevkinin tutukluların sağlık durumuna (genel hak olsun ya da olmasın) ve güvenlik koşullarına bağlı olarak kimi zaman normal araçla kimi zaman da ambulansla yapıldığını ifade etmiştir.

Belirtilmeyen bir tarihte, başvuranın diğer oğlu Ergün Huylu, Engin'in ölümünden sorumlu tuttuğu kişiler hakkında şikayette bulunmuştur.

### **Çankırı Devlet Hastanesi aleyhindeki şikayet**

Başvuran, 9 Nisan 1999 tarihinde, Çankırı Cezaevi personeli, olaylar esnasında görevli jandarmalar ve Çankırı Hastanesi doktorları aleyhinde şikayette bulunmuştur.

11 Şubat 1999 tarihinde Çankırı Savcılığı, hastanenin acil servisinde görevli doktorlardan Soner Işık'ı dinlemiştir. Doktor, 5 Şubat 1999 saat 23 55 sularında acil servise getirilen Engin'i muayene ettiğini ve ilgilinin yorgun olduğunu açıklamıştır. Kendisine bir serum bağlayarak, ağrı kesici, antibiyotik ve vitamin ilaçları vermiştir. Daha sonra Engin'in

durumunun ağırlaştığını bildirmek için kendisini aradıklarında, doktor, beyin tümörünün sözkonusu olabileceğini düşünerek Ankara Hastanesi'ne sevkini emretmiştir. Muayene esnasında Engin Huylu'nun konuşabilecek durumda olmadığını belirtmiştir. Cezaevi tarafından düzenlenen sağlık fişinde tutuklunun migren rahatsızlığı olduğu belirtiliyordu. Yapılan analizler sonucunda Engin'de bir enfeksiyonun varlığına rastlanmış ve bu hususta doktor gerekeni yerine getirmiştir.

7 Nisan 1999 tarihinde savcılık, nöroloji doktoru Cüneyt Uzunlar'ı dinlemiştir. Doktor, 27 Ocak 1999 tarihinde Engin'i muayenesi sonucunda migren teşhisi koyduğunu ve bazı ilaçlar yazdığını beyan etmiştir. 5 Eylül 1998 tarihinde, ilgilinin sol başparmağında ankiloza rastlanmıştır.

18 Ağustos 2000 tarihinde Çankırı Cumhuriyet Savcısı iki doktor aleyhinde dikkatsizlik ve ihmal sonucu ölüme sebebiyet vermektan ceza davası açmıştır.

Çankırı Ceza Mahkemesi 4616 sayılı kanununun 1§4. maddesi uyarınca mahkeme kararı ertelenmiştir.

### **Çankırı Cezaevi personeli hakkındaki şikayet**

Çankırı Savcılığı 15 Şubat 1999 tarihinde cezaevi doktoru Selim Engez'i dinlemiştir. Doktor, 25 Ocak 1999 tarihinde Engin'in başağrısı şikayetiyle geldiğini ve ona ağrı kesici ilaçlar verdiğini ifade etmiştir. İki gün sonra Engin yeniden gelmiştir. Geldiğinde son derece yorgun ve başının aşırı şekilde ağrıdığından şikayet etmektedir. Doktor onu Çankırı Hastanesi'ne sevk etmiş ve Çankırı Hastanesi'nde migren teşhisi konulmuştur.

15 Şubat 1999 tarihinde savcılık cezaevinde hasta bakıcılığı yapan Hüseyin Kaş'ı dinlemiştir. Hasta bakıcı ifadesinde, 6 Şubat 1999 saat 3:30 sularında cezaevi müdürünün Ankara'ya tutuklu sevkine eşlik etmesi için kendisini aradığını ifade etmiştir.

Savcılık, 9 Nisan 1999 tarihinde, olayların gerçekleştiği sırada nöbetçi müdür olan Hürrem Gümüş'ü dinlemiştir. Engin'in Çankırı Hastanesi'ne götürüldüğünü, nöbeti devraldığında öğrendiğini belirtmiştir. Saat ikiye doğru Engin hücreğine götürülmüş; saat 3:45 sularında ise Ankara'ya sevkini emretmiştir.

Savcılık, 9 Nisan 1999 tarihinde cezaevi müdür yardımcısı Nevzat Koroman'ı dinlemiştir. 5 Şubat tarihinde, 16-24 saatleri arasında nöbetçi olduğunu ve saat 23'te Engin'i hastaneye naklettiğini ifade etmiştir.

Savcılık, 19 Ekim 1999 tarihinde Çankırı E Tipi Cezaevi Müdürü Ali Rıza Yıldırım'ı dinlemiştir. 6 Şubat 1999 tarihinde Engin'in Çankırı Devlet hastanesi'ne kaldırıldığını, ardından yeniden cezaevine getirildiğini ve en sonunda Ankara'ya sevk edildiğini beyan etmiştir.

Savcılık, 19 Kasım 1999 tarihinde, Ali Rıza Yıldırım, Nevzat Koroman, Hürrem Gümüş, Hüseyin Taş, Selim Engez, Hasan Demir ve Mehmet Ali Kadan hakkında takipsizlik kararı vermiştir.

Savcı, 19 Kasım 1999 tarihinde, cezaevi müdürü yardımcısı Hürrem Gümüş aleyhinde kamu davası açmıştır.

13 Ocak 2000 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi, 19 Kasım 1999 tarihli takipsizlik kararını bozarak, Ali Rıza Yıldırım, Hürrem Gümüş, Hüseyin Taş ve Selim Engez hakkındaki dosyaları Çankırı Ceza Mahkemesi'ne yeniden göndermiştir.

Çankırı Ceza mahkemesi 27 Ocak 2000 tarihinde, Engin'i 27 Ocak 1999 tarihinde muayene ettiğini beyan eden Çankırı Devlet Hastanesi doktorlarından Cüneyt Uzunlar'ı dinlemiştir. Doktor, ilgilinin migren rahatsızlığı bulunduğunu ve bu rahatsızlığı için bir ilaç tedavisi yazdığını belirtmiştir.

Ceza mahkemesi 2 Şubat 2000 tarihinde Ali Rıza Yıldırım'ı dinlemiştir. Yıldırım, olay günü Engin'in Ankara Devlet Hastanesi'ne sevkinin zırlı bir araçla yapılmasına, ambulansın iyi durumda olmaması nedeniyle emrettiğini belirtmiştir.

Başvuran, ceza mahkemesinin istinabesi yoluyla, 7 Nisan 2000 tarihinde Ankara Ceza Mahkemesi tarafından dinlenilmiştir. Başvuran oğlunun bir yıldan beridir hasta olduğunu belirterek, Engin'in Ankara Devlet Hastanesi'ne sevk edilmesi ve orada tedavi edilmesi için cezaevi yönetimine başvuruda bulunduğunu ifade etmiştir. Oğlu, Ankara Hastanesi'ne bir ambulans yerine zırlı bir araçla sevk edilmiştir. Oğlunun, sevkinin zamanında yapılmaması sebebiyle hayatını kaybettiğini iddia etmiştir. Çankırı Ceza Mahkemesi, 4616 sayılı kanunun 1 § 4. maddesi uyarınca karar uyarınca verilen mahkumiyet ertelenmiştir.

## HUKUK AÇISINDAN

### AİHS'İNİN 2. MADDESİNİN İHLALİ İDDASI HAKKINDA

AİHS'nin 2. maddesine atıfta bulunan başvuran, oğlunun ölümüne ulusal makamların eylemsizliğinin yol açtığını iddia etmektedir.

Hükümet, Engin'in daha hastalığının ilk belirtileri ortaya çıkar çıkmaz doktorlar tarafından durumunun takibe alındığını ifade etmektedir. Çeşitli test ve analizler yapılmıştır. İlgili, sağlık durumunun gerekli kıldığı her seferinde hastaneye sevk edilmiş, son olarak da 5 Şubat 1999 tarihinde Ankara hastanesi'ne nakli yapılmıştır. Engin ile aynı cezaevinde kalan tutukluların verdiği ifadelerle göre, her talep edişinde hastaneye sevk edilmiş ve ne doktor ne de cezaevi sorumluları hastaneye sevkine karşı çıkmamıştır. Yalnızca bir defasında, jandarmalarla yaşanan idari bir sorun nedeniyle hastaneye götürülemediği. Engin'in ölümünden yetkili makamlar sorumlu tutulamaz; zira Engin, beyin kanamasından değil akciğer iltihaplanmasına bağlı solunum yetmezliği ve dolaşım bozukluğu nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Çankırı Savcılığı doktorlar ve cezaevi sorumluları aleyhinde bir ceza davası açmıştır. Hükümet'in savına itiraz eden başvuran, iddialarını yinelemektedir.

#### 1. Yaşamın korunması temel yükümlülüğü hakkında

AİHM, AİHS'nin 2 § 1. maddesinin Devlet'i yalnızca ölüme, keyfi ve kuralsız bir biçimde yol açmaktan imtina etmeye zorlamakla kalmayıp, kendi hukukuna bağlı kişilerin yaşamlarını korumaya yönelik önlemler almaya da icbar ettiğini anımsatır (Taïs – Fransa, no:39922/03, § 96, 1 Haziran 2006 tarihli karar, Keenan – Birleşik Krallık, no: 27229/95, § 89 ve L.C.B – Birleşik Krallık, 9 Haziran 1998 tarihli karar)

Tutuklu şahısların yaşamını koruma zorunluluğu aynı zamanda tıbbi tedavilerine özen gösterilmesini ve aynı şekilde hayatlarının sona ermesini engellemeyi de içerir (adigeçen, Taïs, § 98, Anguelova – Bulgaristan, no: 38361/97, § 130 ve mutatis mutandis, Hurtado – İsviçre, 28 Ocak 1994 tarihli karar). Uygun tıbbi tedavi eksikliği AİHS'ye aykırı bir uygulama teşkil edebilir (bkz. mutatis mutandis, İlhan – Türkiye, no: 22277/93, § 87)

Hükümet'e göre, Engin ilk hastalık belirtilerinden itibaren doktorların gözetimine alınmış ve kendisine tıbbi tahlil ve tetkikler uygulanmıştır.

Hükümet'in argümanlarını değerlendirmek amacıyla AİHM, yetkili ulusal mercilerin gözünden kaçmaması ya da kaçmamış olması gereken, ilgilinin bedensel sağlık durumunun müşahade altına alınması amacıyla cezaevi ya da hastane makamlarınca alınmış tedbirleri inceleyecektir.

Mevcut durumda AİHM, dava dosyasından anlaşıldığı üzere, Engin'in 1998 yılı Mart ayından itibaren şiddetli baş ağrılarından muzdarip olduğunu gözlemlemektedir. İlgiliye cezaevi doktoru tarafından migren tanısı konulmuştur. Engin'in sağlık durumu yılın sonunda kötüleşmeye başlamış ve 1999 yılı Ocak ayında iyice bozulmuştur. Bunun yanında, 1998 yılından itibaren ilgili, artık beslenememeye, okuyamamaya, elleriyle herhangi bir iş ve spor

yapamamaya, ayrıca, düzenli yürüyüşlere de çıkamamaya başlamıştır. Şubat 1999 tarihinden itibaren diğer tutukluların yardımı olmadan yatağından çıkamaz, şiddetli baş ağrıları yüzünden ayakta duramaz ve kendi başına yürüyemez hale gelmiştir. Aynı cezaevinde bulunan diğer tutukluların ifadelerine göre Engin, şiddetli ağrılar çekmekte ve istifra etmektedir. Denge sorunları vardır ve beslenme gücünü çekmektedir. Ayrıca kriz geçirdiği anlarda bilincini kaybetmektedir. Öte yandan, diğer tutuklular Engin'e bazı tıbbi ürünler içeren iğneler yapmak zorunda kalmışlar ve Çankırı Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığında doktorlar Engin'e migren tanısı koymuş ve ağrı kesici ilaçlar yazmışlardır. Engin Huylu'nun durumu günden güne kötüleşmiş ve 5 Şubat 1999 saat 23 sularında acilen Çankırı Hastanesi'ne kaldırılmıştır. 6 Şubat günü saat 2:40'ta Doktor Soner Işık ilgilinin beyinde tümör olabileceği düşüncesiyle Ankara Devlet Hastanesi Nöroloji Bölümü'ne sevkini istemiştir. İlgilinin sağlık durumunun ciddiyetine rağmen cezaevi müdürü ilgilinin Ankara Devlet Hastanesi'ne sevk edilmesi emrini ancak saat 4'te vermiştir. AİHM, bu nedenle, başvuranın oğlunun sağlık sorunlarının cezaevi ve hastane makamlarınca bilinmemesinin mümkün olmadığı tespitinde bulunmaktadır. Bu bakımdan AİHM, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından benimsenen, cezaevi ortamında tıbbi tedavilerin organizasyonuna ve etik yönlerine ilişkin tavsiye kararında, özel tedaviye ihtiyaç duyan hasta tutukluların tedavilerinin cezaevinde yapılamaması durumunda uzmanlaşmış kurumlara ya da devlet hastanelerine sevklerinin öngörüldüğünü ayrıca tespit etmektedir. Lüzumu halinde, bir sağlık personeli ya da bir hastabakıcının, hastaneye sevkı sırasında hastaya eşlik etmesi de öngörülmektedir.

Mevcut davada ilgili, Çankırı Devlet Hastanesi'ne sevk edilmiş; ancak orada, sağlık durumunun bozuk olmasına rağmen herhangi bir doktora muayene olma imkanı bulamamıştır. Ayrıca, uzman doktorlarca ayrıntılı bir muayeneden geçirilmemiş olması ve tedavi eksikliğini diğer tutuklularca giderilmek zorunda kalmış olması, Engin'in sağlık durumunun tatmin edici bir biçimde takip edilmediğini göstermektedir.

AİHM, uygulanmış tedavilerin ağrı kesicilerle sınırlı kaldığını, durumunun hızla kötüleşmesine rağmen Engin'in ayrıntılı hiçbir tahlil ya da tetkike tabi tutulmadığını gözlemlemektedir. Engin'in sağlık durumunun giderek bozulması, cezaevi ve hastane yetkililerini uyarıcı bir etken olmalıydı. Öte taraftan, jandarmaların dahlinin bulunduğu bir hadise sonrasında doktorun ilgiliyi muayene etmemesini de kaydetmek gerekmektedir. Engin'in trajik ölümünden çok daha önceleri ortaya çıkan alarm sinyalleri ve sağlık durumunun bozulması karşısında, hastalığa teşhis konulduktan sonra uygun bir tedavinin uygulanması veya ilgilide görülen kusma ve bilinç kaybı gibi belirtilerin daha uzman kişilerin yardımından faydalanılarak önlenmesi amacıyla Ankara'daki gibi yeterli tıbbi imkanlara sahip bir hastaneye ve uzman doktorlara sevk edilmesi gerekiyordu. Böylelikle, Engin'in Ankara Hastanesi'ne sevkı, sözgelimi 27 Ocak 1999 tarihinde Engin bu amaçla bir talepte bulunduğu gerçekleştirilebilirdi. Ancak bu talep sonuçsuz kalmıştı.

Başvuran, oğlunun bir ambulansla değil, zırhlı bir araçla Ankara Hastanesi'ne sevk edildiğini eklemektedir. Buna karşın AİHM, bu durumun Engin'in ölümüne neden olan bir etken olup olmadığı hususunda varsayımda bulunmaksızın; bunun cezaevi veya hastane yetkililerince ilgilinin sağlık durumuna karşı takınılan tavrı ortaya koyan bir olgu olduğu tespitinde bulunmaktadır.

Cezaevi makamlarının, tutuklulara tıbbi tedavi imkanı sağlama sorumluluğu dikkate alındığında, AİHM, sözkonusu makamların Engin'in sağlık durumu karşısında gereken özeni göstermediklerini ve hastalığına teşhis koyarak uygun bir tedavi uygulanmasını sağlayacak tedbirleri almadıkları kanaatindedir.

AİHM böylelikle, ulusal makamların, başvuranın oğlunun sağlık durumunun etkili bir biçimde takip edilmediği görüşüne sahip olmaktadır (bkz. mutatis mutandis, Taïs – Fransa, § 103). AİHM, cezaevi ve hastane yetkililerinin Engin Huylu'nun sağlık durumuyla ilgilenme biçimlerinin AİHS'nin 2. maddesi uyarınca üzerlerine düşen pozitif yükümlülük ilkesine aykırı olduğu sonucuna varmıştır.

Bu nedenlerle, AİHS'nin 2. maddesi esas yönünden ihlal edilmiştir.

Etkili soruşturma yürütme usul yükümlülüğü

Hükümet, iki doktor hakkında ceza soruşturması açıldığını ifade etmektedir. Ölenle aynı cezaevinde bulunan tutuklular, ölenin yakınları, cezaevi personeli ve öleni hastaneye nakleden jandarmalar ve doktorların ifadelerinin alındığını belirtmiştir. Tutuklular Ş.K ve A.N.G.'nin ifadelerine olay anında hücrelerinde bulunmamaları nedeniyle başvurulmadığı belirtilmiştir. Hükümet iddia edilen olaylarda güvenlik güçlerinin dahlinin bulunmadığını ve ceza soruşturmasının özenle yürütüldüğünü ileri sürmektedir.

Başvuran, Çankırı Savcılığı tarafından açılan soruşturmanın etkinliğini tartışma konusu etmektedir. Zira, Çankırı Hastanesi ve Çankırı Cezaevi'ne karşı açılan cezai soruşturmalar 4616 sayılı yasa temelinde bir ertelemeye uğramıştır.

AİHS'nin 2. maddesinde yer alan anlamıyla yaşamın korunması için gerekli tüm önlemleri alma pozitif yükümlülüğü, her şeyden önce Devletler'in etkin tedbirler alarak, yaşam hakkının tehlikeye atılmasına karşı caydırıcı bir yasal ve idari çerçeve tesis etmesini içerir (bkz. mutatis mutandis, sözgelimi, Öneriyıldız – Türkiye, no:48939/99, § 89)

2. maddeden doğan yükümlülükler bununla sınırlı kalmaz. Söz konusu düzenleme, devletin sorumlu tutulmasının gerekebileceği, insan ölümünün meydana geldiği durumlarda, devletin sahip olduğu tüm imkanlarla - adli veya başka türden- uygun bir tepki vererek yaşamın korunması amacıyla ihdas edilmiş yasal ve idari çerçevenin yürürlüğe koyulması ve gerekli hallerde söz konusu hukuk ihlalinin önlenmesi ve cezalandırılması ödevini yerine getirmeyi de kapsar.

AİHM bu noktada, şayet yaşama hakkına veya bedensel bütünlüğe saldırı kasti değilse, 'etkin bir adli sistem' tesis etme pozitif yükümlülüğünün, her durumda zorunlu olarak cezai takibati gerektirmeyip, medeni ve idari hukuk yolları ve hatta disiplin yolu ilgililer için açık ise söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmiş sayılabilebileceğini daha önce dile getirmişti (bkz., Öneriyıldız, adigeçen §§ 91 ve 92).

Bu bakımdan AİHM, cezai yolun hem başvuran hem de yetkili savcılık tarafından kullanıldığını derhal tespit etmektedir. AİHM, savcılık tarafından belli sayıda soruşturma yapıldığını kaydetmektedir. Bu amaçla Çankırı Savcılığı, Engin'in ölümünden sonra, Engin ile aynı cezaevinde kalmış olan tutukluların ifadelerine başvurmuş, kimyasal analiz yapılmasını ve bir ek otopsi raporu hazırlanmasını talep etmiştir. Başvuranın şikayetini müteakiben cezaevi personeli, Çankırı Devlet Hastanesi doktorları ve olaylar sırasında görevli jandarmalar hakkında bir ceza soruşturması açılmıştır. Savcılık, bu ceza soruşturması sonucunda derlenen unsurları dikkate alarak, doktorlar aleyhinde ihmal ve dikkatsizlik sonucu ölüme sebebiyet vermektense bir ceza davası açmıştır. Ayrıca savcılık, cezaevi personeli beş kişi aleyhinde Çankırı Ceza Mahkemesi'nde başka bir dava açmıştır.

AİHM, 4616 sayılı kanunun yürürlüğe girmesi sebebiyle ulusal makamların hangi kişilerin ne kadar sorumluluğu olduğunu belirlemelerini sağlayacak bu iki ceza davası sonuca ulaşamamıştır. Oysa, bu iki ceza davasında ulusal mahkemeler esasa dair çekişmeli yargılamaya başvurmuş olsalardı, başvuranın oğlunun ölümüne yol açacak türden eksiklik ve ihmallerin yapılmış olup olmadığını belirleyebilirlerdi. AİHM, 4616 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinin akabinde ceza mahkemesinin karar vermek için beş yıllık süreyle iki davayı da

ertelemiş olmasını üzüntüyle karşılamaktadır. AİHM, taraflarca sunulan unsurları gözönünde bulundurarak, 4616 sayılı kanunun uygulamasından kaynaklanan bu ertelemenin, haklarında takibat yapılan kişilere bahşedilmiş bir nev’i yasal dokunulmazlık haline geldiğini tespit etmektedir. Özetle, ceza soruşturması yararını yitirmiştir. Zira, savcılık ve başvuran tarafından açılan ceza davası, de facto her türlü etkinlikten yoksun bir başvuru haline geldiğinden amacı ortadan kalkmıştır (Abdülşamet Yaman – Türkiye no: 32446/96, § 55, 2 Kasım 2004). Sonuç olarak AİHM, yetkili mercilerin, başvuranın oğlunun ölümü hakkında etkin bir soruşturma yapmadıkları sonucuna varmıştır.

Bu nedenle, AİHS’ nin 2. maddesinin usul yükümlülüğü ihlal edilmiştir.

### **Tazminat**

Başvuran maddi tazminat olarak 10.703 Euro talep etmektedir. Bu tutar, başvuranın öldüğünde 23 yaşında olan oğlunun, ailesinin ihtiyaçlarını karşılamak için çalışması durumunda asgari ücret temel alınarak elde edebileceği miktarı ifade etmektedir. Bu tutarın 288 Euroluk kısmı cenaze masrafları için talep edilmektedir.

Başvuran bunun dışında 288.350 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet, bu taleplere hiçbir kanıtla desteklenmedikleri gerekçesiyle itiraz etmektedir.

AİHM’ nin içtihatlarına göre, bir başvuran tarafından iddia edilen zararlar AİHS’ nin ihlali arasında açık bir illiyet bağı olmalıdır. Böylece, gelir kaybına bağlı olarak tazminat tahsis edilebilir (bkz., diğerleri arasında, Barberà, Messgué ve Jabardo – İspanya (50. madde), 13 Haziran 1994 tarihli karar, §§16-20). Yine de, mevcut davada, AİHM, Engin Huylu’ nun başvuranın ailesinin tek maddi desteği olmadığını tespit etmektedir. Bu nedenle, maddi tazminat talebinin tamamını reddetmektedir.

Bununla birlikte AİHM, tespit edilen ihlalleri gözönünde bulundurarak, Engin Huylu’ nun yaşamış olması muhtemel acı ve ızdırabın haricinde, ilgilinin babası olan başvuranın da aynı şekilde oğlunun ölümüne neden olan koşulları öğrendiğinde ve etkin bir soruşturma yapılmasının imkansızlığını farkettiğinde, sıkıntı ve çaresizlik yaşamış olabileceğini takdir etmektedir. Bu şartlarda ve hakkaniyete uygun olarak, AİHM, başvurana, 15 000 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

### **Masraf ve harcamalar**

Başvuran, AİHM ve ulusal mahkemeler önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 11.564 Euro talep etmektedir. Bu tutar şu şekilde hesaplanmıştır: Avukat ücreti için 248 Euro, Çankırı Ceza Mahkemesi önünde yapılan masraflar için 7.808 Euro, Çankırı’ ya yapılan seyahatler için 136 Euro, fotokopi masrafları için 29 Euro, posta masrafları için 27 Euro ve başvurunun AİHM’ ye başvuru yapılması için yapılan masraf için 3 316 Euro. Ancak başvuran bu iddialarını belgelendirememiştir.

Başvuranın avukatının gösterdiği özeni gözönünde bulunduran AİHM, elinde bulunan unsurlar temelinde hakkaniyete uygun olarak başvurana 5.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

### **Gecikme faizi**

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası’ nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenecektir.

### **BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM**

1. Altıya karşı bir oyla, başvuranın oğlunun ölümüne ilişkin olarak, AİHS’ nin 2. maddesinin esas bakımından ihlal edildiğine;

2. Altıya karşı bir oyla, Savunmacı Devlet’ in etkin bir soruşturma yürütmesine ilişkin olarak, AİHS’ nin 2. maddesinin usulü bakımından ihlal edildiğine;

3. Altıya karşı bir oyla,

a) AİHS’ nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.’ ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana,

i. maddi tazminat olarak 15.000 Euro (on beş bin) ödenmesine;



- ii. masraf ve harcamalar için 5.000 Euro (beş bin) ödenmesine;
- iii. bu miktarın yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmasına;

b) Sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına;

Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin oybirliğiyle reddine;  
karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 16 Kasım 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

## **YARGIÇ KOVLER'İN MUTABIK GÖRÜŞÜ**

Uzun tereddütlerden sonra, AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edildiği yönündeki çoğunluk görüşüne katılma kararı aldım. Kanaatimce, ölümünden önceki günlerde başvuranın oğluna gösterilen ilgi düzeyine ilişkin sorular daha ziyade AİHS'nin 3. maddesi yönünden incelenmeliydi (Keenan – Birleşik Krallık, no: 27229/05, § 101). Keenan davasında ( bir akıl hastalığından muzdarip bir tutuklunun intiharına ilişkin), AİHM, “Mark Keenan'ın etkili bir biçimde müşahade altına alınmamış olması ve sağlık durumu ve tedavisi hakkında psikiyatri uzmanlarına başvurulmamış olması, intihara eğilimli olduğu bilinen bir akıl hastasına uygulanan tıbbi tedavilerde ciddi eksiklikler teşkil etmektedir.” (§ 116) şeklinde bir sonuca varmıştır.

Buna karşın, bir doğum uzmanı hakkında yapılan takibatın sözkonusu olduğu Calvelli ve Ciglio – İtalya kararında Büyük Daire, 2. maddenin “Devleti yalnızca kasten ölüme sebebiyet vermektan imtina etmeye değil aynı zamanda yargısına tabi kişilerin hayatının korunması için gerekli önlemleri almaya” da (L.C.B. – Birleşik Krallık, 9 haziran 1998 tarihli karar, § 36) icbar ettiği ilkesinden yola çıkarak “ 2. maddenin uygulanabilir olduğu ve(...) ihlal edilmediği” sonucuna varmıştı.

Bu sebeple, mevcut davada iki yaklaşım rekabet halindeydi. Dava koşulları ışığında, bu olay başvuranın oğlunun ölümünde yetkililerin doğrudan sorumluluğu sorusunu gündeme getiriyordu. Savunmacı Devlet'in ölümüne yol açmak kastıyla hareket ettiğine dair hiçbir delil bulunmamaktadır. Benzer bir dava olan H.Y ve Hü.Y – Türkiye davasında (no: 40262/98,6 Ekim 2005), adli tıp raporuna istinaden AİHM, “ bu türden bir sonucun hiç kuşkusuz meşru şüphelere dayanan fakat elle tutulur kanıtlarla desteklenmeyen bir varsayımdan kaynaklanacağı” (§ 114) gerekçesiyle ihlal tespitinden vazgeçmişti. Bu kararın sonucu “ yetkili makamların ilgiliye zamanında tıbbi tedavi imkanı sağlamadıkları olgusuna gelince” (kararın hüküm fıkrası) ifadesiyle, AİHM'nin 2. maddenin ihlaline hükmettiği Anguelova – Bulgaristan kararıyla tam bir muhalefet içindedir. Sonuç olarak AİHM, Taïs – Fransa kararında nezarete alınmış bir tutuklunun ölümüne ilişkin “polislerin, ilgilinin bedensel ve ruhsal rahatsızlığına karşı kayıtsızlıkları ve etkin bir tıbbi gözetimin veya polis gözetiminin yokluğu Devlet'in gözlem altındaki kişilerin yaşamının korunması yükümlülüğüne aykırılık teşkil ettiği” (§ 103) hükmüne varmıştır. İşte bu son karar benim AİHS'nin 3. maddesinden ziyade 2. maddesinin ihlal edildiği yönündeki kararımda kesin olarak etkili olmuştur.

Usule yönünden bir gözlem: 12 Nisan 2000 tarihinde Çankırı Valisi doğru bir teşhis koymadıkları ve ilave tetkikler yapmadan veya başka çarelere başvurmadan yalnızca reçete yazarak, dikkatsizlik sonucu ölüme sebebiyet verdikleri gerekçesiyle, doktorlar aleyhinde ceza davası açılmasına izin vermiştir. 18 Ağustos 2000 tarihinde Ceza Kanunu'nun 455 § 1. maddesi temelinde bir iddianame sunan Çankırı Cumhuriyet Savcısı suçlanan iki doktor aleyhinde dikkatsizlik ve ihtimal sonucu ölüme sebebiyet vermektan ceza davası açmıştır. Oysa, 22 Şubat 2001 tarihinde, 22 Aralık 2000 tarihinde yürürlüğe giren 4616 sayılı kanunun şartlı salıvermeye, davaların ertelenmesine ve 23 Nisan 1999 tarihinden önce işlenmiş suçlara

ilişkin bölümleri uyarınca, karar vermek için davanın beş yıl süreyle ertelenmesine karar verilmiştir.

Savcı tarafından, Engin Huylu'nun Ankara Devlet Hastanesi'ne sevkinin ambulans gibi uygun bir araçla yapılmasını emretmemekten ve dikkatsizlikten dolayı 6 Şubat 1999 tarihinde nöbetçi olan Çankırı Cezaevi Müdür Yardımcısı Hürrem Gümüş aleyhinde 19 Kasım 1999 tarihinde açılan kamu davası da aynı şekilde ertelemeye uğramıştır. Doktor Gümüş aleyhinde açılan ceza davası Çankırı Cezaevi personeline karşı açılan ceza davasıyla birleştirilmiştir. Yine 4616 sayılı kanunun yürürlüğe girmesini müteakip, Çankırı Ceza Mahkemesi de aynı şekilde, karar vermek üzere davayı beş yıl süreyle ertelemiştir.

Bu bakımdan ve sözkonusu davalara ilişkin beş yıllık erteleme süresinin dolması dikkate alınarak, Hükümet'i cezaevi personeli ve iki doktor aleyhinde açılan ceza davasının seyrine ilişkin bilgi vermeye davet etmek daha ihtiyatlı bir yaklaşım olurdu. AİHM, tarafından bilhassa Rusya'ya karşı açılmış davalar sözkonusu olduğunda uygulanan olayların araştırma metodolojisi dikkate alındığında, daire Savunmacı Hükümet'ten Engin Huylu'nun sağlık dosyasını talep edebilirdi.

Tüm bunlar, kararın benimsenmesi esnasında, Savunmacı Devlet'in 2. maddede yer alan etkin bir soruşturma yürütme yükümlülüğü ilkesini usul yönünden ihlal edip etmediği noktasında vardığı sonuçları daha iyi temellendirmesine imkan verirdi. Elbette, soruşturmanın etkinliği konusunda kanıt sunmak görevi herşeyden önce Savunmacı Devlet'e aittir. Ancak AİHM, daha önce 2. veya 3. maddenin sözkonusu olduğu bir çok fırsatta Savunmacı Devletler'den soruşturmaların seyrine dair bilgi talep etmiştir.

## **YARGIÇ TÜRME'İN AYRIK GÖRÜŞÜ**

2. maddenin esas ve usul yönlerinden ihlal edildiği yönündeki çoğunluk kararına katılamamaktan dolayı üzüntü duyuyorum.

Tutuklular sözkonusu olduğunda AİHM, gözlem altındaki kişilerin hassas olduğunun ve yetkili makamların onları korumakla görevli olduğunun altını çizmek fırsatını bulmuştur (Keenan – Birleşik Krallık no: 27229/95, § 91)

Öte taraftan, Calvelli ve Ciglio – İtalya davasında AİHM, “ yaşam hakkına veya bedensel bütünlüğe saldırı kasti değilse, 2. maddeden doğan etkin bir adli sistem tesis etme pozitif yükümlülüğü her durumda cezai türden bir yola başvurmaya gerekli kılmaz. Tıbbi ihmallere ilişkin özel bağlamda, sözgelimi sözkonusu hukuki sistem ilgililer için sivil mahkemeler önünde bir başvuru imkanı sunuyorsa ve ilgililere ceza mahkemeleri önünde tek başlarına yahut birlikte başvuruda bulunma imkanı veriyorsa, davaya konu olan doktorların sorumluluklarını ortaya koymak amacıyla ve icabında her türlü uygun sivil cezanın tatbik edilmesine ve tazminat ödenerek kararın yayımlanmasına imkan tanıyorlarsa benzer bir yükümlülük yerine getirilmiş sayılır ” şeklinde ifadede bulunmuştur. AİHM'nin bir çok kararında vurgu yaptığı bu ilke (sözgelimi Vo – Fransa, no: 53924/00, § 90) artık yerleşik bir içtihat teşkil etmektedir.

Oysa yukarıda belirtilen iki ilke birbiriyle uyumlu değildir. Bu yüzden, Calvelli ve Ciglio davasında dile getirilen ilke tutuklulara yönelik değildir. Bu ilke, sorunun tıbbi ve klinik yönünü ilgilendirir ve devlet denetimi altında olsunlar ya da olmasınlar tıbbi tetkik yapılan tüm kişilere uygulanır. Öte yandan devletin, denetimi altında bulunan hasta kişilere karşı uygun bir tedavi temin etme ve tıbbi tetkikten geçmelerini garanti etme pozitif yükümlülüğü vardır.

Mevcut davada, ölen Engin Huylu 1998 yılından itibaren, tutuklu olduğu sırada, baş ağrılarından şikayet etmeye başlamıştır. Hiç kimse onun Çankırı Devlet Hastanesi'ne muayene için düzenli olarak gönderildiğine ve her defasında bir doktor tarafından muayene edildiğine itiraz etmemektedir. Kendisine ilaç verilmiştir. 5 Şubat 1999 tarihinde sağlık durumu bozulduğunda, ilk olarak Çankırı Hastanesi Acil Servisi'ne, daha sonra da Ankara Devlet Hastanesi Nöroloji Bölümü'ne sevk edilmiştir.

Böylece, ölenin şikayetlerinin türünü gözönüne alan yetkili makamlar kendilerinden makul olarak beklenebilecek her şeyi yapmışlardır.

Huylu'nun Ankara'ya bir ambulansla değil de zırhlı bir araçla sevk edilmiş olması ölümünde herhangi bir rol oynamamıştır. Zira otopsi raporlarına göre akciğer iltihaplanmasına bağlı solunum ve dolaşım problemleri nedeniyle ölmüştür.

Başvuran, oğlunun ölümünün ulusal makamların kayıtsızlığından kaynaklandığını iddia etmektedir. Dava koşullarından anlaşıldığına göre, cezaevi makamları, ilgilinin hastaneye götürülmesi gerektiği her seferinde ödevlerini yerine getirmişlerdir. Hiçbir şekilde ölene uygun tedavi uygulanmasına engel olmamışlardır. Aksine, başvuranın oğlunun uygun bir tedaviden yararlanması için ellerinden gelen herşeyi yapmışlardır.

Öte taraftan, eğer başvuran doktorların ihmalinin oğlunun ölümünün asıl nedeni olduğunu düşünüyor idiye hastane yönetimine karşı adli bir dava açabilirdi. Bu türden bir başvuru, doktorların sorumluluğunu ortaya koyacağı gibi Türk İdari Hukuku uyarınca tazminat talep edebilme imkanına kavuşurdu. Bu yoldan amacına ulaşma şansı oldukça yüksekti. Ayrıca, başvuran sivil mahkemelerden tazminat talebinde bulunabilirdi. Başvuran, bu iki yoldan hiçbirisine başvurmamıştır. Savcılığın Çankırı Hastanesi doktorları aleyhinde ceza davası açmış olması ve bu davanın 4616 sayılı kanun uyarınca askıda kalmış olması idari ve sivil başvuru yollarının etkinliğine gölge düşürmemektedir. AİHM'nin Büyük Dairesi, 2. maddece öngörülen etkililik gerekliliğinin “ (...) adli sistem ilgililere ceza mahkemeleri önünde tek başlarına yahut birlikte bir başvuru imkanı tanıdığı takdirde,” yerine getirilebileceği görüşünü daha önce ifade etmiştir. Bu cümleden açıkça anlaşıldığı üzere ceza mahkemelerine başvurma imkanı olsun ya da olmasın, ihmal nedeniyle ölüm hallerinde asıl olan sivil mahkemelere başvuru imkanının bulunup bulunmadığıdır.

Calvelli ve Ciglio davasında yürütülen mantığın, çoğunluk tarafından mevcut davada uygulanamaz olduğunu meşru kılacak hiçbir gerekçe gösterilmeden görmezden geldiğini tespit etmek ilgi çekicidir.

Bu nedenlerle, 2. madde kanaatimce ihlal edilmemiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

## **KÖMÜRCÜ/Türkiye Davası\***

**Başvuru No: 77432/01**  
**Strazburg**  
**22 Haziran 2006**

## **OLAYLAR**

## I. DAVA KOŞULLARI

Başvuran, 1970 doğumlu olup Mardin’de ikamet etmektedir.

Başvuran 25 Ağustos 1999 tarihinde, İzmir Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi tarafından yakalanmıştır.

Başvuran, 14 Aralık 1999 tarihinde, Türk Ceza Kanunu’nun 169. maddesi ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası’nın 5. maddesi uyarınca yasadışı örgüte yardım ve yataklık etmekle suçlanmıştır.

20 Temmuz 2000 tarihinde, İzmir Devlet Güvenlik Mahkeme’si, hakkındaki suçlamalardan suçlu bularak başvurunu üç yıl dokuz ay hapis cezasına mahkum etmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, 27 Ekim 2000 tarihli tebliğnamesinde, başvuran hakkında verilen mahkumiyet kararının onanmasını önermiştir. Bu tebliğname başvurana tebliğ edilmemiştir.

12 Şubat 2001 tarihinde, Yargıtay ilk derece mahkemesinin kararının onamıştır.

## HUKUK AÇISINDAN

### I. AİHS’NİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, Cumhuriyet Başsavcısı’nın Yargıtay’a sunduğu tebliğnameye cevap verme imkanı bulunmadığından dolayı, davasının hakkaniyet uygun olarak görülmediğinden şikayetçi olmakta ve AİHS’nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

Hükümet, başvuranın iddialarına karşı çıkmaktadır.

AİHM, daha önce buna benzer şikayetlerin dile getirildiği birçok dava incelediğini ve Cumhuriyet Başsavcısı’nın tebliğnamesinin tebliğ edilmemesi ve kişinin yazılı olarak bunlara cevap vereme imkanı bulamaması nedeniyle bunların AİHS’nin 6 § 1. maddesinin ihlali yönünde sonuçlandığını hatırlatarak (Bkz. *Göç, Abdullah Aydın-Türkiye* (no:2), no: 63739/00, 10 Kasım 2005, ve daha yeni olan *Halis Doğan-Türkiye*, no: 75946/01, 7 Şubat 2006, ve *Tosun*).

AİHM mevcut davayı incelemiş ve mevcut davada Hükümet’in, davayı farklı sonuçlandıracak hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatine varmıştır.

Sonuç olarak AİHS’nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

---

\* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

## II. AİHS’NİN 41. MADDESİ’NİN UYGULANMASI HAKKINDA

### A. Manevi Tazminat

Başvuran 20.000 Euro tutarında maddi zarara uğradığını iddia etmektedir.

Hükümet bu konuda herhangi bir görüş sunmamaktadır.

Benzer davalardaki içtihadı uyarınca AİHM, AİHS’nin ihlal edildiğinin tespitinin adil tazmin için başlı başına yeterli olduğuna karar vermiştir (*Reinhardt ve Slimane-Kaid-Fransa*, 31 Mart 1998 tarihli karar, *Derleme Hükümler ve Kararlar*).

### B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, AİHM nezdinde yapmış olduğu masraf ve harcamalar için 3.500 Euro talep etmektedir. Başvuran bununla ilgili olarak herhangi bir belge sunmamaktadır.

Hükümet bu konuda herhangi bir görüş bildirmemektedir.

Her ne kadar ücret tarifesini sunmasa da başvuranın avukatının davada göstermiş olduğu özen dikkate alındığında, AİHM hakkaniyet uygun olarak masraf ve harcamalar için başvurana 1.000 Euro ödenmesinin uygun olacağına kanaat getirmiştir.

### C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

### BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

2. Mevcut kararın kendisinin manevi zararın adil tazmini için başlı başına *yeterli olduğuna*;

3. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana masraf ve harcamalar için 1.000 Euro (bin) *ödenmesine*;


b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

4. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 22 Haziran 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

## Tebliğ

Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğünden:  
**5627 SAYILI ENERJİ VERİMLİLİĞİ KANUNU'NUN 10 UNCU MADDESİNE VE  
5326 SAYILI  
KABAHATLER KANUNU'NUN 3 ÜNCÜ VE 17/7 NCI MADDELERİNE GÖRE 2008  
YILINDA  
UYGULANACAK OLAN İDARİ PARA CEZALARINA İLİŞKİN TEBLİĞ  
SIRA NUMARASI: 2008/1**

5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu'nun 10 uncu Maddesinde düzenlenmiş olan idarî para cezaları, 5560 sayılı Kanunla Değişik 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü ve 17/7 nci maddeleri hükmü uyarınca belirlenen usule göre 17/11/2007 tarih ve 26703 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 377 Sıra No'lu 213 sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde tespit

edilen 2007 yılı için yeniden değerlendirme oranı olan %7,2 (yüzde yedi virgöl iki) artış esas alınarak, 1/1/2008 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere aşağıdaki şekilde artırılmıştır.  
Tebliğ olunur.

<b>5627 Enerji Verimliliği Kanunu'nun Onuncu Maddesinin;</b>	<b>Kanunda Öngörülen Para Cezaları (YTL)</b>	<b>2008 Yılında Uygulanacak Para Cezaları (YTL)</b>
(a) bendinin 2. alt bendindeki ceza miktarları:	10.000 YTL 50.000 YTL	10.720 YTL 53.600 YTL
(a) bendinin 3. alt bendindeki ceza miktarı:	500 YTL	536 YTL
(a) bendinin 7. alt bendindeki ceza miktarı:	5.000 YTL	5.360 YTL
(a) bendinin 8. alt bendindeki ceza miktarı:	20.000 YTL	21.440 YTL
(a) bendinin 9. alt bendindeki ceza miktarı:	20.000 YTL	21.440 YTL

[R.G. 16 Ocak 2008 – 26758]

 [İçindekilere dön](#)

## Duyurular

**Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünden :**

### İHALELERE KATILMAKTAN YASAKLAMA KARARI

1. İhale Kayıt Numarası (İKN)	2007/48744		
2. Yasaklama Kararı Veren Bakanlık/Kurum	Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü		
3. İhaleyi Yapan İdarenin			
Adı	Nevşehir E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	İl/İlçe	Nevşehir
Adresi	Ürgüp Yolu Üzeri Üçhisar Mevki Nevşehir	Tel-Faks	0 384 219 27 89
Posta Kodu		E-Mail	
4. İhalelere Katılmaktan Yasaklanan Gerçek veya Tüzel Kişi	5. Ortak ve/veya Ortaklıkların		
Adı/Unvanı	Bayçe İnşaat Temizlik Taahhüt Yemek Turizm Sanayi Ticaret Limited Şirketi		
Adresi	Yeni Mahalle Nar Caddesi Lale İşhanı Kat 3/34 Nevşehir		
T.C. Kimlik No.			
Vergi Kimlik/Mükellefiyet No.	1520252604		
Kayıtlı Olduğu Ticaret/Esnaf Odası	Nevşehir Ticaret Odası		
Ticaret/Esnaf Sicil No.	23456/26963		

6. Yasaklama Süresi	Ay	( )	Yıl	(1)	7. Yasaklamanın Dayanağı ve Kapsamı	a-4734 KİK	( )	b-4735 KİSK	(X)	c-2886 DİK	( )	d-Diğer Mevzuat	( )	
											Tüm İhalelerden	( )	Tüm İhalelerden	( )
											Bakanlık İhalelerinden	( )	Bakanlık İhalelerinden	( )
											Kurum İhalelerinden	( )	Kurum İhalelerinden	( )

Yasaklama Kararı Aşağıdaki Açıklamalar Dikkate Alınarak Doldurulacaktır.

1 - İKN : İstisna kapsamındaki dahil 4734 ve 4735 sayılı Kanunlara göre yapılan yasaklamalarda doldurulacaktır.

2 - T.C. Kimlik No : Yasaklananın gerçek kişi olması durumunda doldurulacaktır.


3 - Kayıtlı Olduğu Ticaret/Esnaf Odası ve Ticaret Esnaf Sicil No : Herhangi bir Ticaret veya Esnaf Odasına kayıtlı olmaması halinde kayıtlı olmadığı belirtilecektir.

4 - Diğer Mevzuat : İstisna kapsamındaki dahil 4734, 4735 ve 2886 sayılı Kanunların dışındaki mevzuata göre verilen yasaklamalarda doldurulacaktır.

5 - Ortak ve/veya Ortaklıkların : 4734 sayılı Kanunun 58/2 nci maddesi ile 4735 sayılı Kanunun 26/2 nci maddesinde sayılan ortak ve/veya ortakların bulunması halinde bu bölüm doldurulacaktır. Bu bölümde yer alan kişinin birden fazla olması durumunda ek yapılabilir.

[R.G. 18 Ocak 2008 – 26760]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

## Duyurular

T.C.  
ADALET BAKANLIĞI  
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı :B.03.0.HİG.0.00.00.03-647.03.01-305-2005  
Konu :Haciz ihbarnameleri

.../.../2008

..... CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İlgi :a)05/07/2005 tarihli ve 13681 sayılı yazımız.  
b)27/02/2006 tarihli ve 4996 sayılı yazımız.

Millî Savunma Bakanlığundan alınan 12 Aralık 2007 tarihli ve MÜT-02-1481-A/R.D.(314)18803 sayılı yazıda, icra müdürlüklerince gönderilen haciz ihbarnamelerinde somut bilgiler yer verilmediğinden, Bakanlıklarına tebliğ edilen haciz ihbarnamelerinin hangi birimin hangi borcuna ilişkin olduğunu tespiti için birimlerle yazışma yapıldığı, bu durumun ilgisiz birimlerle de yazışma yapılmasına ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 89. maddesinde öngörülen yasal süreç içerisinde icra müdürlüklerine gerekli bildirim ulaştırılamamasına sebebiyet verdiği bildirilmiştir.

Konuya ilişkin olarak daha önce Teşkilâta duyurulan, ancak uyulması hususunda gereken hassasiyetin gösterilmediği anlaşılan ilgi (a) ve (b) yazılarımızda da belirtildiği üzere;

İcra ve İflâs Kanununun 89. maddesine göre düzenlenen Haciz İhbarnamelerinde hangi bilgilerin yer alacağı, İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliğinin "Birinci haciz ihbarnamesi" kenar başlıklı 42. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan,

"Bu ihbarname, dosya numarasını; üçüncü kişinin adını, soyadını ve adresini; alacaklının, borçlunun, varsa vekillerinin adını, soyadını ve adreslerini; alacak tutarı ile faiz ve giderler; haczin neye ilişkin olduğu; haczin hangi miktar için yapıldığı hakkındaki bilgileri içerir."

Hükümü ile düzenlenmiş bulunmaktadır. Söz konusu bilgilerin ikinci ve üçüncü haciz ihbarnamelerinde de yer alacağı, aynı Yönetmeliğin 43 ve 44 maddeleri ile hüküm altına alınmıştır.

Anılan hükümler göz önünde bulundurularak, haciz ihbarnameleri düzenlenirken Yönetmelik ekindeki birinci haciz ihbarnamesi için Örnek 20, ikinci haciz ihbarnamesi için Örnek 21 ve üçüncü haciz ihbarnamesi için Örnek 21/a'da yer alan,

- Üçüncü kişinin adı, soyadı ve adresi
- Alacaklının ve varsa vekilinin adı, soyadı ve adresi
- Borçlunun ve varsa vekilinin adı, soyadı ve adresi
- Haczin neye ilişkin olduğu ve haczin hangi miktar için yapıldığı
- Alacak tutarı ile faiz ve giderler

Sütunlarının, üzerine haciz konulan alacağın (malın) belirtilmesine yarayacak şekilde eksiksiz doldurulması; mümkün olduğu ve elde bulunduğu takdirde haciz ihbarnamelerinde muhatabına kolaylık teşkil edebilecek diğer somut bilgilere de yer verilmesi gerekmektedir.

Anılan hükümlere uyulması hususunda gerçeken dikkat ve özenin gösterilmesini, keyfiyetin yargı çevrenizdeki Cumhuriyet başsavcılıkları ile icra ve iflâs müdürlüklerine, bilgileri bakımından icra mahkemelerine duyurulmasını rica ederim.

Ayhan TOSUN  
Hâkim  
Bakan a.  
Genel Müdür

— • —

 [İçindekilere dön](#)

**Duyurular**



T.C.  
ADALET BAKANLIĞI  
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı :B.03.0.HİG.0.00.00.03-647.03.02-7-2008 - 1742  
Konu :Adres ve kimlik bilgileri

21/02/2008

..... CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün 31/12/2007 tarihli ve B050NÜV0100001-121/51774 sayılı yazısında,

Adres Kayıt Sistemine geçilmesi nedeniyle Türk vatandaşları ile Türkiye'de yaşayan yerleşik yabancıların yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerinin elektronik ortamda güncel olarak tutulmaya başlandığı belirtilerek, maliyet ve zaman kaybının önlenmesi yönünden adres ve kimlik bilgilerinin mahkeme veya jera müdürlüklerinin bulunduğu yer nüfus müdürlüğünden temin edilmesinin daha uygun olacağı,

ifade olunmaktadır.

Bilgi edinilmesini, keyfiyetin yargı çevrenizdeki Cumhuriyet başsavcılıkları ile icra ve iflas müdürlüklerine, bilgileri bakımından mahkemelere duyurulmasını rica ederim.

Ayhan TOSUN  
Hâkim  
Bakan a.

Genel Müdür

\_\_\_\_\_ • \_\_\_\_\_

 [İçindekilere dön](#)

**Duyurular**

T.C.  
ADALET BAKANLIĞI  
Ceza ve Tevkiyeleri Genel Müdürlüğü

SAYI : B.03.0.CTE.0.00.20

..../..../2008

KONU : Yardım Kampanyası

BAKANLIK MAKAMINA

Kütahya Cumhuriyet Başsavcılığının 18/12/2007 tarih ve 2007/4232 sayılı yazısında. Kütahya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ~~İ.Ş.M.~~ olarak görev yapmakta iken 22/10/2007 tarihinde hayatını kaybeden Ömer DUMAN' ın ailesine Kütahya Valiliğinin 11.12.2007 tarih ve 972 sayılı onayı ile maddi destek amacıyla altı (6) ay süreyle alınan yardım toplanma izninin Yargı Mevzuat Bülteninde yayımlanması talebinde bulunulmuş olup, söz konusu talep yerinde görüldüğünden Teşkilât mensuplarımızın yapacakları nakdî yardım ve destek kampanyası ile ilgili olarak gerekli duyurunun yapılmasına izin verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Bu itibarla;

Kütahya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ~~İ.Ş.M.~~ olarak görev yapmakta iken 22/10/2007 tarihinde hayatını kaybeden Ömer DUMAN' ın ailesine maddi destek amacıyla altı (6) ay süreyle yardım toplanması amacıyla ülke genelinde 5253 sayılı Dernekler Kanunu' nun 38 inci maddesinin "G" bendi ile 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu' nun 7 nci maddesi doğrultusunda Karamanmaraş Valiliğinin 01/03/2007 tarih ve 152 sayılı yazıları ekindeki Olur' la yardım toplanmasına izin verildiği anlaşıldığından söz konusu yardım kampanyasının başlatılması hususundaki bildirimim Yargı Mevzuatı Bülteni aracılığıyla Tüm Teşkilâta duyurulmasını,

Gerekli işlem ve tebligatın buna göre yapılmasını tasviplerinize arz ederim.

N

**Hesap Numarası:**

Ziraat Bankası Kütahya Şubesi  
48905211-5002

Kenan İPEK  
Hâkim  
Genel Müdür

O L U R  
07/01/2008

Osman BÖLÜKBAŞI  
Hâkim  
Bakan a.  
Müsteşar Yardımcısı

— • —

 [İçindekilere dön](#)

**İlânlar**

**Adalet Bakanlığından :**

Batman İcra Müdürlüğünün 2001/3461,3462,3463 Esas sayılı dosyalarının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme

ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosyalar için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilân olunur.

— • —

Batman İcra Müdürlüğünün 2001/3461,3462,3463 Esas sayılı dosyalarının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosyalar için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilân olunur.

— • —

Batman İcra Müdürlüğünün 2001/3461,3462,3463 Esas sayılı dosyalarının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosyalar için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilân olunur.

[R.G. 20 Ocak 2008 – 26762]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

### Duyuru

**15 Ocak 2008 tarih ve 25757 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, - 2008 Yılı Yatırım Programı, yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıştır.**

### 2008 YILI İÇİN ABONE OLMAK İSTEYENLERE DUYURU

**Yargı Mevzuatı Bülteni'ne** abone olmak ve aboneliklerini devam ettirmek isteyenlerin 2008 yılı abone bedeli olan 175 YTL'nı Vakıflar Bankası Adalet Bakanlığı Bürosu 783 kod nolu şubedeki 2002083 numaralı hesaba yatırarak alacakları dekontu **açık adreslerini** belirtir bir yazı ile "**Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Konya Devlet Yolu Üzeri No: 70 Kat: 9 Hipodrum-ANKARA**" adresine veya 223 38 06 numaralı faksa göndermeleri halinde 01.01.2008 tarihinden itibaren yıl sonuna kadar çıkacak sayılar adreslerine postalanacaktır.